

Dijital Biz

MART 2021 SAYI: 18 / FİYAT: 20 TL

ISSN : 2757-7309

dijitalbiz.com

Bilişim, Ekonomi, İş Dünyası Dergisi

Dijital Gelecek

**Türkiye'nin Uzay
Yolculuğu Başlıyor**

**Ay Misyonu Hazırlıkları
Devam Ediyor**

**Şenol Vatansever,
Clubhouse Hakkında
Anadolu Ajansı'na (AA)
Açıklamalarda Bulundu**

**Türkiye'nin Dijital Merkez
Bankası Parası Çıkarma
Çalışmaları Devam Ediyor**

**Yapılan 7751 Başvurudan
5968'ini Sonuçlandırdık**

Dr. Ali Taha KOÇ

T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi
Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı
Kamu Dijital Dönüşüm Lideri

DİJİTAL BİZ DERGİSİ
MART 2021 SAYI: 18 / FİYAT: 20 TL
ISSN : 2757-7309

VATANSEVER BİLİŞİM A.Ş. ADINA
İMTİYAZ SAHİBİ
Şenol Vatansever
senol.vatansever@dijitalbiz.com

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
(SORUMLU)
Şenol Vatansever
senol.vatansever@dijitalbiz.com

EDİTÖR
Sema Vatansever
sema.vatansever@dijitalbiz.com

GÖRSEL YÖNETMEN
Gökhan Ünlü
gokhan.unlu@dijitalbiz.com

SOSYAL MEDYA
Arzu Tufan
arzu.tufan@dijitalbiz.com

Samet Bayrakçı
samet.bayrakci@dijitalbiz.com

BARINDIRMA
Vatansever Bilişim & Bulutistan

REKLAM VE PROJE
reklam@dijitalbiz.com

ABONELİK
www.dijitalbiz.com/abone
abone@dijitalbiz.com

BÜLTEN GÖNDERİMİ
bulten@dijitalbiz.com

YAYIN TÜRÜ
Aylık, Süreli Yayın

Dergide yayınlanan yazılardan kaynak gösterilmesi koşuluyla alıntı yapılabilir. Dergide yayınlanan makale ve röportajlarda yer alan fikirler yazarlarına ve röportaj veren kişilere aittir, dergimiz için bağlayıcı değildir.

dijitalbiz.com

Editörden

Dijital Geleceğimizi Hep Birlikte İnşa Edeceğiz

Dijital Biz Dergisi olarak bu sayımızda T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı ve Kamu Dijital Dönüşüm Lideri Sayın Ali Taha Koç ile çok geniş kapsamlı bir röportaj gerçekleştirdik. Sayın Başkanla bugüne kadar yapılmış en detaylı röportaj özelliğini taşıyor. Kendisine sektörün merak ettiği hususları sorduk, bilgilendirici ve doyurucu cevaplar aldık. 32 sayfalık bu röportajı tekrar tekrar okumanızı tavsiye ederiz.

14 Mart 2018 tarihinde ortaya koyduğumuz yüksek teknoloji, mutlu insan ve dünya barışı temelli “Gelecek 5.0” yaklaşımımızın birçok maddesi T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, ilgili bakanlıklar ve kurumlar tarafından hayata geçirildi. Bazı maddeleriyle ilgili çalışmaların “Dijital Türkiye” vizyonu ve “Milli Teknoloji Hamlesi” doğrultusunda devam ettiğini görmek de memnuniyet verici.

Sayın Koç'un da altını çizdiği gibi, bilişim sektörü hem kendisinin oluşturduğu yüksek katma değer hem de sunduğu ürün ve hizmetlerin diğer sektörlerdeki verimlilik artırıcı etkisi nedeniyle ülke ekonomisi açısından kilit önemde. Böylesi önemli ve dinamik bir sektördeki sorun ve aksaklıklar ile fırsatların tespiti ve bunlara yönelik politika önerileri geliştirilmesi noktasında sivil toplum kuruluşlarının (STK) son derece önemli bir rolü olduğunu ifade etmesini sektör STK yöneticileri olarak çok değerli buluyoruz.

Sayın Koç'un röportajın son cümlesinde ifade ettiği “Gelin dijital geleceğimizi hep birlikte inşa edelim...” sözünü üzerimize görev olarak aldığımızı belirterek, Kurucu Başkanı olarak devam ettiğim **Global Bilişim Demeği (BİDER) ve BİLİŞİM GRUBU** ile ilgili aşağıdaki değerlendirmeleri için çok teşekkür ederiz:

“Dijital Dönüşüm Ofisi olarak bilişim sektöründeki farklı STK'larla temas halinde olmak, sektörün sorunları ve çözüm önerilerine ilişkin alternatif fikirleri dinlemek bizim açımızdan son derece önemli. Bu anlamda; bilişim sektöründen, üniversitelerden, üretici ve çözüm sağlayıcılarından, sektör basınından ve kanaat önderlerinden müteşekkil üye yapınızın sektörel politikaların etkin şekilde tasarlanması, tartışılması ve ilgili aktörler arasında iş birliğinin geliştirilmesine ciddi anlamda katkı sağlayacağını düşünüyorum.

Ayrıca, benimsemiş olduğumuz yerli ve milli teknoloji yaklaşımını ülkemiz açısından son derece değerli buluyorum. Ülkemizin kalkınması için her alanda yerli ve milli teknolojilerimizin gelişmesi ve buna yönelik çalışmaların desteklenmesi Dijital Dönüşüm Ofisi olarak bizim de ana önceliğimiz. Derneğinizi de çalışmalarında bu konunun önemine atıfta bulunmanız ve faaliyetlerinizde yol gösterici, destekleyici ve katkı verici çalışmalar içinde bulunacağını vurgulamanız gerçekten bizim de sivil toplum kuruluşlarından beklediğimiz hususlar.”

Sayın Koç'un da vurguladığı gibi; **Sayın Cumhurbaşkanımız** her fırsatta Türkiye'nin dijital dünyada çok önemli bir yere sahip olduğunu dile getirerek, “Yüksek teknolojiye dayalı ürünleri tasarlayan, geliştiren, üreten ve tüm dünyaya satan bir Türkiye için hep birlikte daha çok çalışmamız gerektiğini” altını çiziyor.

Dijital geleceğimizi hep birlikte inşa edeceğiz...

Dijital Gelecek, Dr. Ali Taha KOÇ - T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi **06**

Türkiye'nin Uzay Yolculuğu Başlıyor **38**

Ay Misyonu Hazırlıkları Devam Ediyor **46**

Dünyanın İlk Seri Üretim Sürücüsüz Elektrikli Otobüsü **50**

TOGG'un Havası Yerinde **52**

Şenol Vatansever, Clubhouse Hakkında Anadolu Ajansı'na (AA) Açıklamalarda Bulundu **56**

Yeni Sosyal Medya Devrimi **58**

Sosyal Medya Şirketlerinin Tekelleşen Gücü **60**

KKTC'nin Altyapısını Büyütüp Geliştireceğiz **62**

Fiber Yatırımlarımız ile İletişim Hızı Daha da Artacak **64**

Bilişim ve İletişim Sektörlerinde Yerli ve Milli Atılım Tüm Hızıyla Sürüyor **66**

Mobil İletişimde Milli Adımlar Atılıyor **68**

Türkiye'nin Dijital Merkez Bankası Parası Çıkarma Çalışmaları Devam Ediyor **72**

Model Fabrika ve Yenilik Merkezleri **74**

Türkiye Ekonomisi Kendisini Tamir Edebilen Bir Ekonomidir **76**

Kripto Para Şikayetleri Yüzde 8 Bin 619 Arttı **80**

Yapılan 7751 Başvurudan 5968'ini Sonuçlandırdık **82**

Türkiye'de ve Dünyada Derin Teknoloji Girişimciliği **84**

Türkiye'nin Etkili Genç Liderleri Geliyor **88**

Covid-19 Liderlerin Rolünü Değiştirdi **90**

Şirketlerin Çağrı Karşılama Maliyetlerini 5'te 1'e İndiriyor **94**

BENGÜ TÜRK

TEKNOLOJİ VE GELECEK

ŞENOL VATANSEVER
GLOBAL BİLİŞİM DERNEĞİ
(BİDER) BAŞKANI

HER PAZAR SAAT: 14.00

Dijital Gelecek

Gelin dijital geleceğimizi hep birlikte inşa edelim...

Dr. Ali Taha KOÇ

T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi
Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı
Kamu Dijital Dönüşüm Lideri

Lisans eğitimini 2001 yılında, tam burslu olarak girdiği Bilkent Üniversitesi Elektrik ve Elektronik Mühendisliği bölümünde bitirdikten sonra, yüksek lisans ve doktora'sını yine burslu olarak ABD'deki Teksas Üniversitesi Dallas Elektrik Mühendisliği bölümünde tamamlamıştır.

2006 yılında Ar-Ge mühendisi olarak ABD'de Intel'e katılan Koç, Intel'de bulunduğu süre içerisinde 61 patent geliştirmiş, 23 makalesi bilimsel dergilerde yayımlanmış, uluslararası birçok proje geliştirmiş ve yönetmiştir. 2013 yılında Intel'de en çok patent üreten 10 mühendisten biri olarak ödül almıştır.

2014 yılında Türkiye'ye dönüş yapmasından sonra Başbakanlık Baş Müşaviri olarak göreve başlamış ve aynı yıl Cumhurbaşkanlığı Bilgi Teknolojileri Başkanlığına atanmıştır. Eş zamanlı olarak Cumhurbaşkanlığı Güvenlik Politikaları Başkanlığında Devlet Bilgi Koordinasyon Merkezi'nin kurulum sürecini yönetmiş ve bu kapsamda tüm bakanlıklardan ve güvenlik birimlerinden Cumhurbaşkanlığı'na bilgi akışı sağlanmıştır. 12 Eylül 2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığına atanmıştır.

Cumhurbaşkanlığındaki görevlerinin yanı sıra Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. yönetim kurulu üyesi olan Koç, ileri derecede İngilizce bilmekte olup, Bilkent Üniversitesi Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü'nde yüksek lisans ve doktora dersleri de vermektedir. Aynı zamanda lisanslı bir pilot olan KOÇ, evli ve bir çocuk babasıdır.

Kurumunuz, sektörünüz ve faaliyet alanlarınız ile ilgili bilgi verebilir misiniz?

Yaşadığımız çağın en dikkat çeken özelliği, baş döndürücü bir hızla gelişen dijital teknolojiler ve bu teknolojilerin toplum üzerinde meydana getirdiği dönüşümlerdir.

İşletmelerin hayatta kalmak için dijital olarak hızlı bir şekilde dönüştüğü ve rekabet gücünü artırmaya çalıştığı, kamu'nun sadece kamu hizmetlerinin elektronik ortama taşınmasından değil, kurumlar arası iş birliğini artırarak kamu verisinden daha fazla değer üretmeyi hedeflediği, bireylerin dijital teknolojilerin kullanımına yönelik yetenek dönüşümlerini gerçekleştirmeye çalıştıkları bir dönemi yaşamaktayız.

Dijital teknolojiler ve büyük ölçekli veri akışları, insanların yaşama ve çalışma, birbirleriyle etkileşim, ekonomiye katılma ve kamuyla ilişki kurma şeklini temelden değiştirmektedir.

Kamu perspektifinden, dijital dönüşüm vaadini ortaya çıkarmanın anahtarı, tüm alanlarda entegre ve tutarlı politikalar geliştirmekten geçmektedir.

Bugüne kadar ülkemizde kurum ve kuruluşlar, ihtiyaçları doğrultusunda dijitalleşmeye yönelik çeşitli çalışmalar yürüttü. Ancak bu çabalarla dijitalleşme açısından belirli ölçüde yol alınsa da, üst seviye koordinasyondan yoksun ve tekil ihtiyaçlara odaklı bu girişimler, maalesef makro düzeyde bir dönüşüm sağlayamadı.

Ulusal stratejilerde ortaya konan hedeflerin büyük bir kısmı birden fazla kurum veya kuruluşun eşgüdüm ve koordinasyon içerisinde çalışmasını zorunlu kılmaktadır. Bu eşgüdümün sağlanması ise merkezi koordinasyon işlevi olan kurumsal ve güçlü bir üstyapının teşkili ile mümkün olabilecekti.

Nitekim ülkemiz, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçiş ile birlikte hızlı, efektif ve etkin bir yönetim şekline kavuşmuştur.

Dijital dönüşümden beklenenlerin gerçekleştirilmesi için kurumlar arası iş birliğinin geliştirilmesi, ortak altyapıların kurulması ve kullanılması,

veriye dayalı etkin karar alma süreçlerinin oluşturulması, nitelikli insan kaynağı ve kapasitesinin geliştirilmesi ile vatandaş odaklı, güvenilir, birlikte çalışabilir, bütünleşik ve etkin bir Dijital Türkiye yapısının kurulmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Bu sebeple, Sayın Cumhurbaşkanımızın şahsına bağlı olarak, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında Dijital Dönüşüm Ofisimiz kurulmuştur.

Dijital dönüşüm denilince aklımıza genelde teknoloji geliyor, ama esasında Dijital Dönüşüm, dijital teknolojilerin kullanımı ve geliştirilmesi yoluyla, ekonomik ve sosyal refahın artırılmasına yönelik insan, iş süreçleri ve teknoloji unsurlarında gerçekleştirilen bütüncül bir dönüşümü ifade etmektedir.

Dijital dönüşüm kendi içinde bir amaç gibi gözükse de aslında bir araçtır.

Malumunuz, dijital altyapı ve uygulamalar sosyo-ekonomik yaşamın tüm boyutlarını ve kesimlerini etkileyen “genel amaçlı teknoloji” haline geldi ve bu süreç özellikle yapay zekâ gibi veriden değer üretmeye odaklı teknolojilerin yaygınlaşmasıyla devam ediyor.

İnancımız odur ki; bu alandaki teknolojik altyapı ile insanların dijital teknolojileri kullanabilme yeteneğini artırdığımız ve tüm sektörlerdeki iş süreçlerimizi de buna göre yeniden tasarlayabildiğimiz ölçüde, hem normal ekonomik aktivitelerdeki katma değeri ve rekabet gücümüzü artırmış hem de pandemi gibi beklenmedik durumlara adapte olabilme kapasitemizi yükseltmiş olacağız.

DDO olarak çalışmalarımızın kapsamını ve odağını bu vizyonla şekillendiriyoruz.

Dijital Dönüşüm Ofisimiz bünyesinde kurduğumuz;

- **“Dijital Dönüşüm Koordinasyon Dairesi”** ile ülkemizde insan, iş süreçleri ve teknoloji alanında bütüncül bir dönüşümü gerçekleştirmek,
- **“Dijital Teknolojiler, Tedarik ve Kaynak Yönetimi Dairesi”** ile teknolojiyi sadece tüketen değil üreten bir Türkiye olmak için, millî teknolojilerin ve yenilikçi çözümlerin geliştirilmesine katkı sağlamak,
- **“Dijital Uzmanlık, İzleme ve Değerlendirme Dairesi”** ile kamu kurum ve kuruluşlarının bilgi ve iletişim teknolojileri projelerinin planlanması ve yürütülmesine teknik destek sağlamak,
- **“Siber Güvenlik Dairesi”** ile siber güvenlikle ilgili politika, strateji ve eylem planlarını hazırlayarak, ülke çapında etkin şekilde uygulanmasını sağlamak,
- **“Büyük Veri ve Yapay Zekâ Uygulamaları Dairesi”** ile büyük veriden değer ekonomisine geçişi gerçekleştirmek ve
- **“Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanı”** ile de dijital dönüşüm alanında uluslararası kuruluşlar ve ülkelerle iş birliğini artırmaya yönelik,

Tüm paydaşlarla birlikte çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Dijital dönüşümü hayata geçirmede doğru vizyon ve stratejinin varlığı ne kadar önemliyse, sürecin bu alanda bir lider öncülüğünde yürütülmesi de dijital dönüşümün hayata geçirilmesi açısından kritik öneme sahiptir.

Bu kapsamda, 24 Ekim 2019 tarihli ve 30928 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 48 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında Dijital Dönüşüm Ofisinin görev ve teşkilat yapısı detaylandırılarak, Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı, Kamu Dijital Dönüşüm Lideri olarak tanımlanmıştır.

Kamu Dijital Dönüşüm Lideri, kamu kurumlarının performans ve hizmetlerinin verimliliğini artırmak ve kamunun dijital dönüşümüne öncülük etmek amacıyla kamuda dijital

dönüşüm stratejilerinin oluşturulması ve uygulama süreçleri başta olmak üzere dijital dönüşüm yol haritalarının hazırlanmasından sorumludur.

Bu açıdan Kamu Dijital Dönüşüm Lideri bir pozisyon olmayıp, bir fonksiyon olarak karışımıza çıkmaktadır.

Dijital Dönüşüm alanında başarılı ülkeler incelendiğinde, “Bilişim Üst Yöneticisi (Chief Information Officer, CIO)” veya “Dijital Dönüşüm Lideri (Chief Digital Officer, CDO)” pozisyonlarının kamu yönetimine uyarlandığı görülmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemimizin ilk kalkınma planı olan On Birinci Kalkınma Planında, her alanda verimliliği artırarak, millî teknoloji hamlesiyle uluslararası düzeyde rekabet gücü kazanılmasına yönelik daha fazla değer üreten bir ekonomik ve sosyal kalkınma süreci öngörülmektedir.

Dijital Dönüşüm Ofisi olarak, kurumlar, altyapı ve becerilerdeki yetkinliği artırmak amacıyla, On Birinci Kalkınma Planında kritik teknoloji alanları olarak belirlenen yapay zekâ, büyük veri ve siber güvenlik alanlarının yanı sıra kamunun dijital dönüşümünde Dijital Türkiye hizmetlerinin sunumuna aracılık ederek, kurumlar arası iş birliğini artırmaya yönelik çalışmaları sürdürmekteyiz.

Bu kapsamda, kamu hizmetlerinin kullanıcı odaklı bir bakış açısıyla, etkinliği ve birlikte işlerliği sağlayacak modernizasyon ve süreç iyileştirmelerini yaparak elektronik ortama taşınması ve e-Devlet Kapısı üzerinden sunulmasına yönelik çalışmalara hız vermiş durumdayız.

Amacımız sadece hizmetlerin dijitalleşmesi değil bu hizmetlerin performans ölçümlerinin de yapılabilir hale getirilmesidir.

Bir taraftan buna yönelik çalışmalarımız devam ederken diğer taraftan e-Devlet anlayışına yeni bakış açıları geliştirerek veri yönetimi ve güvenliği konusunda atılan adımların

ardından yerli ve milli yazılımlar/ürünler üzerinde koşan bir dijital devlet altyapısını hayata geçirmektedir.

Kamu hizmetlerinin dijitalleşmesi ve sonucunda oluşan Dijital Türkiye Portalı başlı başına bir başarı hikâyesidir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın Başbakanlığı döneminde, 18 Aralık 2008 tarihinde açılışı yapılan e-Devlet Kapısı bugün 12 yaşında.

O gün, 22 kamu hizmetiyle açılan e-Devlet Kapısı üzerinden, Şubat 2021 sonu itibarıyla 746 kuruma ait 5 bin 596 adet hizmet sunulmaktadır.

Kullanıcı sayımız 53,7 milyonu aşmıştır

Bildiğiniz üzere e-Devlet Kapısı 15 yaş üstü vatandaşlarımıza hizmet vermektedir.

Şifre zarfı alma yeterliliği bulunan toplam nüfusumuzun yaklaşık yüzde 83'ü e-Devlet Kapısı kullanıcısıdır. Bu oranı detaylandıracak olursak;

- 15-29 yaş arası nüfusun %77,86'sı,
- 30-44 yaş arası nüfusun %92,58'i,
- 45-64 yaş arası nüfusun %85,91'i,
- 65 yaş üstü nüfusun ise %67,52'si e-Devlet Kapısı kullanıcısıdır.

Yaş grupları arasında %67,52 oranıyla en düşük kullanıcı yüzdesine sahip 65 yaş üstü kullanıcı sayısı yaklaşık 5,37 milyondur. Gerçi bu haliyle bile sırf 65 yaş üstü kullanıcı sayımız, Lüksemburg'dan Estonya'ya kadar bazı Avrupa Birliği ülkelerinin toplam nüfusundan daha fazladır.

65 yaş üstü kullanıcı sayımızı artırmak ve özellikle pandemi döneminde sağlıklarını korumak amacıyla evden çıkmadan işlem yapabilmeleri amacıyla bir proje başlattık.

Bu projemiz Ankara ve İstanbul'da hayata geçti.

Adrese Teslim Şifre Başvurusu Hizmetinin pilot uygulaması neticesinde 65 yaş üstü

olup daha önce şifre almamış vatandaşlarımıza, başvuruları halinde şifrelerini evlerinde teslim ediyoruz.

Artık yaşlılarımız gelemiyorsa biz onlara gidiyoruz.

Tıpkı, e-Devlet Kapısı üzerinden hizmetleri vatandaşımızın ayağına götürdüğümüz gibi.

Tabi ki şifre zarfı haricinde, İnternet Bankacılığı, E-İmza, Mobil İmza ve T.C. Kimlik Kartı ile de e-Devlet Kapısı'na giriş yapılabilir. Bu yöntemlerden biri ile giriş yaptıktan sonra şifre oluşturulabilmekte ve sonraki girişlerde bu şifre kullanılabilir.

e-Devlet Kapısı aracılığıyla sunulan bilgi ve hizmetlerin mümkün olan en geniş kitleye sunulabilmesi ve erişilebilirliğinin tüm vatandaşları kapsayabilmesi en önemli hedeflerimiz arasındadır.

Engelleri e-Devlet Kapısından verilen hizmetlerle aşmaya çalışıyoruz.

Birçok kurumumuzun engelli vatandaşların iş ve işlemlerini ilgilendiren hizmetleri e-Devlet Kapısı'na entegre etmesiyle, bu hizmetler için engelli vatandaşlarımızın kurumlara gitme gerekliliği de ortadan kalkmıştır.

e-Devlet'te Engel Yok projesi kapsamında gerçekleştirilen Engelsiz Çağrı Merkezi projesi ile işaret dili bilen e-Devlet Kapısı Çağrı Merkezi çalışanları ile görüntülü olarak görüşme imkânına kavuşan engelli vatandaşlarımız e-Devlet Kapısı ile ilgili tüm soru ve sorunlarına buradan destek alabilmektedir.

Engelliliğin birey ve ailesi için zorlu yaşam koşullarını beraberinde getirdiğini unutmamalıyız. "Engelsiz bir dünya için engelleri e-Devlet Kapısıyla aşalım" sloganıyla çıktığımız yolda, onların yaşadığı sorunların çözümüne yönelik hepimize büyük görevler düşmektedir.

Hayatımızı, yaşam şeklimizi ve alışkanlıklarımızı etkileyen Covid-19 salgını, telekomü

nikasyon alt yapısı ile birlikte dijital teknolojilerin kullanımının ne denli önemli olduğunu ve krizden çıkış için yeni fırsatlar doğurduğunu bize bir kez daha hatırlattı.

Vatandaşlarımızın ihtiyaç duyduğu işlemlerin birçoğunu e-Devlet Kapısı üzerinden yapabilmeleri, Covid-19 ile mücadelede sosyal izolasyonun sağlanmasında çok önemli bir rol oynamaktadır.

Nitekim pandemi sürecinde;

- Ücretsiz maske başvurularından,
 - Seyahat İzin Belgelerine,
 - Pandemi Sosyal Destek Başvurularından
 - HES Kodu üretme ve listelemeye
- kadar birçok hizmet e-Devlet Kapısı üzerinden sunulmaya başlanmıştır.

Bunların yanı sıra;

- Adınıza kayıtlı gayrimenkul satış işlemi başvurusu yapabilir,
- İhtiyaç anında araç muayene raporunuzun barkotlu çıktısını alabilir,
- Adınıza açılmış tüm mobil hatları görüntüleyebilir,
- Nüfus Müdürlüklerine gitmeden adres değişikliği yapabilir,
- Hangi bankada hesabınız olduğunu öğrenebilir ve
- Gelir Kaybı Desteği, Kira Desteği ve Ciro Kaybı Desteğine anında başvurabilirsiniz.

Ayrıca, abone sayısı 200.000'in üzerinde olan Mobil, Sabit, İnternet, Kablo Tv ve Uydu İşletmecilerine ait Borç/Alacak Sorgulama ve Ödeme/İade İşlemlerinizi e-Devlet Kapısı üzerinden yapabilir, mobil ve internet abonelikleri kapsamında 12 farklı operatörün sunmuş olduğu hizmetlere ait fesih ve başvuru işlemlerinizi artık bayiye gitmeden dijital ortamda gerçekleştirebilirsiniz.

Sosyal yardım ödemeleri, emekli maaşları, kısa çalışma ödeneği, doğum yardımı gibi PTT üzerinden adınıza yapılan kurum ödemelerine ait sorgulamaları da artık e-Devlet Kapısı üzerinden yapabilirsiniz.

Dijital Dönüşüm Ofisi olarak sadece e-Devlet Kapısında sunulan hizmetlerin sayısının

artırılmasına yönelik çalışmalara değil, aynı zamanda hizmet kapsamının genişletilmesi ve bütünleşik hizmetlerin dijital ortama aktarılmasına da hız vermiş durumdayız.

Bu kapsamda, 9 Haziran 2020 tarihinde ilk bütünleşik hizmetimiz olan "Araçlarım Bütünleşik Hizmeti"ni açtık. Bugüne kadar 86 milyondan fazla kullanılan "Araçlarım Bütünleşik Hizmeti" ile kullanıcılar; araçlarına ait sigorta, ceza, muayene, otoyol geçişi ve borç durumu bilgilerini görüntüleyip ödeme işlemlerini yapabiliyorlar.

Bunun yanı sıra çalışma hayatını oluşturan iş ve işlemlerin bütünleşik bir yapıda sunulması için "Çalışma Hayatım Bütünleşik Hizmeti" ile

Adrese dayalı iş ve işlemlerin bütünleşik bir yapıda sunulacağı "İkametgâhım Bütünleşik Hizmeti"nin açılması için çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Bu süreçte, iş sürekliliği ve esnekliğinin sağlanması amacıyla dijital hizmetlerin kullanımı her zamankinden daha fazla önem kazanmıştır.

2008-2018 yılları arası 11 yılda e-Devlet Kapısına toplam giriş sayısı 2.635.151.321'dir.

Dijital Dönüşüm Ofisi olarak yaptığımız çalışmalar neticesinde son iki yılda e-Devlet Kapısına toplam giriş sayısı 3.485.415.082'dir.

2019 yılında 1,1 milyar olan giriş sayısı 2020 yılı sonunda 2.305.790.643'e erişmiştir.

Dijital Dönüşüm sadece hizmet sunumu değil, iş süreçlerini de sadeleştirmeyi gerektirir.

Bürokratik işlemlerde kaybedilen zamanı telafi etmek, vatandaş ile özel sektör üzerindeki bürokratik yükleri azaltmak amacıyla Ofisimizin koordinasyonunda;

1 Cumhurbaşkanlığı Kararı, 41 Yönetmelik ve 13 Tebliğ'de değişiklik yapılarak Resmi Gazete'de yayımlanmış ve 111 süreç sadeleştirilmiştir.

Bu sayede hizmet başına düşen ortalama belge sayısı azaltılmıştır.

“Sıfır belge” esasına dayalı kamu yönetimi için çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Toplumun ve kişilerin sağlığını korumak ve virüsün yayılım hızını düşürmek amacıyla, sokağa çıkma yasaklarından, seyahat kısıtlamalarına, okullar için uzaktan eğitimden, sportif ve sanatsal bütün etkinliklerin ertelendiği bir dönemi yaşamaktayız.

Bu hızlı geçiş sürecinin toplumsal hayata etkisini en aza indirebilmek amacıyla dijital teknolojilerin kullanımı hızla arttı ve uzaktan çalışma, uzaktan eğitim gibi kavramlar daha da önem kazandı.

Covid-19 salgını, 188 ülkede okulların kapanmasına yol açmış, bu durumdan dünya çapında 1,5 milyardan fazla öğrenci etkilenmiştir.

Ülkemiz, Çin'den sonra, milyonlarca öğrenciye ulusal çapta uzaktan eğitim başlatan ikinci ülke olmuştur.

Türkiye'nin dijital eğitim platformu EBA, tüm özellikleri ve binlerce içeriğiyle uzaktan eğitim sürecinde yanımızda yer almaktadır.

Nitekim 23 Mart 2020 tarihi itibarıyla 18 milyonun üzerinde öğrenci tarafından kullanılan “eba.gov.tr” milyarlarca kez tıklanmıştır.

Hızla değişen dünyamızda, sadece temel eğitime değil, yaşam boyu öğrenmeye yönelik ortamların da yeniden düzenlenmesine önem vermekteyiz.

Artık sadece kamu hizmetlerinin elektronik ortama taşınmasından değil, kamu verisinden daha fazla değer üretmeyi konuşmalıyız.

Covid-19 salgını ile birlikte hız kazanan dijitalleşme sürecine bağlı olarak veri üretimi ve kullanımı her geçen gün artmaktadır.

Kamu sektöründe veriye dayalı bir kültür oluşturmak amacıyla, kamu kurumlarımızın

tüm verilerine ilişkin standart ve tanımların yer alacağı “Ulusal Veri Sözlüğü” çalışmalarını başlattık.

Kamunun operasyonel verimliliğini artıracak Ulusal Veri Sözlüğü sistemi yazılım alt yapısı “https://uvs.gov.tr” adresi üzerinden hizmet vermeye başlamıştır.

Ulusal Veri Sözlüğü (UVS) sistemi ile birlikte kamu kurumlarımızın, tüm uygulama, platform ve altyapı katmanlarında kullandıkları verilere ilişkin standartları ve veri sahipliği/sorumluluğu belirlenecek, kurumsal hafızanın kişilerden bağımsız olarak yönetilebilmesi sağlanacak ve kurumlar arası entegrasyon sorunları en aza indirgenecektir.

Ulusal Veri Sözlüğü Projesi hedeflerimiz arasında;

- Kamu Kurumlarının Ortak Bir Dil Oluşturması,
 - Ulusal Veri Envanterinin Hazırlanması,
 - Verilerin Standartlaştırılarak Tekil Hale Getirilmesi ve Merkezi Servis Tasarım Platformunun oluşturulması
- yer almaktadır.

Yapılan bu çalışmaların bir sonucu olarak, kamu kurumlarında ortak bir veri dili oluşturarak ulusal veri envanteri hazırlanmaktadır.

Söz konusu verilerin açık devlet verisi olarak kamuyla paylaşılabilmesi için “Açık Veri Portalı” üzerinde çalışmaktayız.

Kamu verilerinin açık devlet verisi olarak paylaşılabilmesi süreçleri teknik, yasal ve organizasyonel bir dizi süreci barındırmaktadır.

Açık Veri Projesi kapsamında yürütülen açık devlet verisi portalı olan “veri.gov.tr”nin yazılım altyapısı tamamlanmıştır.

Açık veri uygulamalarının artık sadece ülke sınırları içerisinde değil, birçok ülkenin bir araya gelerek destekledikleri açık veri ekosistemlerine doğru evrildiğini bilmekteyiz.

leneceği konusundaki tartışma, dünyanın herhangi bir yerinde verilerin nasıl saklanacağı, işleneceği ve bunlara nasıl erişileceği gibi dikkate alınması gereken bir dizi önemli konuyu beraberinde getirmektedir.

Özellikle kişisel verilerin korunumu kapsamında veri gizliliğinin temel bir insan hakkı olduğu unutulmamalıdır.

Çalışmalarımızı bu bilinçle sürdürmekteyiz.

Her veri konuşur ve bir şeyler söyler.

Verinin değere dönüşmesi ancak yerli ve milli bir anlayışla mümkündür.

Verinin değere dönüşmesinde kullanılan önemli araçlardan birisi de yapay zekâ teknolojileridir.

Yapay zekâ alanında olmazsa olmazımız; Türkiye'nin verisinden değer üretebilmek, yerli ve milli yazılımlar geliştirerek toplumumuza ve ekonomiye katkıda bulunabilmektir.

2020 Yılı Cumhurbaşkanlığı Programında yer alan Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi hazırlık çalışmalarına Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız ile birlikte devam etmekteyiz.

Ulusal Yapay Zekâ Stratejimiz, yapay zekâ teknolojileri alanında yol haritasını ortaya koymakta, kritik teknoloji alanlarına yönelik atılması gereken adımlar ile yapay zekâ alanında nitelikli insan kaynağı yetiştirilmesi ve toplumsal dönüşüm için yapılması gereken öncelikli çalışmaları içermektedir.

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılı olan 2023 yılına doğru ilerlerken kritik teknolojilerin yerleştirilmesiyle beraber toplumsal refahı artıracak dijital hizmetlerin yaygınlaştırılması, ülkemizin önemli öncelikleri hâline geldi.

Bu kapsamda; yapay zekâ alanı bir tercih meselesi olmayıp “Dijital Türkiye” vizyonu ve “Milli Teknoloji Hamlesi” doğrultusunda kalınma hedeflerimizin en büyük taşıyıcılarından biridir.

Bu bakış açısıyla hazırladığımız ‘Ulusal Yapay Zekâ Strateji Belgesi’, yapay zekâ çağında ilk adımlarını atarken, ülkemizin nasıl bir yol izleyeceğinin yalın, gerçekçi, somut ve anlaşılır bir ifadesidir. Farklı teknolojilerin yakınsaması göz önünde bulundurularak toplumsal ve ekonomik ortak geleceğimize dair tasarımlar ve değerlendirmeler yapıldı.

Ulusal politikalar ve uluslararası kuruluşların yapay zekâ strateji önerileri doğrultusunda 2021-2025 dönemini kapsayacak Ulusal Yapay Zekâ Stratejimizde stratejik öncelikler belirlenmiş olup kurum ve kuruluşların görüşüne açılmıştır.

Bu çalışmaların yanı sıra Gazi Üniversitesi ile birlikte yapay zekâ algoritmaları ile MR görüntülerinin saniyeler içinde değerlendirilmesine imkân sağlayan Türk Beyin Projesi'ni geliştirdik.

OECD ülkelerinde her yıl ortalama 1000 kişiye 52 MR çekilirken, Türkiye’de her 1000 kişi için 119 MR çekiliyor. Yani OECD ülkeleri arasında kişi başına en fazla MR tetkiki yapılan ülke Türkiye.

Amacımız sağlık personellerimizin yerini alacak değil onlara yardımcı olacak bir sistem geliştirmektir.

Bu projede; beyin tümörü olan hastaların MR'ları incelenerek yapay zekâ algoritmalarının geliştirilmesi sağlandı.

Yapılan çalışma Gazi Hastanesi sistemine entegre edilerek hâlihazırda hastaların tanımlarında kullanılabilmektedir.

Bu yönüyle hayata geçmiş ülkemizdeki ilk proje olup; doktorların yerini almak yerine, doktorların işlerini kolaylaştırmak adına hizmete sunulmuş bir karar destek sistemi vazifesi görmektedir.

Benzer şekilde “Akciğer Grafilerinden Covid-19 Tespiti” projesinin ise deneyleri bitmiş olup ürünleştirme aşamasındadır.

Aynı zamanda, Mamografi çekimlerinden “Meme Kanseri Tespiti” ve Bilgisayarlı Tomografi görüntülerinden “Mide Kanseri Sınıflandırması” üzerine çalışmalarımız devam etmektedir.

Teknolojiyi sadece tüketen değil üreten bir Türkiye olmak için, “Milli Teknoloji Hamlesi” sloganı ile çıktığımız yolda, geliştirilmesini desteklediğimiz yerli ve milli teknolojilerin, başta kamu olacak şekilde tüm sektörlerde yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

5G ye giden yol yerli haberleşme teknolojilerinden geçiyor.

5G, bir sonraki mobil teknoloji değil, aynı zamanda mevcut kaynakların çok daha verimli kullanılmasına olanak sağlayan bir paradigma değişimidir.

Temelinde farklı teknoloji, cihaz ve uygulamaların birlikte etkin çalışmasını temin eden 5G, mobil ve sabit geniş bant pazarında yeni rekabet biçimlerini teşvik etmenin yanı sıra yeni uygulama ve hizmetlerin daha yüksek hızlarda kullanılmasını desteklemektedir.

Ülkemizin haberleşme alanındaki dışa bağımlılığını azaltmak, 5G'ye giden süreçte mobil işletmecilerin şebekeye ilişkin yapacağı donanım ve yazılım ihtiyaçlarını karşılamak ve elektronik haberleşme sektöründe yerli ve milli bir üretim ekosisteminin hayata geçirilmesini sağlamak amacıyla Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımızın öncülüğünde “Yerli ve Milli 5G Haberleşme Şebekesi Projesi” geliştirilmiştir.

Bu projenin somut bir çıktısı olan, Türkiye'nin ilk yerli ve milli baz istasyonu ULAK'ın Cumhurbaşkanlığı yerleşkesinde kurulum ve kullanımına öncülük ederek, ULAK'ın tüm operatörlerimizin tercihi haline gelmesine vesile olduk.

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nin mobil iletişim altyapısının ULAK baz istasyonlarıyla karşılanmaya başlanması, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın, dijital

dönüşüm ve bu dönüşümü destekleyecek iletişim altyapılarında yerleşme ve millileşme gayretlerine verdiği desteğin önemli bir göstergesidir.

Geldiğimiz noktada, 12 Şubat 2021 tarihi itibarıyla, aktivasyon sürecinde olan 182 adet baz istasyonu dâhil toplam 1.595 adet yerli ULAK baz istasyonu faaliyet göstermektedir. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımız ile birlikte bu sayıyı artırmak için var gücümüzle çalışıyoruz.

Bu tür teknolojilerde bilgi birikimi hep bir önceki teknolojinin üstüne koyarak gelişir. 4G'yi yapmadan 5G yapamayacağımız gibi 5G yapmadan da gelecek nesil iletişim altyapılarında söz sahibi olamayız.

4G insanlar için yapılmış son teknoloji iken, 5G'nin odağında nesneler olacak.

Bütün nesnelerin konuşabildiği bir döneme doğru gidiyoruz.

Yakın gelecekte çevrimiçi olacak milyarlarca cihazın ürettiği artan veri talebini karşılamak için yeni nesil iletişim altyapısı olan 5G teknolojileri kullanılacak.

Bugün artık gücün belirleyicisi, sahip olunan veri ve bunları işleme kabiliyetidir.

Bu nedenle dijital çağda sadece veriye değil, veriden değer üretmeye odaklı bir yönetim anlayışıyla çalışmaktayız.

Dijital Dönüşüm konusunda görüşleriniz nelerdir? Sizce Türkiye dijital dönüşümde hangi aşamada? Kurumunuz hangi aşamada, planlarınız nelerdir?

Ölçemediğiniz şeyi yönetemezsiniz!

Yürütülen çalışmalarımızın neticesinde ülkemiz uluslararası endekslerde büyük başarılarla imza atmaktadır.

Birleşmiş Milletler tarafından 2001 yılından bu yana iki yılda bir üye ülkelerin e-Devlet gelişmişlik düzeyi belirleniyor.

Kamu sektörünün etkinliğini, şeffaflığını ve verimliliğini artırmak amacıyla bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımının değerlendirilmesi yapılıyor.

Ülkemiz temmuz ayı sonunda yayınlanan Birleşmiş Milletler 2020 yılı e-Devlet Gelişmişlik Endeksinde 193 ülke arasında, Çevrim İçi Hizmet Endeksinde 22'nci, e-Katılım Endeksinde ise 23'üncü sıraya yükselmiştir.

Benzer şekilde,

23 Eylül tarihinde yayınlanan “AB 2020 Yılı e-Devlet Endeks Çalışmaları”nda ise Kullanıcı Odaklılık başlığında 36 ülke arasından 4'üncü olmuştur.

Bu başarı yalnızca kullanıcı odaklılıkla sınırlı değildir.

- Temel Altyapılar kategorisinde 21. sıradan 9. sıraya,
- Şeffaf Devlet kategorisinde 26. sıradan 14. sıraya,

- Sınır Ötesi Hizmet Sunumunda 31. sıradan 22. sıraya olmak üzere, Endeksin genelinde 26'ncı sıradan 13'üncü sıraya yükselmiş bulunmaktayız.

Fransa ülkemizin ardından 14'üncü, İngiltere 22'nci ve Almanya 26'ncı sırada yer almaktadır.

Amacımız bu tür endekslerde ilk 10 sıra içerisinde yer almak ve bunu sürdürülebilir kılmaktır.

Bu başarılar yalnızca e-Devlet Gelişmişlik Endeksleriyle sınırlı değil. Daha güvenli bir dijital ortam için gerekli koşulları oluşturmak, riskleri tanıtmak ve yönetmek için doğru dijital beceri ve araçları sağlamaya çalışıyoruz.

Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) tarafından ülkelerin siber güvenlik olgunluğunu ölçen Global Siber Güvenlik Endeksi (Global Cyber Security Index) 2018 sıralamasında da Türkiye dünya karşılaştırmasında 43. sıradan 20. sıraya yükseldi.

Bu dönem hukuki düzenlemelerin hazırlanması, teknik dayanıklılık, organizasyonel yapılanma, kapasite geliştirme ve uluslararası iş birliği alanlarında yapılan değerlendirmede toplamda 0,853 puan ile 11. sırada yer almaktayız.

175 ülkenin yer aldığı bu derecelendirmede, e-Devlet Gelişmişlik Endekslerinde olduğu gibi Siber Güvenlik Endeksinde de Rusya, Almanya, İtalya, Belçika gibi birçok ülkenin önündeyiz.

Bildiğiniz üzere, sosyal ve ekonomik kalkınmanın itici gücü olan bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, toplumları dijitalleşme alanında hızla dönüştürmekte.

Bu durum bilgi ve iletişim sektöründe erişim ve kullanımın ulusal seviyede ölçülebilmesi için güvenilir, kapsamlı ve karşılaştırılabilir istatistiklere olan ihtiyacı doğurmaktadır.

Ülkemizde bugüne kadar e-Devlet politikalarının etkinliğini ölçmeye yönelik sürekli ve sistematik bir endeks çalışması mevcut değildi.

Bu doğrultuda, kamu, özel sektör, üniversiteler ve STK'lar arasındaki iş birliğinin geliştirilerek dijital dönüşüm ekosisteminin oluşturulması amacıyla, 2021 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında Dijital Türkiye Endeksi'nin hazırlanması yer almaktadır.

Dijital Dönüşüm Ofisi koordinasyonunda üniversiteler, özel sektör ve STK'lar iş birliğinde hazırlanan Dijital Türkiye Endeksi, gelişen yenilikçi teknolojiler ve toplumsal talepler doğrultusunda, kamuda veriye dayalı etkin karar alma süreçlerini ve kurumlar arası iş birliğini geliştirerek, kamu sektörünün etkinliğini, şeffaflığını ve verimliliğini artırarak, merkezi ve yerel yönetimler düzeyinde etkin, etkili ve vatandaş odaklı kamu yönetim sisteminin dijitalleşmesini hızlandırarak, kullanılabilirlik ve bulunabilirliği artıracak, proaktif hizmet sunumunu destekleyerek, dijital dönüşüm yönetişimini daha etkin hâle getirecektir.

Siber Güvenlik konusunda görüşleriniz nelerdir? Siber tehditlerle mücadele konusunda ülkemizdeki çalışmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ekonomik kalkınmada ve küresel rekabette dijitalleşme kritik bir rol oynuyor. Günümüzde bilginin sağladığı gücü elde etmek artık dijital teknolojilere sahip olmak, bu teknolojileri üretmek ve etkin bir şekilde kullanmak ile doğru orantılıdır.

Siber güvenlik ise dijitalleşmenin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Dijital altyapıların korunması, ülkelerin ulusal güvenliğini sağlamada önemini her geçen gün artırmaktadır. Hizmetlerin dijital ortama taşınmasıyla birlikte, terör de siber ortama taşınmış, boyut ve karakter değiştiren siber tehditler kritik hizmet veren altyapı ve sistemleri birer siber hedef haline getirmiştir.

Bir ülke kritik altyapılarının siber saldırılara karşı dayanıklılığı oranında siber güç sahibidir. Kritik altyapı, sistem ve hizmetlerin kısmen ya da tamamen devre dışı bırakılması, ülkelerin toplumsal düzenini bozma ve milli

güvenliğini tehlikeye sokma potansiyeli taşımaktadır. Hızla artan siber tehditlere karşı vatandaşlarımızın, kurumlarımızın ve dijital altyapılarımızın korunmasına her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır.

Son yıllarda artan siber tehditler, ülkeleri dijital altyapılarının korunması ile ilgili yeni tedbirler almaya, politika ve stratejilerini yeni ve bütüncül bir bakış açısıyla yeniden değerlendirmeye sevk etmiştir. Bu alanda güçlü ve caydırıcı olmak, doğru politika ve stratejiler belirlemekle ve yeni nesil milli teknolojiler geliştirmekle mümkündür.

Ülkemizde ulusal siber güvenliğin sağlanması ve siber tehditlerle mücadele amacıyla 2013 yılı Mayıs ayında kurulan Ulusal Siber Olaylara Müdahale Merkezi (USOM), Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) bünyesinde faaliyetlerini sürdürmektedir. Bunun yanında farklı kurumlar bünyesinde de siber güvenliğe yönelik organizasyonel yapılar oluşturulmuş ve çeşitli çalışmalar yürütülmüştür.

Siber uzaydan gelebilecek dış kaynaklı müdahale

ve saldırılara karşı güçlü bir savunma gerçekleştirebilmek için en kritik faktör, siber caydırıcılıktır. Siber güvenlikte caydırıcı olmanın yolu, bu alanda doğru strateji ve politikaları uygulayarak, mevcut teknolojilere eşdeğer milli ürün ve çözümler geliştirmek, her kademedeki siber güvenlik uzmanı sayısını artırmak ve yeni analiz yöntemleriyle zafiyet alanlarını erken tespit etmekten geçmektedir.

Siber caydırıcılığın en önemli iki unsuru siber saldırılara karşı savunma gücünüz ve bu saldırıları durdurmak ya da etkisini ortadan kaldırmak için sahip olduğunuz ofansif gücünüzdür.

Yenilikçi dijital teknolojilerin gücü ile yeni nesil akıllı saldırılara karşı daha akıllı ve caydırıcı yöntemler geliştirilmesi konusunda çalışmalarımıza başlamış bulunmaktayız. Yerli ve milli siber güvenlik ekosisteminin geliştirilmesine yönelik Türkiye Siber Güvenlik Kümelenmesinin şekillendirilmesi, yenilikçi teknolojileri kullanarak ve ulusal önceliklerimiz doğrultusunda uluslararası rakipleri ile rekabet edebilecek yetkinlikte ürünler geliştiren Global ve Milli markalara sahip olma amacıyla emin adımlarla ilerliyoruz.

Siber savunma kavramının içinde sadece idari ve teknolojik altyapı bulunmuyor. Bunları yönetecek, üretecek ve geliştirecek nitelikli insan kaynağı ile toplumun her düzeyinde geliştirilmesi gereken farkındalığı temin etmek de işin önemli bir parçası. Bu alanda da 81 ilde 81 Siber Kahraman projesi, Siber Küme eğitimleri, Hackİstanbul ve HackZeugma gibi CTF yarışmaları, kamu spotları ve sosyal medya paylaşımları ile faaliyetlerimizi sürdürüyoruz.

Kritik alt yapılarımızın siber güvenlik alanındaki mukavemetini arttırmak amacıyla; uluslararası alanda kabul görmüş sektörlere özel standartları ülkemize adapte etme ve yaygınlaştırma konuları ile ulusal siber güvenlik ürün kriterlerinin belirlenmesi konularında çalışmalar gerçekleştiriyoruz.

Başkanlığımız koordinasyonunda tüm pay-

daşların katılımıyla hazırlanan ve ülkemizin alanındaki ilk referans dokümanı olma özelliği taşıyan Bilgi ve İletişim Güvenliği Rehberi, ulusal verimizin güvenliğine, kritik altyapı ve sistemlerimizin sürdürülebilirliğine katkı sağlayacak, milli güvenlik stratejilerimiz ve hedeflerimizi gerçekleştirmek için doğru adımlarla yol almamızı sağlayacaktır.

Politika, strateji ve eylem planlarını yakından takip etmekte ve ülke çapında etkin şekilde uygulamasına yönelik çalışmalar da yürütmekteyiz. Bu kapsamda, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımız ile Dijital Dönüşüm Ofisimiz öncülüğünde yürütülen yeni Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır. İlgili tüm kurumların katkılarıyla, 8 stratejik amaçla yönelik yapılması gereken 40 adet eylem ve 75 adet uygulama adımı belirlenmiştir.

2020-2023 dönemini kapsayan Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem planında belirlenen faaliyetlerin hayata geçirilmesi ile hem ülke çapında dijital altyapılarımıza gelebilecek siber saldırılara karşı mukavemetimizi artıracak, hem de uluslararası siber güvenlik endeksindeki seviyemizi yükseltmiş olacağız.

Siber güvenlik alanında son dönemlerdeki birçok güzel gelişme ile birlikte hızlı bir yükselme eğrisi içindeyiz. Ancak bulunduğumuz noktayı asla yeterli görmüyor, Türkiye'nin siber güvenlik seviyesini hayata geçirmekte olduğumuz birçok proje ile daha da yükseltmeyi hedefliyoruz.

Teknolojiye yön veren bir ülke olmanın gereği olarak, "Dijital Türkiye" ve "Milli Teknoloji Hamlesi" vizyonu doğrultusunda birçok alanda olduğu gibi siber güvenlik alanında da uluslararası seviyede ülkemizin öncü konumunu daha da ileriye taşıyacağız ve siber tehditlerle mücadeleye kararlılıkla devam edeceğiz. Küresel bir güç olmanın gereği olarak Mavi vatandaki egemenlik haklarımızı nasıl koruyorsak, siber uzaydaki gücümüzle de siber vatandaki egemenlik haklarımızı muhafaza edeceğiz.

Siber güvenlik alanında birden fazla disiplini belirli bir seviyeye kadar öğrenmek ve bir alanda fazlasıyla uzman olmak gerekmektedir. Örnek vermek gerekirse; bir sızma testi uzmanı, sistemlere girebilmek için, ağ tarafında bulacağı bir zafiyet ile ağa giriş yaptıktan sonra, uygulama tarafını kullanarak sunucuyu ele geçirebilir ve sonrasında sistem tarafındaki zafiyetleri kullanarak yetki yükseltebilir, daha sonra ağdaki diğer sistemlere yayılabilir. Bu senaryoda sistem, ağ, uygulama güvenliği gibi farklı alanlarda ciddi bir bilgi birikimi gerekmektedir. Bu çalışmalar ciddi bir zaman aldığı için, siber güvenlik alanında yetkin personel yetiştirmek de bir o kadar uzun sürmektedir.

Ayrıca, siber güvenlik sektörünün iş olanakları olarak özellikle son 10 yıldır revaçta olduğunu biliyoruz. Günümüzde çoğu şirket siber güvenlik gereksinimleri için dışarıdan destek almaktadır. Sektörün genç bir sektör olması ve ihtiyacın birden artması nedeniyle, siber güvenlik alanında tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de yeterli insan kaynağı şu an için bulunmamaktadır.

Bu noktada biz de 81 ilde 81 siber kahraman projesi ile ülkemizin her köşesinde güvenlik alanına ilgi duyan gençlere ulaşıyoruz. Hackİstanbul ve HackZeugma gibi CTF yarışmaları ile yetenekli gençleri bir araya getiriyoruz, yeteneklerini kullanmaya teşvik ediyoruz. Ayrıca, gerek savunma sanayi şirketleri, gerek Siber Güvenlik Kümelenmesi gibi organizasyonlar üzerinden verilen eğitimlerle, Siber Güvenlik alanında yetkin personel sayısını arttırmayı hedefliyoruz.

Bildiğiniz gibi bu yıl İstanbul'da kurulan Türkiye'nin ilk siber güvenlik lisesi de ülkemiz için bu alandaki önemli aşamalardan bir tanesi. Yerli ve milli siber güvenlik ekosistemimizi yakından tanıyarak yetiştirilecek bu öğrenciler, orta vadede ülkemiz için çok önemli bir kazanım olacaktır. Bu liseden güvenliğin farklı alanlarında kendini yetiştirmiş gençler mezun olacaklar ve biz etik değerler çerçevesinde hareket ettikleri sürece her zaman onların arkasında olacağız.

Dijital dönüşümün ayrılmaz bir parçası olan siber güvenlik alanında ekosistemin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi hususundaki bütün çalışmaları destekliyoruz.

Türkiye Siber Güvenlik Kümelenmesi, siber güvenlik alanında teknoloji üreten ve dünya ile rekabet edebilen Türkiye ana hedefi ile yapılanmıştır.

Bu bağlamda kümelenme, Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı'nın ulusal siber güvenlik ekosisteminin oluşturulması, yerli/milli siber güvenlik ürünlerinin geliştirilmesi ve kullanımının yaygınlaştırılması misyonları doğrultusunda yakından takip ettiği ve desteklediği bir platformdur.

Siber Güvenlik Kümelenmesi Platformunun kurulduğu günden bugüne kadar gerçekleştirdiği faaliyetler ile Türkiye'de siber güvenlik iş birlikteliğinin gelişmesine katkısı herkesin malumudur.

Yerli ürünlerin dünya pazarına açılması, dünyadaki diğer güvenlik ekosistemleri ile iş birliktelikleri için etkili bir adımdır.

Bu kanalları da daha etkin kullanarak, uluslararası iş birliği ve yerli ürünleri globale taşınması konusunda daha çok şey yapmalıyız.

Türk şirketlerin dijital platformlardaki rekabette nasıl bir rol oynayacağını düşünüyorsunuz?

Ülke olarak karşılaştığımız tek taraflı ve haksız yaptırımlar ile yaşanan gizlilik ve güvenlik ihlalleri, dijital platformlarda alternatifler üretmeyi bir zorunluluk haline getirmiş durumda.

Unutmayalım ki günümüzde popüler olan dijital uygulamalar bulundukları konuma bir günde ulaşmadı. Küresel rekabette ön plana çıkmak için güçlü bir dijital ekosisteme sahip olmanın yanı sıra iş birliği ve pazara ulaşım konusundaki çalışmalar kritik öneme sahiptir. Bu noktada ülke olarak oluşturduğumuz kümelenme modelleri ile önemli atılımlar ya

şıyoruz. Özellikle son yıllarda global çapta önemli başarılarla imza atan teknoloji şirketlerimizin olduğunu görüyoruz.

Bugün geldiğimiz noktada dijital ekosistemi-miz elde ettiği yetkinlikler bakımından dünyada ön plana çıkmaktadır. Türkiye bugün uzaya kendi ürettiği uydusunu göndermeye hazırlanan, yeni nesil dijital teknolojilerle donatılmış İHA-SİHA sistemleri ile dünyada lider konuma yükselen, dijital oyun şirketleri küresel firmalar tarafından milyarlarca dolara müşteri bulan bir ülkedir. Son dönemde küresel sermayenin Türkiye'de dijital pazara ilişkin büyük yatırım hazırlıkları içerisinde olduğunu da görüyoruz.

Türkiye'nin önümüzdeki süreçte dijital dünyada çok önemli bir yere sahip olacağını düşünüyorum. Yüksek teknolojiye dayalı ürünleri tasarlayan, geliştiren, üreten bir ülke olma konusunda büyük bir potansiyel taşıyoruz. "Dijital Türkiye" ve "Milli Teknoloji Hamlesi" vizyonu ile dijital teknolojilerin geliştirilmesi konusunda uluslararası seviyede öncü konumda bulunmayı hedefleyen bir yaklaşıma sahibiz.

Bütün bunlar Türkiye'nin dijital teknolojiler konusunda sağlam bir temeli olduğunu ve gelecekte etkin bir güç olmaya hazır olduğunu gösteriyor.

Siber tehditlere karşı bir kuruluşun ya da ülkenin tek başına mücadele etmesi çok mümkün görünmüyor. Özellikle de siber tehdit istihbaratı konusunda gerek yurt içi koordinasyon gerekse yurt dışı ile iş birliği hususunda ülkemizin konumunu değerlendirir misiniz?

Bilmek gücü, inisiyatifi elinde bulundurmak demektir.

Siber tehdit istihbarat konseptinde geniş ve nitelikli bir veri ağı varsa ve bunları kullanıp gerekli müdahale aksiyonlarını doğru ve hızlı işletiyorsanız bir değeri var. Bunu sağlamak için uluslararası farklı lokasyonlardan veri toplayıp istihbarat verisi üretebilmeliyiz.

Bununla beraber, genellikle hacktivisim ve siber casusluk alanlarında faaliyet gösteren tehdit aktörlerini küresel olarak takip edip ve bunlarla ilgili raporların takip edilmesi de önemli. Çünkü artık günden güne globalleşen dünyada gelecek saldırılan sadece bulunduğu ülke veya bölge merkezli olmadığı görülmektedir. Bu nedenle uluslararası iş birlikleri önemli.

Veri toplanması kadar veriyi işleyebilme de önemli. İstihbari yöntemler hem pasif izleme hem de aktif olarak saldırganların ne konuştuğunu, yeni yöntemlerini, ellerinde bulundurdukları çalıntı bilgileri ve diğer tüm operasyonel detayları öğrenip, kurum ve şirketlerin anlayacağı dile çevrilmesi gibi yüksek iş gücü ve bilgi birikimi gerektiren adımlar da içermektedir. Bunun yanı sıra yapay zekâ algoritmasıyla insan gücüne ek olarak daha hızlı karar verme ve aksiyon almayı sağlayan yöntemleri de kullanmaktadır.

Açık kaynak istihbaratı ya da durduğu yerde kendisine saldırı gelmesini bekleyen honeypot'lar da maalesef artık yeterli değil. Saldırganları kendine doğru çekmek üzerine çalışan aldatma teknolojileri hızla geliyor. Siber Tehdit İstihbaratı her safhada proaktiflik bir yaklaşım gerektiriyor. Bu yüzden tehdit istihbaratına ilişkin çalışmaların ulusal zafiyet yönetim programları ve tehdit avcılığı kültürünün geliştirilmesi gibi faaliyetlerle desteklenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Ulusal çapta bir siber tehdit istihbaratı paylaşım ağı oluşturulması bugün üzerinde çalıştığımız konulardan biridir. Ülke olarak son zamanlarda siber tehdit istihbaratı konusunda birçok yerli ürün de geliştirildi. Bunların birçoğunu test ederek, olgunlaşmasına katkı sağlıyoruz.

Sizce Dünyayı değiştirecek teknolojiler nelerdir?

İnsanlık tarihi sürekli bir gelişim ve ilerleme sürecindedir. Sürekliliği etkin kılan ise değişime nasıl adapte olacağımız yönündeki çözüm arayışlarımızdır. Doğal olarak

değişimler yeniden yapılanmayı gerektirir. İşte bu yeniden yapılanma süreç alanlarında ki problemlere karşı çözümler teknolojiler ile gelmektedir.

Aslında teknolojiler, değişim süreçlerindeki problem alanlarına çözüm bulan öncülerdir diyebiliriz. Baktığımızda, tarih boyunca, bizi her daim değişime hazırlayan belki de zorlayan şey teknolojik gelişmeler olmuştur.

1760'larda buharlı makinelerle başlayan 1. Sanayi Devrimi, beden gücünden makine gücüne geçişi simgelerken, 18. yüzyılda başlayan elektrik serüveni makineleşmeyi hızla arttırmış ve 19. yüzyılın büyük sanayi devrimine damgasını vurarak bugün yaşadığımız modern hayatın doğmasına öncülük etmiştir.

19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarından itibaren bilim ve teknolojinin iç içe geçmesi, makineleşen üretimin endüstriyel otomasyonla yeniden şekillenmesine, aynı zamanda ülkelerin ekonomik, siyasi, demografik ve benzeri birçok politikalarını bilim ve teknolojiye endekslemesine neden olmuştur.

21. yüzyılın sanayi devrimi olan Sanayi 4.0 ile otomasyonun ötesine geçilerek, tüm akıllı makinelerin Nesnelerin İnterneti (IoT) ile birbirine bağlandığı ve hayatın her aşamasında üretilen büyük verinin yapay zekâ algoritmalarıyla yorumlanması, üretim, ulaşım ve tüketimin yöntemleri ile birlikte sosyolojik hayatın da yeniden şekillenmesine neden olmaya başlamıştır.

Dünyada "Endüstri 4.0", "Akıllı Üretim" gibi değişik tanımlamalar ve "Toplum 5.0" gibi daha geniş kapsamlı ifadelerin içerisinde yer alan devrimin temelinde, dijital teknolojiler alanındaki gelişmeler yatmaktadır.

Günümüz itibarıyla bu dönüşümü mümkün kılan şey; Dijital Dönüşüm Ofisimizin de görev alanına giren, dijital teknolojiler, büyük veri, yapay zekâ ve siber güvenlik temelindeki teknolojik gelişmelerdir.

WPP ve Kantar Millward Brown tarafından

Temmuz 2020'de yayınlanan "BrandZ Top 100 Küresel Markalar 2020" listesi ile birlikte dünyanın en değerli 100 markası belli oldu.

Toplam değeri 5 trilyon dolara ulaşan dünyanın en değerli 100 markası içerisinde, ilk 10 markanın toplam değeri 2 trilyon 294 milyar dolar.

Bu şirketlerin neredeyse tamamının teknoloji odaklı şirketler olduğu, tümünde yenilikçi teknolojiler ve yapay zekâ platformlarının kullanıldığını görmekteyiz.

Geçmişte listenin üst sıralarında yer alan ancak günümüzde sıralamadaki yerini koruyamayan şirketlerin; yeni fikirlere, yenilikçi teknolojilere açık olmamaları ve müşteri ihtiyaçlarını görme konusunda geç kaldıkları için, dijitalleşme döneminde rekabetçi üstünlük sağlamakta zorlandıkları görülmektedir.

Yapılan farklı bir araştırmada, bundan 50 yıl öncesine kadar bir şirketin S&P 500 listesinde kalma süresi 61 yıl olarak hesaplanırken, bu rakam 1980'lerde 25 yıla, günümüzde ise 10'lu yıllara inmiştir.

Artık günümüzde şirketlerin yaşam döngüsünü inovasyona ve yenilikçi teknolojilere adaptasyona bağlı.

Dünya örneklerine baktığımızda ülkemizin dijital geleceğinin şekillenmesinde hepimize ne denli ciddi görev ve sorumluluklar düştüğü görülmektedir.

Nitekim Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), yayınladığı İstihdam Görünümü 2019 raporunda, önümüzdeki 15-20 yılda dijitalleşmenin bir sonucu olarak mevcut mesleklerin yüzde 14'ünün kaybolabileceği ve yüzde 32'sinin radikal olarak değişebileceği değerlendirilmiştir.

Birleşmiş Milletler tarafından 13 Mayıs 2020 tarihinde yayımlanan "Dünya Ekonomik Durumu ve Beklentiler Raporu"nda, Covid-19 nedeniyle küresel ekonominin bu yıl yüzde 3,2, gelişmiş ekonomilerin ise

yüzde 5 küçüleceği tahmin edilmektedir.

Bu düşüş, küresel olarak 2020 ve 2021 yıllarında yaklaşık 8,5 trilyon dolarlık kayıp yaşanması ve son 4 yıldaki kazanımların yok olması anlamına gelmektedir.

Dünya Bankası'nın 8 Haziran tarihinde yayınladığı Küresel Ekonomik Görünüm raporuna göre ise iç arz ve talebin yanında ticaret ve mali faaliyetleri de etkileyen koronavirüs salgını nedeniyle zengin ülkelerde ekonomik faaliyetlerin yüzde 7 azalacağı öngörülmektedir.

Yapılan araştırmalar, bütün sektörlerin bu süreçten doğrudan etkileneceğini göstermektedir.

McKinsey tarafından 2020 yılında yayınlanan "İşimizin Geleceği: Dijital Çağda Türkiye'nin Yetenek Dönüşümü" raporunda, otomasyon, yapay zekâ ve dijital teknolojilerin yaratacağı ekonomik fayda ve sosyal değişimler neticesinde gelecek 10 yıl içerisinde Türkiye'de 3,1 milyon iş artışı yaşanacağı öngörülmektedir.

Otomasyon ve dijitalleşmeden kaynaklı bazı işlerin kaybolma potansiyeli olsa da, verimlilik kazanımları, yatırım artışı ve hizmet ekonomisinin büyümesi ile birlikte yeni iş alanlarının oluşacağı belirtilmektedir. Öngörülen yetenek dönüşümü gerçekleştiği takdirde, en büyük yetkinlik gelişiminin 2030 yılında yüzde 63 oranı ile teknoloji yetkinliklerinde gerçekleşmesi beklenmektedir.

Her sanayi devriminde olduğu gibi yenilikler istihdam üzerinde bir baskı oluştursa da dijital dönüşümün başarıyla uygulandığı durumda büyümenin getirdiği ek fırsatlar sayesinde yeni iş ve istihdam olanakları da gündeme gelmektedir.

Hatırlayacağınız üzere geçtiğimiz günlerde ülkemiz tarihi bir ana tanıklık etti.

1994 yılında Türksat 1B'nin uzaya fırlatılmasından Türksat 5A'nın yolculuğuna...

Ülkemizin uzayda biz de varız demesinin üzerinden tam 26 yıl geçti.

Türksat 3A, 4A ve 4B'den sonra, milli imkânlarla ülkemizde birleştirilen Türksat 5A uydumuzu yörüngeye fırlatmış bulunmaktayız.

Ülkemizin 4'ü haberleşme ve 3'ü gözlem olmak üzere toplam 7 adet aktif uydusu bulunmaktadır.

Türksat 3A, 4A, 4B ve Türksat 5A uyduları haberleşme ihtiyacını karşılarken, Rasat, Göktürk-1 ve Göktürk-2 uyduları gözlem amacıyla kullanılmaktadır.

Pandemi nedeniyle sokağa çıkma kısıtlamalarının devam ettiği günümüzde Türkiye'nin uydularla haberleşme alanındaki kapasitesini artırmak ve yörünge haklarını korumak amacıyla başlatılan çalışmaların ara vermeden devam etmesi ve nihayetinde Türksat 5A'nın başarıyla yörüngeye fırlatılması ayrı bir önem taşımaktadır.

Elbette ki konumuz “Dijital Dönüşüm”.

Amerikan Havacılık ve Uzay Ajansı NASA, veri kullanımını dijital olarak dönüştürmek ve yapay zekâ ile daha değerli hale getirmek için 2019 yılı sonunda dijital dönüşüm girişimini başlattı.

Bu kapsamda;

- İş süreçlerinin verimliliğini artırmak,
- Gerçek zamanlı veri odaklı karar alma süreçlerini iyileştirmek,
- Çevik iş gücü ve etkin BT altyapısını oluşturmak ve
- Dijital iş birliğini artırmaya yönelik Dijital Dönüşüm Stratejisini yayınladı.

NASA'nın dijital dönüşüm vizyonu, verimliliği artırmak ve inovasyon kültürünü teşvik etmek amacıyla dönüşüm yolculuğunda gelişen dijital teknolojilerden tam olarak yararlanmak şeklinde tanımlanmıştır.

Bu hedefler ulaşabilmek için;

- Bulut Bilişim,

- Robot Teknolojileri,
- Büyük Veri
- Yapay Zekâ
- Nesnelerin İnterneti ve
- Artırılmış Gerçeklik alanlarından faydalanarak çalışmalarını hızlandırmıştır.

Nitekim dijital dönüşüm alanında gerçekleştirdiği bu çalışmaların neticesinde Ay'dan daha da öteye Mars'a gidiyorlar.

21'inci yüzyılın çığır açan teknolojileri her alanda olduğu gibi uzay sektöründe de inovasyonu körükleyerek taşları yerinden oynatmıştır.

Geçmiş dönem teknolojiler kullanılarak Ay'a kadar gidilebilirken, bugün dijital dönüşüm ve yenilikçi teknolojiler sayesinde Mars ve ötesine gitmeyi konuşuyoruz.

Dünyada ve Türkiye’de bilişim sektörünün ve Dijital Dönüşümün geleceği hakkında öngörüleriniz nelerdir?

2020 yılı tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de Kovid-19 pandemisinin olumsuz etkilerinin hayatın tüm alanlarında gözleendiği bir yıl oldu.

Diğer taraftan pandemiyle mücadele amacıyla uygulanan sokağa çıkma kısıtlamaları nedeniyle hem uzaktan çalışma yöntemleri hem de e-devlet hizmetlerinin kullanımında ciddi bir artış yaşandı ve bu tecrübe bize dijital altyapımızın salgın hastalık gibi öngörülemez durumlarda ekonominin kesintisiz ve sağlıklı şekilde işlemesi açısından ne kadar önemli olduğunu gösterdi.

Bu anlamda, 2020 yılının ulusal dijital altyapımızın her yönüyle stres testinden geçtiği bir dönem olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Dijital altyapının kullanımının çok hızlı bir şekilde arttığı böyle bir dönemde hem teknik kapasite hem de operasyonel süreçler açısından birtakım aksaklıklar yaşanması

son derece normaldir, biz de ülkemizde bu anlamda bazı sorunlar yaşadık. Lakin pandeminin başlamasının ardından uzaktan eğitime geçiş, kamuda ve özel sektörde uzaktan çalışmanın uygulanmaya başlanması ve e-devlet hizmetlerinin kullanımında ortaya çıkan hızlı artışın karşılanması açısından baktığımızda gayet iyi bir sınav verdiğimizizi düşünüyorum.

Hem geçtiğimiz dönemde ülkemizin dijital altyapısına yaptığımız yatırımlar hem de pandemi sürecinde aldığımız ilave teknik ve idari tedbirlerle bu sıkıntılı döneme hızlı şekilde adapte olduk.

Kamuda dijital dönüşümün hızlandırılması ve bu surette ülkemizde dijital ekonominin geliştirilmesine katkı sağlanması Ofisimizin temel amaçlarından. Bu bağlamda, önümüzdeki dönemde odaklanacağımız ana çalışmalardan ilki Dijital Türkiye Stratejisi'nin oluşturulması olacaktır.

Bildiğiniz üzere, dijital dönüşüme yönelik olarak ülkemizde geçtiğimiz dönemde Bilgi Toplumu Stratejisi ve e-Devlet Stratejisi gibi ulusal strateji belgeleri hazırlandı ve uygulandı. Bu stratejiler ülkemizde e-devlet uygulamaların yaygınlaştırılması ve olgunluğunun artırılması açısından çok faydalı çalışmaların yürütülmesine vesile oldu. Bizim Dijital Türkiye Stratejisi olarak adlandırdığımız çalışmayla amacımız bu dönüşümü daha da hızlandırmak ve dijital teknolojilerin getirdiği yeni fırsatlardan ülke olarak daha etkin şekilde yararlanabileceğimiz bir ekonomik yapının oluşturulmasına katkı sağlamak.

Yapay zekâ, büyük veri, nesnelerin interneti, bulut bilişim, blokzincir, 5G gibi yeni teknolojiler kamuda dijitalleşmenin hızlandırılması ve veriye dayalı yenilikçiliğin geliştirilmesi açısından muazzam fırsatlar sunuyor. Biz de hazırlayacağımız Dijital Türkiye Stratejisi ile kamuda dijital dönüşümün ve veriye dayalı yenilikçiliğin geliştirilmesine yönelik uzun vadeli yol haritamızı ortaya koyacağız. Elbette bu kadar geniş

etkileri olacak bir strateji çalışmasını ilgili tüm paydaşlarla yakın bir iş birliği içinde ve mümkün olduğunca katılımcı şekilde yürüteceğiz.

Kamuda dijital dönüşümü hızlandırmaya yönelik önemli gördüğümüz ve üzerinde çalıştığımız projelerimizden biri de kamuda süreç otomasyonunu sağlamaya yönelik teknik ve idari altyapıyı oluşturmak.

Süreç otomasyonu iş süreçlerinin uçtan uca standart şekilde tasarlanması, işletilmesini, izlenmesi ve iyileştirilmesini sağlayan bir yaklaşım ve hâlihazırda daha ziyade özel sektörde kullanılıyor olsa da çeşitli ülkelerde kamuda kullanımı da giderek yaygınlaşıyor. Bizim amacımız ise kamu kurumlarının iş süreçlerini tasarlayıp işletmek üzere kullanabilecekleri merkezi bir süreç otomasyonu platformunu kurmak.

Elbette bu platformu kurmak tek başına yeterli değil, kurumların bu altyapıyı etkin şekilde kullanmasını sağlamak da gerekiyor. Bu bağlamda, kurumlara destek verebilecek bir yönetim yapısını da oluşturacağız. Süreç otomasyonu kamuda yaygınlaştığı ölçüde kurumlarımız iş süreçlerini daha iyi tanıyıp yönetebiliyor ve iyileştirebiliyor olacaklar.

Bu yapı kurumların performansının izlenmesi açısından da ciddi anlamda kolaylaştırıcı bir işlev görecek. 2021 yılında kurulumuna başlamayı hedeflediğimiz süreç otomasyon altyapısıyla e-devletten dijital devlete geçiş açısından önemli bir adım atmış olacağımızı da düşünüyoruz.

2021 yılı için tamamlamayı öngördüğümüz çalışmalarımızdan biri de Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi. Yapay zekâ teknolojilerinin kullanımı ekonominin tümünde yaygınlaşmaya başladı ve birçok ülke bu teknolojilerden daha fazla istifade etmek ve sosyoekonomik yapıyı yapay zekâ ile ortaya çıkan yeni iş yapış şekilleri ve mesleklere uygun hale getirmek üzere uzun vadeli yol haritalarını belirledi.

Biz de bu Strateji ile yapay zekâ teknolojilerinden hem kamuda hem de özel sektörde daha etkin yararlanmaya imkân verecek teknik ve hukuki altyapıyı kurmaya ve bu alandaki insan kaynağı ile ekosistemi geliştirmeye yönelik ana adımları tanımlayıp hayata geçirmeyi hedefliyoruz.

Hazırlık çalışmalarını Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız ile birlikte yürüttüğümüz Yapay Zekâ Stratejimiz tamamlanmış olup, kamu kurum ve kuruluşlarımızın görüşüne sunulmuştur.

Açık devlet verisi konusu da 2021 yılı gündemimizin önemli başlıklarından biri. Kamu kurumlarımız önemli ölçüde dijital veri üretip, bu verilerden değer üretmeye çalışıyorlar.

Bu verilerin; kişisel verilerin, ticari sırların, ulusal güvenliğin ve fikri mülkiyet haklarının korunması ilkelere çerçevesinde üçüncü taraflarla paylaşılması, yeni ürün ve hizmetlerin ortaya çıkması ve genel anlamda veriye dayalı yenilikçiliğin geliştirilmesinin yanı sıra kamu yönetiminde katılımcılığın, şeffaflığın ve hesap verebilirliğin geliştirilmesi açısından da son derece önemli.

Kamunun elindeki dijital verilerin mümkün olduğu ölçüde açık veri şeklinde paylaşılması amacıyla Ulusal Açık Veri Portalının kurulması çalışmalarını tamamlamak üzereyiz. Ayrıca, kamu kurumlarının elindeki verilerin açık veri olarak paylaşılmasına yönelik usul ve esasları belirlemek üzere bir Cumhurbaşkanlığı Genelgesi de hazırlıyoruz.

Bu Genelge ile kamu kurumlarının iş süreçlerinde oluşturdukları dijital verilerin mümkün olan en geniş ölçekte açık veri olarak paylaşılmasını temel prensip olarak belirlemeyi ve buna yönelik yönetim mekanizmasını ortaya koymayı hedefliyoruz.

Dijital Dönüşüm Ofisi olarak bir diğer önceliğimiz ise ülkemizi veri depolama ve işleme faaliyetleri için bölgesel bir merkez olarak konumlandırmak. Bu amaca yönelik olarak çeşitli uluslararası teknoloji firmaları ile temaslarımız ve çalışmalarımız devam ediyor. Diğer taraftan, söz konusu firmaların büyük ölçekli veri merkezi ve bulut bilişim yatırımlarını çekmek üzere başka birçok ülke de yoğun çaba sarf ediyor.

Ülkemizde veri merkezi sektörünün geliştirilmesi ve bu alanda daha fazla yabancı yatırım çekilmesi Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulunun da önceliklerinden ve bu hususta bir çalışma yapılması konusu 2021 yılı gündemine alındı, sorumluluğu da Ofisimize verildi. Biz de ilgili paydaşlarla iş birliği halinde ülkemizde büyük ölçekli veri merkezi ve bulut bilişim yatırımlarını kolaylaştıracak bir teşvik mekanizması tasarlamak üzere çalışmaya başladık.

Bu çalışmayla, özellikle büyük teknoloji firmalarının veri merkezi ve bulut bilişim yatırımlarını ülkemize çekecek ekonomik ve yasal tedbirleri belirleyip buna yönelik mevzuat hazırlığını yapacağız. Bu bağlamda, özellikle uygun arazi temini, enerji maliyetlerinin düşürülmesi, uluslararası internet altyapısına kolay ve ucuz erişim ile veri mahremiyetinin güçlendirilmesi gibi hususlara odaklanıyor olacağız.

2021 yılı için oldukça önemseydiğimiz diğer bir çalışmamız ise kamuda bulut teknolojisine geçişe yönelik bir ulusal politika ve yol haritası hazırlanması. Bulut bilişim hizmetleri hem maliyet hem de hizmet kalitesi açısından kamu kurumları için ciddi anlamda fayda sağlama potansiyeline sahip ama kamunun bu imkândan yeterince yararlandığı söylenemez.

Yapacağımız çalışmayla kamu kurumlarının bilgi teknolojisi altyapısı ihtiyaçlarını öncelikle özel bulut hizmet sağlayıcılardan temin etmesine yönelik bir ulusal politika ile bu politikayı hayata geçirecek yönetim mekanizmasını kurgulayacağız. Kamunun

bilgi teknolojileri maliyetlerinden tasarruf ve profesyonel hizmet temininin yanı sıra, bu politikanın ülkemizde bulut bilişim sektörünün gelişmesi açısından da önemli faydaları olacağına inanıyoruz.

Yürüteceğimiz bu çalışma süresince, ihtiyaçları sağlıklı şekilde tespit etmek ve etkin bir politika ve yönetim mekanizması ortaya koymak üzere, hem kamu kurumlarıyla hem de özel sektördeki ilgili paydaşlarla sürekli görüş alışverişi içinde olacağız.

Öncelikli konularımızdan bir diğeri de kamu kurumlarına hizmet sunacak bilgi teknolojisi firmalarına yönelik bir yeterlilik sistemi oluşturmak. Malumunuz, kamuda birçok büyük ölçekli yazılım projesi yapılıyor ve bazı durumlarda yüklenicilerin yetersizliği nedeniyle bu projeler başarılı şekilde sonuçlandırılmıyor. Bu durum kamu kaynaklarının israfına sebep olduğu gibi hayata geçirilmesi gereken yüksek katma değerli hizmetlerin gecikmesinden kaynaklı fırsat maliyetleri de oluşturuyor.

Bu tür olumsuzlukları mümkün olduğunca engellemek amacıyla, kamunun özel firmalardan temin edeceği bilgi teknolojisi hizmetleri için hizmetin niteliğine bağlı bir akreditasyon mekanizması geliştirmeyi hedefliyoruz. Bu hususta hâlihazırda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Kamu İhale Kurumuyla birlikte çalışıyoruz ve 2021 yılı içerisinde bu yapıyı kurmayı hedefliyoruz. Firma akreditasyonu için arayacağımız yeterlilik kriterlerinin yerli yazılım firmalarımızın olgunluk seviyelerinin yükseltilmesine de fayda sağlayacağına inanıyoruz.

Türkiye’de bilişim sektörünün sorunları nelerdir?

Bilişim sektörünün en önemli sorunlarından birinin “ürünleştirme” olduğunu düşünüyorum. Ülkemizde hem kamuda hem de özel sektörde birçok kurumsal uygulama başarıyla geliştirilip

kullanılıyor. Ancak, bu uygulamaların ilgili kurumun bünyesinden çıkıp benzer ihtiyaçları olan yerli ve yabancı müşterilere satılabilecek şekilde ürünleştirilmesi nadiren karşılaştığımız bir durum.

Hâlbuki yazılım sektörünü geleneksel imalat veya inşaat sektöründen ayıran en temel niteliklerden biri bu ve yüksek katma değerli kaynağı önemli ölçüde burada yatıyor. Yani bir kere üretilip bunu tekrar tekrar satmak. Bankacılık ve telekomünikasyon sektöründe bu iş modelinin kimi başarılı örneklerini görsek de bunların oldukça sınırlı olduğu da açık. Elbette ürünleştirme zor bir iş.

Belirli bir amaç için geliştirilmiş uygulamayı benzer ihtiyaçları olan tüm müşterilerin kullanabileceği işlevsellikte tasarlamak, geliştirmek, pazarlamak ve satış sonrası destek hizmetlerini yürütmek firmalar tarafından çok daha sofistike kurumsal yapılar ve iş süreçleri oluşturulmasını ve daha güçlü bir finansal yapıya sahip olmayı gerektiriyor.

Dolayısıyla, çoğu yazılım firmasının belirli bir müşteri için uygulama geliştirip bunun bakım-idamesiyle yetinmesi, bir anlamda kendilerine bir konfor alanı oluşturup burada kalmayı tercih etmeleri anlaşılabilir bir durum. Ancak, eğer küresel yazılım pazarından daha fazla pay alacaksak bu modeli değiştirmemiz ve ürünleştirmeye odaklanmamız gerektiği de açık. Bu çerçevede, yazılım sektörüne yönelik teşviklerin kurgusunu da bunu temin edecek şekilde yeniden yapılandırmamız gerektiğini düşünüyorum.

Bilişim sektöründeki önemli eksikliklerimizden biri de sektördeki firmalarımızın çalışma alanları, ürünleri ve yetkinliklerine ilişkin detaylı bir envanterimizin olmaması. Böyle bir envanterin potansiyel iş fırsatlarının değerlendirilmesi, firmalar arası yeni iş birliklerinin oluşturulması ve sektörel teşvik mekanizmalarının daha etkin şekilde kurgulanıp işletilmesi açısından son derece önemli olduğunu düşünüyorum.

Bu alandaki başarılı ülkelerin sanayi ve

teknoloji politikası uygulamalarına baktığımızda bu tür sektörel envanterlerin oluşturulmasına özellikle önem verdiklerini görüyoruz. Bizim de Türkiye’de bilişim sektörüne yönelik böyle bir kapsamlı envanter oluşturmamız gerektiğini düşünüyorum. Esasında Ofisimizin görevleri arasında bu da var ve yakın zamanda buna yönelik bir çalışmayı da başlatacağız.

Her ne kadar şu anda da belirli ürünler veya çözümler bağlamında bazı firmaları ve kurumları bir araya getirerek iş birliği yapmaya yönlendiriyor olsak da, bahsettiğim sektörel envanterin oluşturulmasıyla bu tür çalışmaları çok daha sistematik ve geniş kapsamlı olarak yapabileceğimizi değerlendiriyoruz.

Ülkemizde bilişim sektörünün önemli ihtiyaçlarından birinin de nitelikli insan kaynağı olduğunu görüyoruz. Son yıllarda ülkemizden çok sayıda nitelikli yazılımcının yurtdışına gittiğine şahit olduk ve bunun ortaya çıkardığı sıkıntılar özellikle savunma sanayiinde belirgin hale geldi.

Nitelikli uzmanların yurtdışına gidiyor olması sektörün genelinde sorun oluşturmaya başladı ve bu tür uzmanlar için firmaların katlandığı maliyetleri de yükseltti doğal olarak; bu hususta sektör temsilcilerinden çeşitli platformlarda yakınmalar duyuyoruz. Ayrıca, sadece yazılım uzmanı eksikliğinin ötesinde, özellikle hızla gelişmekte olan yapay zekâ ve büyük veri alanlarında da yetkin insan kaynağına yoğun ihtiyaç olduğunu gözlemliyoruz.

Hem genel olarak yazılım alanında hem de yapay zekâ ve büyük veri alanlarında nitelikli iş gücümüzü geliştirmek üzere daha yoğun çaba sarf etmemiz gerektiği ortada. Burada üniversitelerin müfredatını geliştirip yeni bölümler açması gibi geleneksel tedbirlerin yanı sıra, özel sektörün eğitim imkânlarından ve özellikle de nitelikli çevrimiçi eğitim platformlarından nasıl yararlanabileceğimiz konusunda daha fazla çaba harcamamız ve çözüm üretmemiz gerektiği fikrindeyim.

Hazırlıklarını sürdürdüğümüz Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi kapsamında bu konuda bir takım tedbirler ve öneriler geliştirdik, bunları bilişim sektörüne yaygın hale getirmemiz gerekiyor.

Bilişim sektöründe gördüğümüz önemli eksikliklerden biri de yerli firmalarımızın gerek yazılım geliştirme gerekse bakım ve destek alanlarındaki yetkinliklerini belgelendirecek uluslararası sertifikalara sahipliği açısından yetersizlik. Oysa özellikle hizmet ihracı noktasında yerli pazardaki tecrübe ve referanslar kadar bu tür uluslararası yetkinlik sertifikalarına sahip olmak da firmalarımızın rekabet gücü açısından oldukça önemli.

Kamuya bilişim hizmeti sunacak firmalara yönelik olarak geliştirmekte olduğumuz ve daha önce de bahsettiğim akreditasyon mekanizmasını bu anlamda da bir araç olarak kullanacağız. Diğer bir ifadeyle, belirli niteliklerde hizmetler için belirli uluslararası yetkinlik sertifikalarına sahip olma şartını getireceğiz.

Bu surette kamu kurumlarının aldığı hizmetlerin kalitesini artıracığımız gibi yerli firmalarımızı uluslararası pazarda daha rekabetçi kılacak bu tür sertifikalara sahip olmalarını özendirmiş olacağız.

Kamuoyunda Sosyal Medya Yasası olarak bilinen kanun hakkında bilgi verebilir misiniz?

Öncelikle, kamuoyunda Sosyal Medya Yasası olarak bilinen düzenleme, Temmuz 2020 tarihi itibarıyla 7253 sayılı Kanun ile getirilmiştir. 7253 sayılı Kanun, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun’da bazı değişiklikler öngörmüştür.

Getirilen değişikliklerden bahsetmeden önce bu değişikliklerin gerekçesine değinmek isterim. Diğer bir deyişle, bu düzenlemeye neden ihtiyaç duyulduğu konusuna. 7253 sayılı Kanunun gerekçesinden de

görülebileceği üzere; internet ortamında-ki zararlı kullanıcı içerikleri ile ihlal edilen Anayasa kaynaklı kişi hak ve hürriyetlerinin, devlet tarafından korunması ihtiyacı doğmuştur.

Ulusal sınırları aşan nitelikteki internet karşısında, özellikle suçla mücadele, kişilik haklarının korunması ve özel hayatın gizliliği ile ilgili ulusal mahkeme kararlarının uygulanması yönünden, devletler ile birlikte sosyal ağ sağlayıcıların da etkili mekanizmalar tesis etme görevi olmalıdır.

Bu kapsamda, Türkiye’de Ocak 2020 tarihi itibarıyla 54 milyon aktif kullanıcısı bulunan sosyal ağların dijital dünyada ve izdüşümü olarak sosyal hayatta önemli bir yer teşkil ettiği görülmektedir. Mevzuat ile bu dijital alanın, konusu suç teşkil eden veya kişilik haklarını ihlal eden içeriklerin serbestçe yayılabileceği bir alan haline gelmesinin önüne geçilmesi hedeflenmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın da konuşmalarında sıklıkla değindiği üzere; dijital faşizmin önünde durabilmek için dijital alanda devletin düzenleme ve uygulamaları ile konumlanması gerektiği aşîkârdır. Temel olarak Sosyal Medya Yasası, bir tarafta devlet ve sosyal ağ kullanıcıları ile diğer tarafta sosyal ağ sağlayıcılar arasında bir muhataplık ilişkisi tesis etmeyi amaçlamaktadır.

Getirilen söz konusu değişikliklere bakıldığında, ilk olarak “sosyal ağ sağlayıcı” kavramının Türk mevzuatında bir özne haline geldiğini görüyoruz. Bu doğrultuda, kullanıcıları tarafından oluşturulan içeriklerin görüntülediği ve paylaşıldığı Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn, Tiktok, Youtube, Dailymotion gibi sosyal ağlar, 5651 sayılı Kanun kapsamındadır.

Öte yandan, Türkiye’den günlük erişimi bir milyondan fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcıların Türkiye’de yetkili temsilci bulundurması zorunlu tutulmuştur. Bu şekilde, yurtdışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcıların, Türkiye’deki kullanıcılarının

Türk hukukunda yer alan meşru haklarını tanıması ve devlet kurumlarının iletişim kurabilecekleri bir muhatap bulunması hedeflenmiştir.

Temsilci atanması önemsendiği için, atanmaması halinde kademe kademe artan yaptırımlar öngörülmüştür. Bu yaptırımlara kısaca değinmek gerekirse; temsilci atama ihlalinin devam etmesi durumunda sırasıyla idari para cezası, Türkiye’deki gerçek ve tüzel kişilerin reklam vermesine yasak getirilmesi cezası, mahkeme kararı ile internet trafiği bant genişliği daraltılması cezası uygulanacaktır.

Gelinen noktada, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından 19.01.2021 tarihli Resmi Gazete’de ilan edilerek, halen temsilci atamamış olan Pinterest Inc., Twitter Inc. ve Twitter Inc.(Periscope/Scope) isimli sosyal ağ sağlayıcılara Türkiye’deki gerçek ve tüzel kişilerin reklam vermesine yasak getirilmesi cezası uygulanmıştır.

Ayrıca, kullanıcıları tarafından sunulan konusu suç teşkil eden içerikler, gecikmesinde sakınca bulunan haller kapsamındaki içerikler ve kişilik haklarını ihlal eden içerikler yönünden sosyal ağ sağlayıcıların içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararına uyması kapsam altına alınmıştır.

Bunun yanı sıra, Türkiye’den günlük erişimi bir milyondan fazla olan yerli veya yabancı sosyal ağ sağlayıcılar, kişilik haklarını ve özel hayatın gizliliğini ihlal eden içeriklere ilişkin başvurulara, başvurudan itibaren en geç 48 saat içinde olumlu ya da olumsuz cevap vermekle yükümlü tutulmuştur.

Özellikle okul çağındaki çocuklarımızı etkileyen siber zorbalık gibi dijital ortamda meydana gelen her türlü kişilik hakkı ihlalinin toplumda büyük olumsuzluklara neden olduğu tespit edilmektedir. Yasanın ayrıntılı incelenmesi ile vatandaşlarımızın kişilik haklarına dijital mecralar nezdinde getirilen güvenceler görülebilecektir.

Öte yandan, sosyal ağ sağlayıcılar için bir raporlama yükümlülüğü de öngörülmüştür. Türkiye’den günlük erişimi bir milyondan fazla olan yurt içi veya yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcı, kendisine bildirilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararlarının uygulanmasına ilişkin istatistiksel ve kategorik bilgileri içeren Türkçe hazırlanmış raporu altı aylık dönemlerle Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’na bildirmekle yükümlü tutulmuştur.

Devlet kurumları tarafından yurtdışına yapılan tebligatlarda karşılaşılan sorunlar nedeniyle; yurtdışındaki sosyal ağ sağlayıcıya verilen idari para cezalarının tebliğinde yeni bir yöntem öngörülmüştür. Buna göre; sosyal ağ sağlayıcının internet sayfasındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler üzerinden elektronik posta veya diğer iletişim araçlarının tebligat için kullanılabileceği düzenlenmiştir.

Son olarak, Sosyal Medya Kanunumuzun sosyal ağ sağlayıcılara ilişkin yükümlülüklerde Almanya modelini takip ettiğini belirtmek isterim.

Son günlerde kamuoyunu meşgul eden WhatsApp konusunda görüşleriniz nelerdir?

Kamuoyunda da geniş yer bulduğu üzere; Whatsapp’ın güncellenen gizlilik sözleşmesinin kabul edilmemesi durumunda, uygulamanın kullanılamayacağı yönünde bir gelişme yaşanmıştır. Başkanlık olarak konuyu “ülke ayrımcı politika” ve “kişisel verilerin korunması” olmak üzere iki ayrı başlıkta ele aldığımızı söyleyebiliriz.

Ülke ayrımcı politika başlığında bakıldığında; yapılan çalışmalarda, Whatsapp’ın kullanıcı kişisel verilerinin işlenmesi yönünden coğrafi olarak bir ayrıma gittiği ve AB bölgesinde yaşayan kullanıcılar ile AB bölgesi dışında yaşayan kullanıcılar için farklı politikalar izlediği görülmüştür. Başkanlık olarak global şirketlerin ülke veya bölge ay

rımcı politikalar ile kişisel veriler gibi doğrudan insan hak ve özgürlüklerini ilgilendiren alanlarda farklılaştırma yapmasını tasvip etmediğimizi belirtmeliyim.

Global şirketlerin ülke spesifik uygulamaları elbette olabilir ancak; bu uygulamaların gerekçelendirme olmaksızın yapılmasının haberleşme özgürlüğü ile bağlantılı olarak bir insan hakkı ihlali teşkil edeceğini vurgulamalıyız. Nitekim, söz konusu uygulamanın kamuoyundaki yansıması da hayli olumsuz olmuştur.

Diğer yandan, “kişisel verilerin korunması” başlığına bakıldığında ise; kamuoyuna yansıtıldığı şekilde AB’nin bir kişisel verileri koruma mevzuatı olduğu için Whatsapp’ın AB’yi ayrı tuttuğu yönünde yayılan hatalı bilgiyi düzeltmek ve kamuoyunu bilgilendirmekte fayda görüyorum.

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ülkemizde yaşayan herkesin kişisel verilerinin işlemesine dair kapsayıcı bir düzenleme konumundadır. Ülkemizdeki kanun vatandaşlarımızın kişisel verilerinin teminatı niteliğinde bir düzenlemedir.

Ülke veya bölgeler arası değişen ulusal mevzuat gerekliliklerinin global şirketler tarafından bir üstünlük yarışına tabi tutulması kabul edilemez. Ülkemiz serbest seçimlerin uygulandığı, demokratik bir hukuk devletidir.

Dolayısıyla, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde kanunlarımızın uygulanmasına ilişkin egemenlik yetkimiz bulunmaktadır. Bu doğrultuda, Whatsapp’ın gizlilik hükümlerine ilişkin, gerek Kişisel Verileri Koruma Kurumumuz gerekse rekabeti bozucu etkileri yönünden değerlendirme yapmak üzere Rekabet Kurumumuz görev alanları dâhilinde harekete geçmiştir.

Türkiye bu alanda yeni bir oyuncu değil. Whatsapp ve benzeri anlık mesajlaşma uygulamalarına alternatif olabilecek ülkemizde geliştirilmiş ve halen geliştirilmekte olan birçok uygulama mevcut. Bu uygulamaların

kullanımının yaygınlaşması etkin bir tanımla mümkün. Son dönemde Whatsapp tarafından haksız olarak dayatılan gizlilik sözleşmesi güncellemesi sonrasında Türk bilişim şirketlerine ait uygulamaların Pakistan'dan Almanya'ya, Bangladeş'ten Endonezya'ya kadar birçok ülkede ciddi sayıda yeni kullanıcı edindiğine şahit olduk.

Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi olarak Türk bilişim şirketlerince geliştirilmiş 10'un üzerinde anlık mesajlaşma uygulamasını güvenlik, performans ve kullanılabilirlik özellikleri bakımından analiz ve test ettik. Bu uygulamalardan bazıları herkesin gündelik mesajlaşma ihtiyaçlarına yönelik iken bazıları kurumsal ihtiyaçları karşılayacak daha üst düzey güvenlik özellikleri sağlıyor. Hatta 100'ün üzerinde dile anlık çeviri ve acil durum bildirimi gibi küresel rakiplerinde bulunmayan özellikler sunabiliyor.

Türk bilişim şirketlerinin bu alan özelinde dünyadaki eğilimleri yakından takip ettiğini ve önemli bir mesafe kat ettiğini söyleyebilirim. Bu noktadan hareketle mesajlaşma uygulamaları konusunda şirketlerimizin küresel rekabette daha ileri noktalara ulaşacağına inanıyorum.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile ilgili görüşleriniz nelerdir? Dünyadaki ve Türkiye'deki mevzuat ve uygulamalar konusunda görüşleriniz nelerdir?

Öncelikle 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun geçmişi ve bugününe kısaca değinilmesini yararlı buluyorum. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin ilk uluslararası anlaşma olan Avrupa Konseyi bünyesindeki Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi'ne (108 sayılı Sözleşme) Türkiye taraftır ve Sözleşme ülkemizde 2016 yılından bu yana uygulamadadır. 6698 sayılı Kanunun kişisel verilerin işlenmesine ilişkin usul ve esasları, 108 sayılı Sözleşme ve 95/46/EC sayılı Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifine paralel şekilde düzenlenmiştir.

Ancak 2016 yılında Avrupa Birliği, 95/46/EC sayılı Direktifin yerine 2016/679/EU sayılı Tüzüğü kabul etmiştir. Bu nedenle kişisel verilerin korunmasına ilişkin ülkemiz mevzuatı ile Avrupa Birliği mevzuatı arasında bazı farklılıklar oluşmuştur. Söz konusu farklılıkların giderilmesi açısından, 11. Kalkınma Planının "479.1. 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu AB'nin Genel Veri Koruma Tüzüğü dikkate alınarak güncellenecektir." tedbiri kapsamında ilgili kurumlarımızca uyum çalışmaları sürdürülmektedir.

Gelinen aşamada, 6698 sayılı Kanun ile tesis edilen hükümlerin ülkemizde kişisel veri kavramının benimsenmesine yönelik çok değerli bir adım olduğu muhakkaktır. Bu yönde, Kanunumuzda kişisel verilerin işlenmesine ilişkin belirlenen genel ilkeler şu şekildedir:

- Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma
- Doğru ve gerektiğinde güncel olma
- Belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenme
- İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma
- İlgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme

Diğer yandan, "Kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hâle getirilmesi", "Kişisel verilerin aktarılması", "Kişisel verilerin yurt dışına aktarılması konuları" da 6698 sayılı Kanunda düzenlenmiştir. Kanun kapsamındaki hakların vatandaşlarımız tarafından öğrenilmesinde büyük fayda görüyorum, zira kişisel verilerin korunmasının bireyde başladığı unutulmamalıdır. Yine Kişisel Verileri Koruma Kurumu tarafından sağlanan ALO 198 Veri Koruma Hattı Bilgi Danışma Merkezi'nin de faydalı bir uygulama olduğu kanısındayım.

Başkanlığımızın kişisel veriler ile ilgili çalışmalarına da kısaca değinmemiz gerekirse, öncelikle uluslararası gelişmeleri takipte olduğumuzu söyleyebilirim.

Bu doğrultuda, son dönemde WhatsApp uygulamasının veri politikasına ilişkin gelişmeler olsun öncesinde sosyal ağ sağlayıcıların kullanıcı içeriklerine ilişkin Sosyal Medya Yasası olsun, her fırsatta kamuoyunu bilgilendirmeyi amaç edindik. Zira içinde bulunduğumuz dijital çağın temeli haline gelen verinin, kişisel verileri de kapsadığını unutmamalıyız.

Diğer yandan, gün geçtikçe artmakta olan siber güvenlik saldırılarının, veri başlığı altında kişisel verileri de tehdit ettiği bilinmektedir. C-Suite Siber Risk Raporunda, siber saldırı kaynaklı kayıpların toplam maliyetinin 2021 itibarıyla yıllık 6 trilyon dolara ulaşabileceği ifade ediliyor. Görüldüğü üzere ekonomik maliyeti inanılmaz boyutlara ulaşan siber saldırıların önlenmesi ile kişisel verilerin korunması birlikte ele alınması gereken iki konu halini almıştır. Bu kapsamda, Başkanlığımızca hazırlanan “Bilgi ve İletişim Güvenliği Rehberi” Temmuz 2020 tarihinde yayımlanmıştır.

Tüm kamu kurum ve kuruluşları ile kritik altyapı hizmeti veren işletmelerde bulunan mevcut ve yeni kurulacak bilgi sistemlerinde, Rehberde yer verilen tedbirlere uyulması zorunlu tutulmuştur. Rehber kapsamındaki düzenlemeler, siber saldırılara karşı mukavemetimizi artıracak, bilgi güvenliği ve siber güvenlikte ülke seviyesinin uluslararası arenada yükselmesinde önemli bir rol alacaktır. Ülkemize özgü ilk referans doküman olma niteliği taşıyan ve geniş bir katılımı ile ilgili tüm paydaşların katkısı alınarak hazırlanan Rehber; ihtiyaçlar, gelişen teknoloji, değişen şartlar ile ulusal politika ve stratejiler göz önünde bulundurularak güncellenmeye devam edecektir.

Türkiye’de bilişim alanındaki Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ile ilgili görüşleriniz nelerdir?

Bilişim sektörü hem kendisinin oluşturduğu yüksek katma değer hem de sunduğu ürün ve hizmetlerin diğer sektörlerdeki

verimlilik artırıcı etkisi nedeniyle ülke ekonomisi açısından kilit önemde. Böylesi önemli ve dinamik bir sektördeki sorun ve aksaklıklar ile fırsatların tespiti ve bunlara yönelik politika önerileri geliştirilmesi noktasında STK’ların son derece önemli bir rolü olduğunu değerlendiriyoruz.

Ayrıca STK’lar, yürüttükleri etkinliklerle sektör temsilcileri arasında bilgi alışverişinin sağlanmasına ve iş birliği potansiyelinin değerlendirilmesine yönelik olarak da önemli bir işlev üstleniyor. Bu bağlamda, biz de Dijital Dönüşüm Ofisi olarak sektör STK’ları ile olan iletişimimizi mümkün olduğunca geliştirmeye ve bu bağlamda onların fikir ve tecrübelerinden istifade etmeye çalışıyoruz.

Bu iletişimi henüz sistematik ve düzenli bir yapıya kavuşturamadık, bunda henüz yeni bir kurum olmamız ve kurumsal yapımızdaki eksiklikleri tamamlamaya çalışmamızın da etkisi var. Ancak, önümüzdeki dönemde, özellikle yürüteceğimiz önemli çalışmalar bağlamında bilişim STK’ları ile daha düzenli ve sistematik bilgi alışverişi sağlayacağımız birlikte çalışma yöntemlerini geliştirip uygulayacağız. Dijital Dönüşüm Ofisi olarak yürüteceğimiz hem politika geliştirme çalışmalarında hem de spesifik projelerde bu iş birliğinden çok ciddi ölçüde fayda sağlayacağımızı düşünüyoruz.

Global Bilişim Derneği (BİDER) ve/veya BİLİŞİM GRUBU ile ilgili görüşleriniz nelerdir?

Dijital Dönüşüm Ofisi olarak bilişim sektöründeki farklı STK’larla temas halinde olmak, sektörün sorunları ve çözüm önerilerine ilişkin alternatif fikirleri dinlemek bizim açımızdan son derece önemli. Bu anlamda; bilişim sektöründen, üniversitelerden, üretici ve çözüm sağlayıcılarından, sektör basınından ve kanaat önderlerinden müteşekkil üye yapınızın sektörel politikaların etkin şekilde tasarlanması, tartışılması ve ilgili aktörler arasında iş birliğinin geliştirilmesine ciddi anlamda katkı sağlayacağını düşünüyorum.

Ayrıca, benimsemiş olduğumuz yerli ve milli teknoloji yaklaşımını ülkemiz açısından son derece değerli buluyorum. Ülkemizin kalkınması için her alanda yerli ve milli teknolojilerimizin gelişmesi ve buna yönelik çalışmaların desteklenmesi Dijital Dönüşüm Ofisi olarak bizim de ana önceliğimiz. Derneğinizin de çalışmalarında bu konunun önemine atıfta bulunmanız ve faaliyetlerinizde yol gösterici, destekleyici ve katkı verici çalışmalar içinde bulunacağınızı vurgulamanız gerçekten bizim de sivil toplum kuruluşlarından beklediğimiz hususlar.

Sayın Cumhurbaşkanımız her fırsatta, Türkiye’nin dijital dünyada çok önemli bir yere sahip olduğunu dile getirerek, “yüksek teknolojiye dayalı ürünleri tasarlayan, geliştiren, üreten ve tüm dünyaya satan bir Türkiye için hep birlikte daha çok çalışmamız gerektiğinin” altını çizmektedir.

Çalışma şeklimizde köklü bir dönüşüm yaşıyoruz.

Bu önemli dönüşümü hayata geçirmek için tüm paydaşlarla iş birliği içerisinde çalışmalıyız.

Gelin dijital geleceğimizi hep birlikte inşa edelim...

Türkiye'nin Uzay Yolculuğu Başlıyor

Türkiye'nin uzay politikaları alanındaki 10 yıllık vizyon, strateji, hedef ve projelerinin belirlendiği Milli Uzay Programı açıklandı. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın öncülüğünde Türkiye Uzay Ajansı tarafından hazırlanan programı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan kamuoyu ile paylaştı. Türkiye'nin uzay yolculuğundaki hedeflerinin anlatıldığı 10 maddelik stratejik hedeflerden oluşan program ile 2023'te Ay'a roket fırlatılacak. İlk Türk astronotu bilim misyonu ile uzaya gönderilecek.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, programın Türkiye'nin uzaydaki yol haritası olduğunu ifade ederek "Milli Uzay Programındaki birinci ve en önemli hedefimiz, Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında aya ilk teması gerçekleştirmektir. Böylece, medeniyet coğrafyamızın da sembolü olan hilali, al bayrağımızla aya göndermenin gururunu milletimize yaşatacağız." dedi.

Programın önemli bir hedefinin de bir Türk vatandaşının uzaya gönderilmesi olduğunu açıklayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Uzaya gitme niteliklerine sahip bir kişiyi gönüllüler arasından seçerek, gerekli eğitimleri almasını sağlayacak ve uzaya göndereceğiz. Madem ki, bir vatandaşımız uzaya gidecek, artık astronot ya da kozmonot kelimelerine bir Türkçe karşılık bulmamız gerekiyor. Biliyorsunuz bu bizim hassas noktamız. Buradan dil bilimcilerimize bir çağrıda bulunuyor ve diyorum ki, gelin, Türk uzay yolcularına Türkçe bir isim bulalım. 83 milyon vatandaşımız da özgün fikirleriyle bu arayışa ortak olabilir." diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, devlet ve millet olarak el ele vereceklerini kaydederek "Göklere en çok yakışan bayrağı, yani ay yıldızlı bayrağımızı hak ettiği yerlere taşıyacağız. Ayağımız dünyada, gözümüz uzayda olacak. Kökümüz dünyada, dallarımız göklerde olacak." dedi.

KONGRE VE KÜLTÜR MERKEZİNDE

Türkiye'nin Milli Uzay Programı'nın tanıtımı, Cumhurbaşkanlığı Millet Kongre ve Kültür Merkezi'nde yapıldı. Tanıtım törenine, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yanı sıra TBMM Bakanı Mustafa Şentop, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu katıldı.

YOĞUN KATILIM

Törende, eski Başbakan Binali Yıldırım, Danıştay Başkanı Zeki Yiğit, Sayıştay Başkanı Seyit Ahmet Baş, TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı Mustafa Elitaş, AK Parti Genel Başkanvekili Numan Kurtulmuş, Ankara Valisi Vasip Şahin, Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir, Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı Ali Taha Koç ve TRT Genel Müdürü İbrahim Eren de yer aldı. Tanıtım toplantısını ayrıca Havacılık Uzay ve Teknoloji Festivali'ne (TEKNOFEST) katılım sağlayan öğrenciler ile büyükelçiler ve Türk ve yabancı basın mensupları da takip etti.

Tanıtım toplantısında konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, özetle şunları söyledi:

UZAYDAKİ YOL HARİTASI

Bugün, ülkemiz adına tarihi bir dönüm noktasına şahitlik etmek üzere bir araya gelmiş bulunuyoruz. Uzun süreli bir planlama ve çalışmanın ürünü olan, Türkiye'nin ilk Milli Uzay Programı'nı tüm dünyaya ilan edeceğiz. Bu program, gerçekçi ama bir o kadar da rekabetçi hedefleri kapsayan içeriğiyle, ülkemizin uzaydaki yol haritasıdır. Küresel uzay yarışında ülkemizi üst liglere taşıyacak bu yol haritasının başarıyla hayata geçmesini diliyorum.

GÖKTÜRK-3 SIRADA

Esasen, ülkemizin kozmik rekabetteki mücadelesi 1985'ten bu yana sürüyor. Bu mücadele

lenin asıl altyapısını ise, son 18 yıldaki yatırımlarımızla oluşturduk. Kendi imkânlarımızla ürettiğimiz ve 2012 yılında uzaya fırlattığımız istihbarat uydumuz GÖKTÜRK-2 bunun ilk örneklerinden biridir. Böylece dünyada uydu üretme kabiliyetine sahip sayılı ülkeler arasına girdik. Şimdi sırada GÖKTÜRK-3 var. Gece ya da gündüz fark etmeksizin, her türlü hava şartında yüksek çözünürlüklü görüntü elde edebilecek bu uydumuzun planlama çalışmalarına devam ediyoruz.

İMECE 2022'DE UZAYDA

TÜBİTAK UZAY tarafından geliştirilen, ilk yerli ve milli yüksek çözünürlüklü yer gözlem uydumuz İMECE'nin de entegrasyon işlemleri tamamlandı, testleri sürüyor. İnşallah 2022 yılında bu uydumuzu da uzaya fırlatacağız. İMECE yörüngeye yerleştiğinde, tüm kurumlarımızın görüntü ihtiyacını karşılayacak metre altı çözünürlükteki ilk milli gözlem uydumuz olacaktır. Yerli ve millî imkanlarla ürettiğimiz ilk haberleşme uydumuz TÜRK-SAT 6-A'yı da 2022'de uzaydaki yörüngesine yerleştireceğiz.

EN BÜYÜK TELESKOP

Uydu teknolojilerinin yanı sıra, astronomik gözlem noktasında da önemli altyapılara sahibiz. Ülkemizin modern anlamdaki ilk gözlemevi olan TÜBİTAK Ulusal Gözlemevi, Türkiye'nin en büyüğü olan 1,5 metre çapında bir teleskobu barındırıyor. Erzurum'da, Karakaya Tepeleri üzerinde, 3 bin 170 metre yükseklikte Doğu Anadolu Gözlemevini inşa ediyoruz. Bu tesis tamamlandığında, 4 metre çapındaki Türkiye'nin en büyük optik ve ilk kızılötesi teleskobunu devreye almış olacağız.

MİLLİ TEKNOLOJİ HAMLESİ

Bugün, dünya yeni bir değişimin, yeni bir dönüşümün arifesindedir. Yeni dönemde, güç dengelerini uzay keşiflerinin, bu alandaki yeni teknolojilerin belirleyeceği açıkça görülüyor. Milli Teknoloji Hamlesi vizyonumuzla, Türkiye'yi kritik ve özgün teknolojilerin üreticisi yapma hedefimize kilitlenmemizin

sebeplerinin en başında bu gerçeği görme-miz geliyor. Şuur, özgüven ve adanmışlı-ğa sahip olduğumuzda erişemeyeceğimiz menzil, aşamayacağımız engel olamaz. Bu anlayışla, doğru zamanda İHA ve SİHA tek-nolojilerine yatırım yaparak, sahada oyunu değiştiren tarafta yer almayı başardık.

UZAYDA DA OLACAĞIZ

Geçmişimizden aldığımız güçle, kökümüzden beslenerek, geleceğe bakacağız. Teknolojik kapasitemizi geliştirmek ve buradan doğacak olan ekonomiden faydalanmak için, uzayda da olacağız. Elde ettiğimiz tecrübe ve biriki-mi, bilim, sanayi ve teknoloji ekosistemimize aktarabilmek için, uzayda da olacağız. Güçlü ve bağımsız bir Türkiye'nin yerini, sadece dünyada değil uzayda da tahkim edeceğiz. İşte bu vizyonu yürütecek olan kurumumuz Türkiye Uzay Ajansı'dır.

GÖZYÜZÜNE BAK AY'I GÖR

Bu kurumumuz, uzay alanında birikmiş kabiliyetlerimizi tek çatı altında koordine etmek ve bu alanda yeni, güçlü bir sinerji oluşturmak için yola çıktı. İlk görevi Milli Uzay Programı hazırlamak olan ajansı-mız, kamu kuruluşlarından özel sektöre, üniversitelerden uluslararası ortaklara kadar tüm paydaşların katkılarıyla ça-lışmasını tamamladı. Milli Uzay Progra-mımızda, hedeflerimizi gerçekleştirmek için hangi kaynak ve yetkinliklere sahip olmamız gerektiğini, adımlarımızı ne zaman ve ne şekilde atacağımızı belirle-dik. Şimdi Türkiye'nin uzaydaki 10 yıllık vizyon, strateji, hedef ve projelerinin yer aldığı Milli Uzay Programımızı, bu günler-de meşhur olan sloganıyla tüm dünyaya ilan ediyor ve diyorum ki, Gökyüzüne Bak Ay'ı Gör.

AY'A GİDİYORUZ

Milli Uzay Programındaki birinci ve en önemli hedefimiz, Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında aya ilk teması gerçekleştirmektir. Evet, Ay'a gidiyoruz. Hazırlıkları-na başladığımız Ay Programı ile bu hedefi iki aşamada tamamlamayı planlıyoruz. İlk aşamada, 2023 yılı sonunda, yakın dünya yörüngesinde ateşleyeceğimiz kendi milli ve özgün hibrid roketimizle aya ulaşarak, sert iniş gerçekleştireceğiz. Uzay aracımızı yakın yörüngeye çıkaracak ilk fırlatmayı, uluslararası iş birliği ile hayata geçireceğiz. Bu görevi tamamladığımızda, hem aya ulaşmayı başaran ülkelerden biri olacak, hem de ikinci aşama ay misyonu için ge-rekli bilgileri toplamış olacağız.

YUMUŞAK İNİŞ 2028 YILINDA

2028 yılında hayata geçirmeyi planladığımız ikinci aşamada ise, aracımızı yakın yörüngeye çıkaracak ilk fırlatmayı, bu kez kendi milli roketlerimizle yapmayı hedefliyo-ruz. Aya yumuşak iniş gerçekleştireceğimiz bu aşamayı da tamamladığımızda, ayda bi-limsel faaliyetler yapabilen sayılı ülkelerden biri konumuna geleceğiz. Böylece, mede-niyet coğrafyamızın da sembolü olan hilali, al bayrağımızla aya göndermenin gururu-nu milletimize yaşatacağız. Hazırlıklarına başladığımız Ay Programı, fırlatma, roket ve kontrol teknolojilerindeki atılımlarımız için bir kaldıraç görevi görecektir. Bu prog-ram, yüksek radyasyona dayanaklı teçhizat teknolojilerinden haberleşmeye, otonomiden yapay zekâya kadar birçok alandaki çalış-malara zemin oluşturacaktır. Böylece, yerli ve milli olarak geliştirdiğimiz alt sistemlerin ticarileşmesinin de önü açılacaktır. Yakın zamanda aya iniş denemeleri başarısızlıkla sonuçlanan ülkeleri hepimiz gördük. Türk mühendislerinin inşallah bu görevi başara-caklarına tüm kalbimle inanıyorum.

GÖNÜLLÜLER ARASINDAN SEÇİLECEK

Onuncu ve son hedefimiz, evet, bir Türk vatandaşını uzaya göndermektir. Eminim

ki, birçok kişi bu hayali kurarak büyümüş-tür. Hatta belki aranızda hala bu hayalini sürdürenler vardır. Uzaya bir vatandaşımızı göndermeyi, elbette bir turistik gezi olarak değil, gelecek nesillere yol gösterecek bir bilim misyonu olarak tasarlıyoruz. Uzaya gitme niteliklerine sahip bir kişiyi gönüllüler arasından seçerek, gerekli eğitimleri alma-sını sağlayacak ve uzaya göndereceğiz. Bu sayede, uluslararası uzay istasyonunun altyapısından yararlanarak bilimsel deney yapma imkânına kavuşacağız.

BİR İSİM BULALIM

Tabii benim burada bir şerhim var. Madem ki; bir vatandaşımız uzaya gidecek, artık astronot ya da kozmonot kelimelerine bir Türkçe karşılık bulmamız gerekiyor. Biliyor-sunuz bu bizim hassas noktamız. Buradan dil bilimcilerimize bir çağrıda bulunuyor ve diyorum ki, gelin, Türk uzay yolcularına Türkçe bir isim bulalım. Tabii yalnızca dil bilimciler değil, 83 milyon vatandaşımız da özgün fikirleriyle bu arayışa ortak olabilir.

AYAKLARI YERE BASAN HEDEFLER

Saydığımız hedeflerin her biri, elbette iddialıdır, zorlayıcıdır. Ama bunların hepsi de ayakları yere basan hedeflerdir. Türki-ye'nin bu devrimi gerçekleştireceğinden, uzay yarışında güçlü bir aktör olarak yerini alacağından en ufak bir şüphe duymuyo-rum. Türkiye Uzay Ajansı'nın geliştireceği projeleri, Milli Uzay Programındaki hedefle-ri bizzat takip edecek, destek olacağız.

KÖKÜMÜZ DÜNYA'DA DALLARIMIZ GÖKLERDE

Devlet-millet el ele verecek, göklere en çok yakışan bayrağı, yani ay yıldızlı bayrağımı-zı hak ettiği yerlere taşıyacağız. Ayağımız dünyada, gözümüz uzayda olacak. Kökümüz dünyada, dallarımız göklerde olacak. Bu duygularla, Milli Uzay Programımızın ülkemiz ve tüm insanlık için hayırlı olmasını diliyorum. Programın hazırlanmasında emeği geçen Sanayi ve Teknoloji Bakanımız başta olmak

üzere, Türkiye Uzay Ajansı'na ve katkı sağlayan tüm paydaşlara şükranlarımı sunuyorum.

MARKA TESCİL BELGESİ

Konuşmanın ardından Sanayi ve Teknoloji Bakanı Varank, Cumhurbaşkanı Erdoğan'a Türkiye Uzay Ajansı'nın marka tescil belgesini takdim etti.

İMZALAR ATILDI

Daha sonra Milli Uzay Programı'nın hayata geçmesi için kamu, üniversite ve özel sektörden paydaşlar yürütülen çalışmaları somutlaştıracak 4 protokol ve sözleşme imza altına alındı. İlk olarak Türkiye Uzay Ajansı koordinasyonunda TUSAŞ, TÜRKSAT ve TÜBİTAK UZAY arasında "Milli Uydu Üretim Şirketi Kurulmasına İlişkin Protokol"ü imzalandı. Protokole, Türkiye Uzay Ajansı

Başkanı Serdar Hüseyin Yıldırım, TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandal, TUSAŞ Genel Müdürü Doç. Dr. Temel Kotil, TÜRKSAT Genel Müdürü Hasan Hüseyin Ertok imza attı. Protokol ile uydu üretiminin tek çatı altında toplanması amaçlanıyor.

İTÜ İLE İŞ BİRLİĞİ

İkinci imza, Türkiye Uzay Ajansı ile İstanbul Teknik Üniversitesi arasında "Havacılık Ve Uzay Teknolojileri Alanlarında Bilimsel Ve Teknolojik İş Birliği Protokolü" için atıldı. Türkiye Uzay Ajansı Başkanı Yıldırım ile İTÜ Rektörü Prof. Dr. İsmail Koyuncu, uzay operasyon merkezi çalışmaları (FESA) başta olmak üzere havacılık ve uzay teknolojileri konularında iş birliğine gitti.

TELESKOP YAZILIMI

Törende ayrıca, Türkiye Uzay Ajansı, Sabancı Üniversitesi ve TÜBİTAK Uzay arasında "Artırılmış X-Işını Zamanlama Ve Polarimetri Uydusu Geniş Alan İzleme Uygulama Yazılımı Proje Sözleşmesi" imzalandı. Türkiye Uzay Ajansı Başkanı Yıldırım, Sabancı Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yusuf Leblebici ile TÜBİTAK UZAY Enstitüsü Müdürü Doç. Dr. Mesut Gökten, uydunun üzerinde yer alan geniş alan gözleme teleskobunun yazılım çalışmaları hakkındaki sözleşmeyi imza altına aldı.

SON İMZA ODTÜ İLE

Gecede son imzalar, Türkiye Uzay Ajansı, Ortadoğu Teknik Üniversitesi ve ODTÜ Teknokent arasında kurulacak "Uzay Teknoloji Geliştirme Bölgesinde Ortak Ar-Ge ve Teknoloji Geliştirme Çalışmaları Yapılması Ve İşbirliği Protokolü" hakkında oldu. Türkiye Uzay Ajansı Başkanı Yıldırım ile ODTÜ Rektörü Prof. Dr. Mustafa Verşan Kök ve ODTÜ Teknokent Genel Müdürü Serdar Raşit Alemdar protokolü imzaladı. Bu protokol ile de ODTÜ TEKNOKENT Uzay ve Havacılık Teknolojileri Ek Alanı ile kurulacak uzay teknoloji geliştirme bölgesinde ortak Ar-Ge ve teknoloji geliştirme çalışmaları ve Ar-Ge şirketlerinin geliştirilmesi başta olmak yapılacak çalışmaların temeli atıldı.

EŞGÜDÜM VURGUSU

Milli Uzay Programı, Türkiye'nin uzay politikaları alanında vizyon, strateji, hedef ve projelerinin belirlenmesi; bunları eşgüdüm içinde yürütülmesine yönelik olarak dünyadaki gelişmeler ve Türkiye'deki mevcut potansiyel dikkate alınarak hazırlandı.

DIŞA BAĞIMLILIK AZALACAK

Milli Uzay Programının amaçları arasında Türkiye'deki uzay teknolojileri alanındaki ihtiyaçlar ve yetenekler çerçevesinde öne çıkacak teknolojilerin ve gerekli altyapıların

geliştirilmesi ve Türkiye'nin bu alandaki dışa bağımlılığının azaltılması yer alıyor.

GENÇLERDE FARKINDALIK

Başta gençler olmak üzere tüm kesimlerin uzay alanındaki farkındalığının artırılmasını hedefleyen program, mevcut yeteneklerin ve başarıların milli teknolojiler ile daha ileriye taşınmasını, uzay teknolojilerinin ülke kalkınmasında bir araç olarak kullanılmasını amaçlıyor.

STRATEJİK 10 HEDEF

Milli Uzay Programı ile stratejik 10 hedef belirlendi. Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından açıklanan hedefler şöyle:

AY GÖREVİ

Cumhuriyet'in 100'ncü yılında uluslararası iş birliği ile yakın Dünya yörüngesinde ateşlenecek milli ve özgün hibrit roketle Ay'a sert iniş gerçekleştirilecek. İkinci aşamada, ilk fırlatma bu kez milli roketle yapılacak ve Ay'a yumuşak iniş gerçekleştirilecek.

YERLİ UYDU

Yeni nesil uydu geliştirme alanında dünya ile rekabet edebilecek ticari bir marka ortaya çıkartılacak. Türkiye'nin uydu üretim kabiliyeti, Türkiye Uzay Ajansı'nın koordinasyonunda kurulacak olan tek bir milli şirket bünyesinde birleştirilecek.

BÖLGESEL KONUMLAMA

Türkiye'ye ait bölgesel konumlama ve zamanlama sistemi geliştirilecek. Bu konuda kritik teknolojilere güdümlü projeler yoluyla yatırım yapılacak.

UZAY LİMANI

Uzaya erişimi sağlamak amacıyla bir uzay limanı işletmesi kurulacak. Türkiye için en uygun fırlatma alanı ve teknolojisi belirlenecek. Fırlatma tesis altyapısı oluşturulacak.

UZAY HAVASI

Uzay havası veya meteorolojisi olarak tabir edilen alana yatırım yapılarak uzaydaki yetkinlik arttırılacak. Özellikle iyonosfer araştırmaları desteklenecek. Uzay havası gözlemlerini toplalayan bir birim oluşturulacak.

UZAY NESNELERİ

Türkiye, astronomik gözlemler ve uzay nesnelerinin yerden takibi konularında daha yetkin bir konuma getirilecek. Radyo teleskoplarıyla bilim insanları, uzaydan gelen radyo dalgaları üzerinde çalışabilecek. Aktif uydular ve uzay çöpleri yerden ve uzaydan izlenecek.

UZAY SANAYİSİ

Uzay alanında sanayi kümelenmesi ile entegre çalışmalar yürütülecek. Uzay teknolojisi ürünleri ve hizmetleri ihraç edilecek. Yüksek nitelikli insan kaynağı için istihdam oluşturulacak.

UZAY TEKNOLOJİLERİ GELİŞTİRME BÖLGESİ

ODTÜ ile birlikte yerli ve yabancı yatırımcılarla ev sahipliği yapacak bir uzay teknoloji geliştirme bölgesi kurulacak. Uygun teşvik mekanizmalarıyla uzay alanına devşirilebilecek yeteneklere sahip KOBİ'lerin bu bölgede yer alması sağlanacak.

UZAY FARKINDALIĞI

Uzay alanında etkin ve yetkin insan kaynağını geliştirmek amacıyla uzay farkındalığı oluşturulacak. Net olarak tanımlanmış alanlarda yüksek lisans ve doktora bursları verilecek. Ulusal, uluslararası yaz okulları, kurslar ve çalıştaylar organize edilecek.

TÜRK ASTRONOT

Bir Türk vatandaşı, bilim misyonuya uzaya gönderilecek. Böylece Türkiye, uluslararası uzay istasyonunun altyapısından yararlanarak

bilimsel deney yapma imkanına kavuşacak. Türkiye'nin uzay alanında görünürlüğü artacak.

2000'Lİ YILLARDA HIZ KAZANDI

Uzayın dünyada politik ve ekonomik olarak öncelikli gündem haline gelmesiyle Türkiye'de de uzay çalışmaları hız kazandı. 2000'li yıllar ile beraber haberleşme ve yer gözlem uyduları ile bu alanda önemli kabiliyetler kazanan Türkiye, yerli ve milli politikalar ile bu alanda bir ekosistem oluşturma hedefine doğru yöneldi. Bu çalışmalar kapsamında 2018 yılında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın ilgili kuruluşu olarak Türkiye Uzay Ajansı kuruldu. Daha sonra Milli Uzay Programı'nı oluşturmak amacıyla çalıştaylar düzenlendi.

SOSYAL MEDYADAN DAVET

Toplantı öncesinde sosyal medya hesabından açıklamalarda bulunan Sanayi ve Teknoloji Bakanı Varank, gençlere seslenerek "Ülkemizin önümüzdeki 10 yılda uzay alanında neleri başarması sizi daha çok heyecanlandırır? Bu akşam saat 19:00'da Sn. Cumhurbaşkanımızın tanıtacağı Milli Uzay Programında iddialı hedeflerimiz var. Mutlaka takip edin." mesajını paylaştı.

LOGOSU GÖRÜCÜYE ÇIKTI

Cumhurbaşkanlığı Millet Kongre ve Kültür Merkezi'nde, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın da katılımıyla gerçekleştirilen "Milli Uzay Programı" tanıtım toplantısında, TUA'nın logosu da ilk kez tanıtıldı. Türkiye Uzay Ajansı'nın sosyal medya hesabından yapılan paylaşımda da ajansın logonun hikayesine ilişkin şu bilgilere yer verildi: TUA logosu, bilinmeze, evrenin derinliklerine uzanan kesintisiz, kararlı bir hareketi simgeler. Bu hareketin karakteri Batı tipografisinin fonksiyonel okunaklılığından, Doğu'nun kadim kültürünün tek nefeste okunan kaligrafisine uzanır. Dev bir

gövdesinden küçük bir yaka rozetine kadar farklı ölçek ve uygulamalarda okunaklılığını, işaret özelliğini kaybetmemesi için tasarlanan harfler birbirine eklemlenirken ortaya çıkan resmin içindeki 'yıldız' imgesi gökyüzündeki al bayrağımızı temsil ediyor. İşte bu güzel logo, Türkiye'nin uzaydaki yeni başarılarının imzası olacak.

TARİHİN SIFIR NOKTASINDAKİ MONOLİT

Tarihin sıfır noktası olarak bilinen ve insanlığın yerleşik yaşama geçmeden önce de bir tapınakta ibadet ettiğinin ispatı olarak gösterilen Şanlıurfa Göbeklitepe'de ortaya çıkan metal blokun sırrı, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın konuşmasıyla çözüldü.

GÖKYÜZÜNE BAK AY'I GÖR!

5 şubatta Göbeklitepe yakınlarında bulunan gizemli monolitte, Göktürk alfabesiyle "Gökyüzüne bak, Ay'ı gör" ifadesini yer almıştı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşması sırasında "Gökyüzüne bak, Ay'ı gör" dedi. Bu sırada arkasında bulunan led ekranda metal blokun görseli ortaya çıktı. Monolit, Milli Uzay Programı'nın tanıtımı için dikildiği anlaşıldı.

Ay Misyonu Hazırlıkları Devam Ediyor

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Cumhuriyet'in 100'üncü kuruluş yıl dönümünde Ay'a gönderilecek insansız aracın milli ve özgün hibrit motorlu roketinin geliştirildiği tesislerde incelemelerde bulundu.

Delta V Uzay Teknolojileri A.Ş.'yi ziyaret eden Bakan Varank, Türkiye Uzay Ajansı'nın (TUA) bütçesiyle ilgili eleştirilere yanıt verdi. Varank, eleştiride bulunanların devletin işleyişinden bihaber olduklarını vurgulayarak "Bütçe sıkıntısı yok." dedi.

AY MİSYONU TOPLANTISI

Bakan Varank, Milli Uzay Programı çalışmaları kapsamında milli ve özgün hibrit roket motorları üreten Delta V'nin İstanbul'daki tesisinde bir toplantı yaptı.

Toplantıya Bakan Varank'ın yanı sıra Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı Mehmet Fatih

Kacı, Türkiye Uzay Ajansı Başkanı Serdar Hüseyin Yıldırım, TÜBİTAK Uzay Teknolojileri Araştırma Enstitüsü (UZAY) Müdürü Mesut Gökten ve Delta V Uzay Teknolojileri Genel Müdürü Arif Karabeyoğlu katıldı.

UZAY ARACI ÇALIŞMALARINI DEĞERLENDİRDİLER

Toplantıda, Delta V'nin yürüttüğü faaliyetler hakkında Varank'a bilgi verilirken 2023 yılında Ay'a sert iniş yapması planlanan insansız uzay aracının mevcut kavramsal tasarımı ile teknik özellikleri ele alındı.

İNCELEMELERDE BULUNDU

Toplantı sonrasında DeltaV'nin Pendik'teki tesisinde incelemelerde bulunan Varank'a toplantı katılımcılarının yanı sıra BAYKAR Teknik Müdürü Selçuk Bayraktar ile Pendik Belediye Başkanı Ahmet Cin de eşlik etti.

9 ŞUBATTA İLAN EDİLMİŞTİ

İncelemelerinin ardından açıklamalarda bulunan Varank, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 9 şubatta Türkiye ve dünyaya "Milli Uzay Programı"nı ilan ettiğini anımsattı.

HEDEF UZAY LİĞİ

Milli Uzay Programı ile Türkiye'yi uzay ligine taşımayı ve gelişen uzay ekonomisinden alınan payı artırmayı hedeflediklerini söyleyen Varank, "Türkiye bir uzay ülkesi, ülkemizde uzay alanında gelişmiş çok önemli kabiliyetler var. Biz de Türkiye Uzay Ajansı'nın hazırladığı Milli Uzay Programı ile bu kabiliyetleri bir araya getirerek tam bir koordinasyon içerisinde önemli hedefler belirledik." diye konuştu.

UZAY ARACIMIZI AY'LA BULUŞTURACAĞIZ

Varank, bu hedeflerin başında Ay misyonunun geldiğine işaret ederek "Ay misyonunda 2023 ve 2028 yıllarında iki aşamalı bir hedefimiz var. 2023'te ilk kez kendi milli ve özgün teknolojilerimizi kullanarak Ay ile teması gerçekleştirmek istiyoruz. Misyonumuzun ilk ayağında Ay'a bir sert iniş gerçekleştireceğiz. Burada öncelikle Dünya yörüngesine çıkarak ilk fırlatmayı uluslararası iş birlikleriyle yapacağız ama Dünya yörüngesinde kendi milli ve özgün roketimizi ateşleyerek uzay aracımızı Ay ile buluşturacağız." dedi.

EN ÖNEMLİ AYAK

Ay misyonunun en önemli ayaklarından biri olan milli ve özgün hibrit motor teknolojisini Delta V'nin geliştirdiğini ifade eden Varank, firmanın 2016'da kurulduğunu ve 2017'den beri uzaya erişimle ilgili çalışmalarını sürdürdüğünü belirtti.

AY YILDIZLI AL BAYRAĞIMIZI AY'A GÖNDERECEĞİZ

Varank, bu yaz firmanın uzay sınırını aşacak roketini ateşleyeceğini ifade ederek, şöyle devam etti: Biz burada Delta V'den özellikle

Ay misyonunda uzayda kendi ateşlememizi yapacak motorları geliştirmelerini bekliyoruz. Bu manada da TÜBİTAK UZAY ve Delta V'yi bir araya getirdik. Zaten birkaç aydır çalışmalarına başlamışlardı. Bu tesislerde şirketimizin kabiliyetlerini dinledik. Ay misyonu ile ilgili kritik bir toplantı gerçekleştirdik. Bütün taraflarla beraber adeta bir ön tasarım toplantısı yaptık ve Delta V'nin özellikle dünyada yeni gelişen hibrit roket teknolojilerinde nerede bulunduğunu önümüzdeki dönem planlamalarını kendilerinden dinledik. İnşallah Milli Uzay Programı'mızın en önemli misyonu olan Ay misyonunun da ilk aşamasını 2023'te başarıyla tamamlayarak Ay ile ilk teması kendi milli ve özgün roketimizi ateşleyerek, kendi milli ve özgün uzay aracımızla başarmak istiyoruz ve ay yıldızlı al bayrağımızı inşallah Ay'a göndermeyi düşünüyoruz.

DEVLETİN İŞLEYİŞİNDEN BİHABERLER

Milli Uzay Programı'nın ilan edilmesinin ardından TUA'nın bütçesine ilişkin eleştiriler yapıldığını anımsatan Varank, "Bu eleştirileri yapanlar hem devletin işleyişinden hem de bu projeler nasıl yapılıyor bundan bihaberler." dedi.

BAŞKA KAYNAKLAR DA VAR

Varank, TUA'nın bütçesinin kendi teşkilat yapısı ve operasyonel ihtiyaçlarıyla ilgili olduğunu vurgulayarak "Bunun yanında başka kaynaklardan da halihazırda özellikle Ar-Ge anlamında bir bütçe diğer kurumlardan aktarılıyor. Bunun yanında bu projeyi gerçekleştirecek firmalarımızın yani Delta V'nin ya da TÜBİTAK UZAY'ın zaten kendi projeleri, yetiştirmiş insan kaynağı var." diye konuştu.

BÜTÇE SIKINTISI YOK

Ay misyonu ile ilgili projenin de bütçesini oluşturacaklarını ve firmalara kullanacaklarını dile getiren Varank, "TUA'nın başka bütçe kaynakları da bulunuyor. Şu anda İMECE uydusunun TÜBİTAK UZAY üretimini yapıyor, 70 milyon doların üstünde bir proje. Bunun yanında Türksat 6A haberleşme uydu

su projesini yine TÜBİTAK UZAY yürütüyor, 200 milyon doların üzerinde bir bütçesi var. Dolayısıyla bizim burada bir bütçe sıkıntımız yok. Bir proje bütçesiyle bir Ar-Ge bütçesiyle kurumun kendi günlük ihtiyaçlarıyla ilgili bütçesini karıştırmamak lazım.” dedi.

İKİ ANA HEDEFİ VAR

Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından açıklanan Milli Uzay Programı'nda Ay misyonu, iki ana hedeften oluşuyor.

HİBRİT ROKET MOTORU

Misyonun ilk hedefi, insansız bir roketin 2023'te yakın Dünya yörüngesinden Ay'a ulaşarak sert iniş gerçekleştirmesi. Bu görev için milli imkanlar ile tasarlanan uzay aracında, milli ve özgün hibrit roket motoru kullanacak.

İKİNCİ HEDEF YUMUŞAK İNİŞ

Uzay aracının Dünya'dan yakın Dünya yörüngesine fırlatılması, uluslararası iş birliği

ile sağlanacak. Ay misyonunun ikinci hedefi de 2028'de yine bir insansız araç ile Ay'a yumuşak iniş yapılması.

ÜÇ GRUP MOTOR VAR

Roket motorları, yakıt ve oksitleyicinin depolanma şekline göre 3 gruba ayrılıyor. Oksitleyici ve yakıtın katı şekilde depolandığı sistemler katı yakıtlı roket motorları, sıvı şekilde depolandığı sistemler, sıvı yakıtlı roket motorları olarak adlandırılıyor.

HİBRİT MOTOR NEDİR?

Hibrit roket motorlarında ise oksitleyici ve yakıt farklı fiziksel fazlarda depolanarak hibrit bir sistem elde ediliyor. Delta V Uzay Teknolojileri A.Ş tarafından geliştirilen yeni nesil hibrit roket motorlarında, katı yakıt ve

sıvı oksitleyici kullanılarak yeni nesil uzay sistemlerinin ihtiyaçlarına cevap verebilecek özgün roket motorları geliştiriliyor.

MALİYET AVANTAJI

Hibrit roket motorları, hızla ticarileşen ve maliyetlerin önemli etken haline geldiği uzay sektöründe diğer roket motorlarına kıyasla 10'da 1'e kadar maliyet avantajı sağlıyor. Dünyada pek çok gelişmiş ülke hibrit roket motorları ile yeni nesil sistemler geliştirerek bu alanda öne geçmeyi amaçlıyor.

Dünyanın İlk Seri Üretim Sürücüsüz Elektrikli Otobüsü

Türk mühendisleri tarafından üretilen dünyanın ilk seri üretim sürücüsüz elektrikli otobüsü Ankara'da görücüye çıktı. Karsan Otonom Atak Electric'in ilk yolcusu Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan oldu. Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde otobüsü inceleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, kabine toplantısına da sürücüsüz elektrikli otobüs ile gitti.

YÜZDE 100 ELEKTRİKLİ

Karsan ve ADASTEC iş birliği ile geliştirilen Avrupa ve Amerika'nın ilk gerçek yol koşullarında kullanıma hazır yüzde 100 elektrikli ve sürücüsüz otobüsü Otonom Atak Electric, Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde test edildi.

KÜLLİYEDE GÖRÜCÜYE ÇIKTI

Etkinliğe Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yanı sıra Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı Ali Taha Koç, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun, Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın, Kıracha Holding Yönetim Kurulu Başkanı İnan Kıracha, Karsan CEO'su Okan Baş,

ADASTEC Yönetim Kurulu Başkanı Kamil Güçlü ve ADASTEC CEO'su Ali Ufuk Peker de katıldı.

SÜRÜCÜ KOLTUĞU BOŞ!

Sürücü koltuğunun boş olan "seviye 4 otonom" özelliklerine sahip elektrikle çalışan otobüse binen Cumhurbaşkanı Erdoğan, külliyedeki tur sırasında incelemelerde bulundu, üretici firma yetkililerinden bilgi aldı.

YAYALARA DUYARLI

Erdoğan, incelemenin ardından basın mensuplarına açıklamada bulundu. Yapay zekanın ideal ürünlerinden bir tanesini Karsan ve ADASTEC'in ortaklaşa ürettiğini belirten Erdoğan, 8 metre boyundaki araçta herhangi bir sesin olmadığını, yapay zekanın yayalara, tüm trafik sinyallerine karşı duyarlı olduğunu belirtti.

TEMİZ ENERJİNİN ÖN ADIMLARI

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Karsan'ı ve ADASTEC'i tebrik ederek "Bundan sonraki süreçte de bu seri üretimle birlikte artık mazottu, benzindi bunlar kalkıyor. Her şey artık elektrikliye dönecek. Bu tabii aynı zamanda temiz enerjinin de ön adımları. Çünkü

dünya temiz enerjiye gidiyor. Bu iklim değişikliğinin tartışıldığı, en önde olduğu bir sürecin içerisinde... Bize de diyorlar 'Siz niye iklim değişikliği noktasında adım atmıyorsunuz?' Ben bunu diyenlere şunu söylüyorum, Amerika şu anda iklim değişikliği ile ilgili adımı atsın, biz de atarız. Biz, hiçbir zaman bu konuda geride kalmayız." dedi.

SADECE BUNUN İÇİN GELİR

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Tesla ve SpaceX'in kurucusu Elon Musk ile bir görüşme yaptığını hatırlatarak, kendisine bu konuları görüşmeye hazır olduklarını söylediklerini kaydetti. "Tesla, sadece bunun için buraya gelir söyleyeyim." diyen Erdoğan, "Elon Musk'a, 'Sen hep ben yapıyorum diyorsun ama atla gel, bak biz ne yaptık' diyeyim ona." ifadelerini kullandı.

PATRON BİLİYOR BU İŞİ

Basın mensuplarının, "Otobüsü, yurt içinde yollarda görecektir miyiz?" sorusuna Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Önemli olan sürümden kazanabilmek için acaba fiyatlandırma nasıl olacak? Rakamlar yüksek olursa talibi çok fazla olmaz. Patron biliyor bu işi. Gençler daha bu işlerden pek anlamaz, onlar hemen kazanmak isterler." yanıtını verdi.

KÜLLİYEDE KULLANILACAK MI?

Erdoğan, "Otobüsler külliye de kullanılacak mı?" sorusu üzerine bunu firma yetkililerine söylediğini, firmanın da "Ne kadar isterseniz hemen" dediğini aktardı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, özellikle misafirler için bu durumun ses getireceğini söyledi. "Makam aracınız yapay zekayla sürülebilir mi?" sorusuna Erdoğan, "İlerleyen zamanda niye olmasın? Tabii olur." cevabını verdi.

SÜRÜCÜSÜZ OTOBÜSTE GAZETECİLERE RÖPORTAJ

Cumhurbaşkanı Erdoğan, inceleme yaptığı otobüse basın mensuplarını davet etti. Külliye de gazetecilerle bir tur atan Erdoğan, otobüsün şu anda 25-30 kilometre hızla gittiğini belirtti. Erdoğan, Kıracha Holding Yönetim Kurulu Başkanı Kıracha'ya dönerek, "İnan Bey, bunlardan Cumhurbaşkanlığına kaç tane hediye edeceksiniz?" diye sordu. Kıracha, "Kaç tane istersiniz hediye ederiz." yanıtını verdi.

DAHA DA GELİŞTİRİLECEK

Cumhurbaşkanı Erdoğan, daha sonra şöyle devam etti: Cumhurbaşkanlığı olarak böyle bir icadı, icraatı ülkemizde gerçekleştirmiş olmak ve bunu da tabii ülkem, milletim, tüm sanayicilerimiz adına yaşamış olmak şahsıma, tüm üreticilerimize ayrı bir mutluluk veriyor. Bundan sonraki süreçte de bu seri üretim bizleri çok daha mutlu edecek. Temennimiz odur ki inşallah bizim sanayi ihracatında, üretiminde biz bu yerli, yapay zeka ile birlikte çok büyük bir mesafeyi almış olacağımıza inanıyorum. Daha da geliştirilecek bu tabii."

GURURUMUZ OLACAK

Sosyal medya hesabından da bir açıklamada bulunan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Dünyanın seri üretilen ilk 4. seviye sürücüsüz ve elektrikli otobüsümüzü ATAK Electric'i bugün Külliye'de test ettik. KARSAN ve ADASTEC firmalarımızın ortak üretimi olan ATAK Electric, tüm dünyada temiz enerji tüketiminin öncelikli olduğu böylesine bir dönemde inşallah gururumuz olacak. Ülkemize hayırlı uğurlu olsun!." mesajını paylaştı.

VARANK'TAN "GÖSTERİM ARACI DEĞİL" PAYLAŞIMI

Etkinliğe katılan Sanayi ve Teknoloji Bakanı Varank da, Twitter hesabından paylaşımda bulunarak "Cumhurbaşkanımızın tanıttığı bu araç bir test aracı değil. Ön gösterim aracı da değil. Seri üretim hattından çıkarak satışı gerçekleşen, Türk mühendisleri tarafından geliştirilen dünyanın ilk seri üretim 4. seviye sürücüsüz elektrikli otobüsü." ifadelerine yer verdi.

ÖNCE ROMANYA SONRA ABD

Türk otomotiv firması KARSAN ile Türk teknoloji firması ADASTEC'in birlikte ürettiği Otonom Atak Electric, 52 yolu kapasitesine sahip. Kendi sınıfında dünyanın ilk seri üretilen seviye 4 sürücüsüz ve elektrikli otobüsü olan Otonom Atak Electric, 8 metre uzunluğu ile sınıfında önemli bir ilki temsil edecek. Atak Electric'in ilk satışı Romanya'ya yapıldı, şubat ayında bu ülkede kullanımına başlanacak olan otobüs, ABD Michigan eyaletine de mayıs ayında teslim edilecek.

TOGG'un Havası Yerinde

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, TOGG ve Meteoroloji Genel Müdürlüğü arasında imzalanan protokolle meteorolojik verilerin paylaşımının mümkün hale geleceğini belirterek, “Bu imzaların salt meteorolojik bilgi paylaşımından çok daha önemli anlamlar içerdiğinin altını çizmemiz gerekiyor. TOGG-Meteoroloji Genel Müdürlüğü iş birliği, mobilite ekosistemimizde öncü bir adım olacak.” dedi.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, “Bu araçlar (TOGG araçları) birer yürüyen bilgisayar olduğu için Türkiye çapında meteoroloji istasyonu sayımızı da artırmış olacağız.” ifadelerini kullandı.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı himayesinde, Tarım ve Orman Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM) ile Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu (TOGG) arasında “Meteorolojik Verilerin Paylaşımına İlişkin Protokol” imzalandı. Bakan

Varank, Bilişim Vadisi'nde gerçekleşen imza töreninde yaptığı konuşmada, Türkiye'yi kritik teknolojilerin pazarı değil, üreticisi yapma vizyonunun nişanelerinden olan TOGG'un Türkiye'ye büyük heyecan kattığını söyledi.

HEDEFLERİMİZ BÜYÜK

Milletin yüksek bir teveccühle sahip çıktığı Türkiye'nin Otomobili gibi insansız hava araçları ve diğer bütün yerli üretimlerin, toplumun tüm kesimlerinde “biz bu işi yaparız” fikrini güçlendirdiğini dile getiren Varank, “Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından ilan edilen Milli Uzay Programı da bu özgüvenin bir ürünüdür. Milli Uzay Programımız da aynı TOGG gibi milletimizin bütün kesimleri tarafından sahiplenildi. Hedeflerimiz büyük ama inancımız daha büyük. Özgüven, şuur ve adanmışlıkla başaramayacağımız hiçbir şey yok.” diye konuştu.

TEKNOLOJİ ÜRETİMİNDE ÜST LİG

Türkiye'nin, her alanda teknoloji üretiminde bir üst ligin üyesi olmak için adımlarını büyütüğünü kaydeden Bakan Varank, “Türkiye'nin rotasını Ar-Ge ve inovasyonda tutmakta kararlıyız. Suni gündemleri asla kabul etmiyoruz. İşte TOGG gibi büyük ve vizyoner projeler ülkemizin teknoloji ekosistemini de besleyip, büyütüyor. Yazılımdan mekanik parçalara kadar, üretim sürecine dahil olacak yerli tedarikçilerle TOGG çok yakın iş birliği içinde. Yaptıkları iş bakımından dünyada ilk olma özelliğine sahip startuplar dahi bu süreçte katkı sağlayabiliyorlar.” dedi.

ÖNCÜ ADIM

TOGG projesinin bir otomobilden daha çok bir akıllı yaşam teknolojisi olduğunu anımsatan Varank, “İnovasyon alanında her türlü yeni fikre ve girişime de kapı aralıyor. Bu anlamda TOGG, Türkiye'deki mobilite ekosistemine de liderlik ediyor. Bugün Tarım ve Orman Bakanlığımız ile birlikte somut bir iş birliğine imza atıyoruz. Bugünkü protokolle, TOGG ve Meteoroloji Genel Müdürlüğümüz arasında meteorolojik verilerin paylaşımı mümkün hale geliyor. Bu imzaların salt meteorolojik bilgi paylaşımından çok daha önemli anlamlar içerdiğinin altını çizmemiz gerekiyor. TOGG-Meteoroloji Genel Müdürlüğü iş birliği, mobilite ekosistemimizde öncü bir adım olacak.” ifadelerini kullandı.

MOBİLİTE ARAÇ VE TEKNOLOJİLERİ YOL HARİTASI

Bakan Varank, sektörle yakın temas içerisinde hazırlanan “Mobilite Araç ve Teknolojileri Yol Haritası”nı yakın zamanda kamuoyuyla paylaşacaklarını belirterek, “Bu yol haritasında ortaya koyduğumuz en önemli projelerden biri de ‘Mobilite Açık Veri Setinin Oluşturulması’dır. Bildiğiniz gibi bağlantılı ve otonom araç teknolojilerinde en kritik nokta veri meselesi. Verilerin toplanması, hazırlanması, yeni veri setlerinin oluşturulması, bunların anonimleştirilerek açık veri haline getirilmesi; sonrasında da şirketlere, girişimcilere ve

akademisyenlere paylaşılması ve sunulması lazım. Bugün, Mobilite Açık Veri Seti Oluşturulması konusunda da ilk adımı atmış oluyoruz.” diye konuştu.

DÜNYADAKİ İLK ÖRNEKLERDEN

Kamu kurumlarının ürettikleri verilerin, özel sektörün erişimine açık olmasının teknoloji geliştirme açısından çok önemli olduğunu vurgulayan Bakan Varank, “Bugün aslında tanıtımını yaptığımız bu hadise bildiğimiz kadarıyla dünyadaki ilk örneklerinden bir tanesi. Otomobilimizle ilgili bize sıkça eleştiri yapanlar oluyor muhalefet tarafından. ‘Bu parçası şuradanmış, şu parçası şuradanmış’ diyerek adeta otomobilimize bir kulp bulmaya çalışıyorlar. Altını çizmem gereken konu şu; evet bu Türkiye'nin Otomobili, fikri mülkiyeti bize ait. Burada olduğu gibi biz kendi Meteoroloji Genel Müdürlüğümüzle anlaşarak ortaya katma değerli bir servis çıkarabiliyoruz. Bu otomobil Türkiye'nin Otomobili olmasaydı bunu yapmak için yurt dışındaki global markalara adeta yalvarmamız gerekecekti. Burada dünyadaki belki de ilk örneğini biz kendimiz ortaya koyduk. Katma değerli bir servisi ortaya koymuş olduk.” ifadelerini kullandı.

KONFOR VE GÜVENLİK ARTACAK

Bakan Varank, imzalanan protokolle TOGG'un Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün verilerinden yararlanarak Türkiye'nin Otomobilinin konfor ve güvenliğini artırmış olacağını ifade ederek, verilerin sadece sürücüyü bilgilendirmekle kalmayacağını, yapay zeka teknolojisi sayesinde araç içi uygulamaların da kendini optimize edeceğini söyledi.

GERİ BİLDİRİM ALINACAK

Diğer taraftan Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün de TOGG'un verileriyle anlık hava şartları hakkında geri bildirim alacağına dikkati çeken Varank, “Örneğin, sis olayı bölgesel meteorolojik tahminlerde en zor konulardan biri. TOGG'un sis farlarının kullanımıyla, hangi bölgede sis yoğunluğu olduğu sisteme anlık olarak işlenebilecek. Tüm bu

veriler de anonim şekilde paylaşılıp kullanılacak. Yani kişisel verilerin burada kullanılması söz konusu olmayacak. Veri, hayatımıza kolaylık sağlayan teknolojilerin üretiminde böyle önemli roller üstleniyor. Yeni nesil mobilite ekosistemi, veri temelli daha nice fikrin gelişmesine imkan sağlayacak. Bunun gibi açık veri paylaşımlarını çoğaltmak için diğer kamu kuruluşlarımızla da yakın çalışıyoruz. Böyle vizyoner bir işe öncülük ettiği için öncelikle Tarım ve Orman Bakanımıza şükranlarımı sunuyorum.” dedi.

KENDİ METEOROLOJİ UYDUMUZ

Bakan Varank, ayrıca Türkiye'nin Antarktika'da bir bilim üssü projesi olduğunu ve iki yıldır Antarktika seferlerine Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün de katkı sağladığını belirterek, “Bir meteoroloji istasyonu kurduk ve Türkiye'nin Milli Uzay Programıyla birlikte ‘acaba kendi meteoroloji küçük uydumuzu geliştirebilir miyiz?’ diye yine çalışmalarımızı sürdürüyoruz.” diyerek sözlerini tamamladı.

PAKDEMİRLİ: VERİLER ANLIK İLETİLECEK

Tarım ve Orman Bakanı Pakdemirli, rota boyunca MGM'den hava durumu verilerinin anlık olarak araca iletileceğini belirterek, “MGM vatandaşa, milletimize, sürücüye çok önemli bir fayda sağlarken, aynı zamanda bu araçlar birer yürüyen bilgisayar olduğu için Türkiye çağında da biz meteoroloji istasyonu sayımızı artırmış olacağız. Elbette bize buradan gelen veriler anonim olacak. Yani hangi sürücüden, hangi araçtan ne veri geldiğini takip etmiyor olacağız. Binlerce, on binlerce aracın yolda dolaştığı, çok sayıda meteoroloji istasyonu olması bizim hava tahminlerini çok daha iyi yapmamızı sağlayacak.” diye konuştu.

SENSÖRLER DEVREDE

TOGG Yönetim Kurulu Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu, “Meteoroloji Genel Müdürlüğümüz ile yaptığımız bu protokolle üretilen veriler karşılıklı olarak paylaşılacak. Meteoroloji yurdun her köşesinden anlık topladığı uyarı ve verileri TOGG'a ileticek. Akıllı ve bağlantılı

TOGG araçları da sensörleri aracılığıyla ürettiği verileri MGM'ye anlık aktaracak. Burada faydalı bir ekosistem oluşacak.” dedi.

ANLIK VE HASSAS VERİ

TOGG Üst Yöneticisi (CEO) Gürcan Karakaş, “Her şeyden önce anlık ve hassas verinin önemi çok büyük. Bunun hem sürücüye hem araca faydaları var. Anında bulunduğu yerde en hassas veriye sahip olması, özellikle hedef rota boyunca yapılacak bilgilendirmelerin ötesinde rotaların önerilmesi güvenlik açısından önemli.” diye konuştu.

METEOROLOJİK GÖZLEM

Meteoroloji Genel Müdürü Volkan Mutlu Coşkun, Türkiye'nin Otomobili'nin akıllı yaşam platformuna sağlayacakları bilgilerle katma değer oluşturmayı hedeflediklerini belirterek, ülke sathına yayılmış 2 bin 47 adet otomatik

meteorolojik gözlem istasyonu aracılığıyla atmosferi 24 saat izlediklerini söyledi.

Anlaşma kapsamında, TOGG'un akıllı yaşam platformu olarak adlandırılan elektronik arabirimine, MGM tarafından sağlanacak gözlem, hava tahmini, kara yolları tahmin sistemi ve MeteoUyarı gibi ürünlerin entegrasyonu sağlanacak. TOGG ve Meteoroloji Genel Müdürlüğü arasındaki veri paylaşımı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın TOGG'u yetkilendirmesiyle gerçekleşecek.

birinin referans olarak onaylaması gerektiğini aktaran **Vatansever**, şöyle devam etti:

“Kamuoyunda ‘Sosyal medya yasası’ olarak bilinen kanun kapsamında ülkede günlük erişimi 1 milyon kişiden fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ uygulamalarının, en az 1 Türkiye Cumhuriyeti vatandaşını temsilci olarak belirlemesi gerekiyor. Clubhouse’un bu hızla büyümeye devam etmesi ile birkaç ay içerisinde günlük erişimi 1 milyon kişinin üzerine çıkabilir. Yasa kapsamında 4. aşamada bant genişliğinin yüzde 50’ye, 5. aşamada yüzde 10’a kadar daraltılması uygulamanın kullanıcılar tarafından erişilemez hale gelmesine sebep olabilir. Bu durumda da Facebook’un yürürlüğe girmiş olan reklam yasağından bir gün önce temsilci ataması gibi Clubhouse uygulamasının da temsilci ataması sonucunu doğurabilir.”

Vatansever, uygulamanın Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) kapsamında denetlenebilir hale geleceğini, ses kayıtlarının biyometrik veri olarak kabul edildiğinden “özel nitelikli kişisel veri” olarak değerlendirileceğini bildirdi.

Kanunun verinin elde edilmesi noktasından başlayarak açık rızanın varlığını aradığından vatandaşların aydınlatılmış olmasının şart koşulacağını aktaran **Vatansever**, “Clubhouse’un sözleşmesini güncellemesini gerektirebilir. WhatsApp ‘Gizlilik İlkesi’nin güncellenmesi ile yaşanan süreç Clubhouse için de tekrarlanabilir. Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesini gerektiren her işlemde ayrıca rıza talep edilmesi gerekiyor. Her türlü işlemin yapılması gibi genel geçer nitelikli rızalar da geçersiz kabul ediliyor.” değerlendirmesini yaptı.

Şenol Vatansever, Clubhouse Hakkında Anadolu Ajansı’na (AA) Açıklamalarda Bulundu

Global Bilişim Derneği (BİDER) Başkanı Şenol Vatansever, ses temelli ve davetsiz girilemeyen yeni sosyal medya platformları için Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) uyarısında bulundu.

Anadolu Ajansı (AA) - İzzet Taşkiran - **Vatansever**, yazılı açıklamasında, ses temelli yeni nesil sosyal ağ uygulamalarının eskiden beri var olan programlardan sıkılanlar için farklı bir deneyim imkânı sunduğunu belirtti.

Bu tür uygulamalarda, yazılı veya görsel şekilde herhangi bir gönderim paylaşılmadığını belirten **Vatansever**, “Clubhouse türü uygulamalarda, etkileşim sadece sesli sohbet odaları üzerinden yürütülüyor. Sohbet edenlere fikir

üretme ve bunları samimi bir şekilde paylaşma motivasyonu veriyor. Türkiye’den de birçok ünlünün kullandığı uygulama girişimciler, beyaz yakalı profesyoneller ve gençler arasında oldukça popüler. Dünyanın en zengin insanı Elon Musk’un uygulamayı kullanması ve çevrim içi yayın yapması ilgiyi daha da çok artırdı.” ifadelerini kullandı.

Vatansever, bazı raporlara göre çevrim içi aktiviteler arasında “podcast” dinleme oranının yüzde 43’e yükseldiğini, bunun kullanıcı davranışında sesin ön plana çıktığını gösterdiğini belirtti.

Uygulamaya üyelerden birinin davet etmesi veya hesap doğruladıktan sonra üyelerden

Yeni Sosyal Medya Devrimi

Global Bilişim Derneği Başkanı Şenol VATANSEVER, KONTV’de yayınlanan “Neler Oluyor?” Programında Ayşegül ŞENCAN’ın sorularını yanıtladı. VATANSEVER, “Ünlüler, basın çalışanları, iş adamları gibi farklı sektörlerden insanlar bir odaya giriyor ve burada deneyimlerini paylaşıyorlar. O sırada izleyici de söz hakkı alıp görüşlerini ifade edebiliyor. Kişiler bu uygulamada daha aktif rol alabiliyorlar” dedi.

Zaman ve Mekân Fark Etmiyor

Ayşegül ŞENCAN: Clubhouse uygulamasının da geliştirilmesi ile pandemide sosyal medya kullanımı nereye gidiyor?

Şenol VATANSEVER: Clubhouse ile beraber ses temelli yeni bir sosyal ağ ile tanışmış olduk. Birçok sosyal medya uygulaması vardı ve bize farklı deneyimler sunuldu. Bu sosyal medya uygulamalarında etkileşim vardı ama sınırlı kalabiliyordu. Mesela Dünya çapında takip edilen bir ünlüye mesaj yazıldığında dönüş yapması çok mümkün olmuyordu. Tek taraflı bir iletişim söz konusuydu. Pandemi dönemiyle hayatımıza yeni normaller girdi. Artık uzaktan çalışma kültürü de elde edilmeye başlandı. Bu noktada sağlık, turizm, basın, teknoloji sektörlerinde

çalışan arkadaşlarımıza teşekkür etmemiz gerekiyor. Pandemi döneminde insanlar artık sosyalleşme ve konuşma ihtiyacı hissetmeye başladı. Clubhouse uygulamasının çıkışında bu ihtiyaç etkili oldu. Canlı yayın programlarında izleyiciler sosyal medya üzerinden sorularını sormaya çalıştığında bu sorular program esnasında okunamayabilir. Clubhouse bu noktada çok farklı bir deneyim sunuyor. Ünlüler, basın çalışanları, iş adamları gibi farklı sektörlerden insanlar bir odaya giriyor ve burada deneyimlerini paylaşıyorlar. O sırada izleyici de söz hakkı alıp görüşlerini ifade edebiliyor. Kişiler bu uygulamada daha aktif rol alabiliyorlar. 2020 yılının Ekim ayında “We Are Social” tarafından bunu destekleyen bir rapor hazırlanmıştı. Bu rapora göre online aktiviteler arasında podcast dinleme oranı yüzde 43 seviyesine gelmişti. Rapor, sesin ön plana çıktığını gösteriyor. Uzaktan çalışma ile beraber video konferans yapma oranımız arttı ve burada mikrofon, ışık sistemi, bilgisayar, iyi bir internet bağlantısı gibi ihtiyaçlar meydana geldi ama tamamen fikir üretmeye ve bunları samimi bir şekilde paylaşmaya dayanan Clubhouse uygulamasında zaman ve mekân gözetmeden ister dinleyici olarak ister aktif olarak katılım sağlamak mümkündür.

Hızlı Geri Dönüş İlgi Çekiyor

Kübra AKTAŞ: Clubhouse uygulamasının çıkış noktası insanların diğer sosyal medya platformlarının işleyiş şekline sıklıkla sıkılması mı?

Şenol VATANSEVER: Yazmak, insanlara zor geliyor çünkü artık bir saatlik bir konuşmanın bile metnini hazırlamak uzun süreçler ve dikkat gerektiriyor. Yazmak, daha fazla zaman gerektirdiği için insanlar sesi tercih ediyor. Her şeyi hızlı tükettiğimiz için bu konuda da hızlı bir geri dönüş almak istiyoruz. Clubhouse uygulamasında anında istenilen konuya geri dönüş sağlanabildiğinden dolayı insanların ilgisini çekiyor. Henüz 2020 yılında kurulmuş olan uygulama bu özellikleriyle hızlı bir yükseliş gösterdi. Türkiye’de yaklaşık 150.000 kullanıcısı mevcut.

Şirketler İçin Bir Avantaj

Ayşegül ŞENCAN: Clubhouse uygulamasının yararı nedir?

Şenol VATANSEVER: Bu uygulamada belirli trendler belirli zamanlarda ortaya çıkabiliyor. Uygulamayı yoğun olarak ünlüler, girişimciler, beyaz yakalılar kullanmaya başladı. Bu uygulamada öncü olmak özellikle şirketlere avantaj sağlayabilir. Elon Musk bir Clubhouse hesabı açtığında ve düşüncelerini dile getirdiğinde 5000 kişilik oda kapasitesinin tamamı dolmuştu. Sivil toplum kuruluşları, şirketler, farklı sosyal medya platformları kullanan insanlar için de bir avantaj olabilir.

Uygulama Fotoğrafları Ünlülerden Seçilecek

Kübra AKTAŞ: Uygulama nasıl indiriliyor?

Şenol VATANSEVER: Uygulama teknik olarak sadece IOS sisteminde çalışıyor. Bilindiği kadarıyla Android için geliştirmeler devam ediyor. App Store uygulaması üzerinden direkt olarak indirilebilir. Clubhouse üreticileri, uygulamanın daha sonraki profil fotoğraflarını platforma üye olan ünlülerden seçeceklerini belirttiler. Uygulamaya giriş yapmak için önceden üye olmuş birinin davetiyle katılabilir ya da direkt olarak indirebilirsiniz. Uygulamayı edinip hesabınızı doğruladıktan sonra rehberinde kayıtlı olduğunuz kişilerin

uygulamadaki akışlarında bildirim çıkıyor ve isterlerse size referans oluyorlar. Referans olunan kişinin profilinde referans olan kişinin ismi belirtiliyor. Referans olunan kişi haklı gerekçelerle uygulamadan atılırsa referans olan şahıs da bundan etkilenebilir. Uygulamada isim ve kullanıcı adı değiştirme özelliği sadece bir defa kullanılabilir, sonrasında kalıcı olup değiştirilemiyor.

Kayıtlar Biyometrik Veri Yerine Geçiyor

Ayşegül ŞENCAN: Clubhouse uygulaması neden kullanılmalı?

Şenol VATANSEVER: Uygulama üzerinde konuşulanların kaydını, ekran görüntüsünü alıp sosyal medyada paylaşmak direkt olarak özel hayatın gizliliğini ifşa etmekten dolayı hapis cezasına sebep olabilir. Girişimciler başarı hikayelerini anlatmak için uygulamayı yoğun olarak kullanmaya başladılar. Boğaziçi olaylarını konuşmak için odalar açıldı. Sosyal medya sınırsız bir özgürlük alanı değildir. Kişilerin bu mecrada da normal hayatta konuştukları gibi konuşmaları, hakaret içeren söylemlerden kaçınmaları gerekiyor. Uygulamada herkese açık, sadece bağlantınıza açık ve sadece davet ettiğiniz kişilere açık olarak oda seçenekleri mevcut. Odaya katılım sağlandığında sadece dinleyici olarak kalınabilir ve konuşma mecburiyeti yoktur. Uygulamadan ticari anlamda kazanç sağlamak isteyen şirketler, ünlülerin odalarına sponsor olabiliyorlar. Bu sayede şirket direkt olarak hedef kitleye ulaşarak hızlı bir geri dönüş sağlamış oluyor. Uygulamanın faydalı tarafları daha fazla. Kullanıcılar farklı fikirleri görüp tartışma kültürü edinebiliyor. Kişilerin uygulamada kullanmış olduğu sesler biyometrik veri olarak kabul ediliyor. Biyometrik veri olarak kabul edilmesi, en uç noktada kişinin haberi olmadan bankacılıkta sesli komut sistemleriyle işlem yapma özelliğinin kullanılmasına kadar götürülebilir. Clubhouse üreticileri odaların kaydının silindiğini ama odadaki herhangi bir şahıs hakkında şikâyet olduğu zaman o odaya ait kaydın silinmediğini ifade ediyorlar. Ses kayıtlarının nelere yol açabileceğini, nasıl kullanılabileceğini bilmiyoruz.

Kaynak: https://www.yenikonya.com.tr/guncel/yeni_sosyal_medya_devrimi-1550792

Yakup ŞIVKA

Anadolu Ajansı (AA)

İletişim Teknolojileri Direktörü

Sosyal Medya Şirketlerinin Tekelleşen Gücü

Sosyal medya günümüzde insanların iletişim ihtiyacını gidermek gibi çok masum bir amaca hizmet ediyor gibi görünse de aslında çok daha fazlasını yapıyor. Git gide tekelleşen yapılarıyla artık sadece şirketlerin değil devletlerin de mücadele alanı haline geldiler. En son eski ABD Başkanı Trump'ın sosyal medya hesaplarının kapatılması olayında da gördük ki, isterlerse bu platformlar en güçlü veya popüler kişileri bile bir anda dünyadan soyutlayabiliyorlar. Yıllardır her türlü iletişimini bu mecralardan iletme-ye alışmış kişiler de bir anda sudan çıkmış balık gibi çaresiz kalabiliyor ve tüm bağlantılarını kaybedebiliyorlar. Mahkeme- de avukatı olmayan, savunma hakkı elinden alınmış bir sanık durumuna düşebiliyor.

Peki bu küresel şirketler bu gücü nereden alıyor, nasıl bu kadar ileri gidebiliyorlar?

Güç, yaptığınız etkiden olumlu veya olumsuz anlamda kaç kişi veya ne kadar geniş bir çevrenin etkilendiği ile doğru orantılı bir kavram. Bir işi gerçekleştirmek için enerjiye ihtiyaç vardır, küresel enerji kaynakları sürekli değişmektedir. Özellikle 20. yüzyıla damgasını vuran enerji kaynağı petrol olmuştur. Petrole sahip olanlar aynı zamanda gücün de sahibi konumuna gelmişlerdir.

Günümüzün gücü bilgi, kaynağı da veridir. Petrolün yerini veri almıştır. Hatta veri petrol gibi tükenen bir kaynak değil sürekli yenilenen, işlendikçe değeri artan bir hammadDEDİR. Dolayısıyla yenilenebilir petrol tanımlaması yapmamız pek yanlış olmaz.

Kapitalist dünyada tüm düzen tüketim üzerine kurulmuştur. İnsanlığın her konuda bitmek tükenmek bilmeyen bir açlığı bulunuyor. Her şeyi pazarlamak ve bundan para kazanmak asıl amaçtır. Tabii bunun için de yeni pazarlar bulmak veya pazarları yenilemek önemlidir.

Sosyal medya ortamları firmalar için ürünlerini pazarlayabilecekleri modern pazarlar konumuna gelmiştir. Sorun şu ki bizler yıllarca burada sahip olduğu değerli şeylerin yavaş yavaş elinden alındığı birer ürün olduğumuzu fark edemedik.

Dijital dünyada her birimiz inanılmaz boyutlarda veri üretiyoruz. Ürettiğimiz bu veriler aslında sosyal medya platformları için yaşam kaynağı konumunda. Bu verilerle besleniyorlar ve güçleniyorlar.

Dijital dünyada kullandığımız her cihaza ayak izimizi bırakıyoruz. Laptoplarımız, tabletlerimiz ve cep telefonlarımız, bize ait her türlü kişisel veriyi isteyerek veya istemeyerek firmaların veri merkezlerine taşıyor.

Kapitalist dünyada hiçbir şey karşılıksız değildir. Başlangıçta bu hizmetlerin tamamını ücretsiz zannettik. Bu firmalar sanki birer vakıf gibi bizim arkadaşlarımızla buluşma, konuşma ve bilgilerimiz paylaşma ortamlarını hazırladılar.

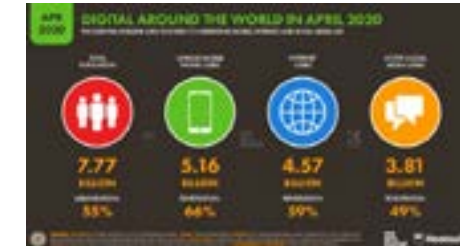
Halbuki ücretini bizden topladıkları verilerle taksit taksit alıyorlardı. Tüm verilerimizi aldıktan sonra da bu bilgileri bize karşı silah olarak kullanmaya başladılar. Özellikle bedava ürün ve hizmet yemleme- siyle toplanan veriler sayesinde

bizi bizden daha iyi tanıyorlar. Böylece ne alacağımıza, nasıl davranacağımıza, kimi seçeceğimize dahi yön verebiliyorlar.

Hiçbir sosyal medya şirketinin tek başına hareket ettiğini düşünmeyin. Hepsinin arkasında kurulduğu devletin gizli servisleri var. Çünkü bu mecralar bu kurumlar için inanılmaz bir bilgi kaynağı. Binlerce ajanla toplanamayacak verileri ücretsiz sunuyorlar, üstelik kişiler bu verileri gönüllü veriyorlar!

Türkiye dünyada en fazla sosyal medya kullanan ülkeler arasında. Ama buna rağmen ne Facebook ne Twitter ne de Instagram Türkiye'de resmi bir temsilci bildirmiş değil. Birer şirket değil devlet gibi davranıyorlar. Ben sizi ve kanunlarınızı tanımıyorum diyorlar adeta.

Dünya İnternet, Sosyal Medya ve Mobil Kullanım İstatistikleri:

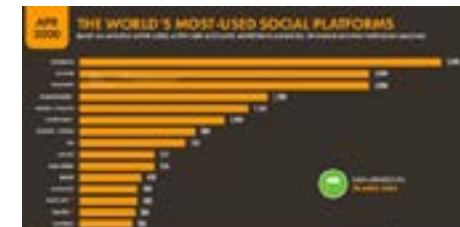

We Are Social 2020 2.Çeyrek Dünya İnternet, Sosyal Medya ve Mobil Kullanım İstatistikleri – Genel Tablo

We Are Social 2020 2.Çeyrek raporuna göre;

- 4,57 milyar internet kullanıcısı, dünya nüfusunun %59'u
- 3,81 milyar sosyal medya kullanıcısı, dünya nüfusunun %49'u
- 5,16 milyar mobil kullanıcısı, dünya nüfusunun %66'sını oluşturmaktadır.

En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları:

We Are Social 2020 2. Çeyrek Dünya Sosyal Medya Kullanım İstatistikleri – En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

En çok kullanılan sosyal medya platformlarına göre Facebook ilk sırada yer alırken, onu YouTube ve Instagram takip etmek tedir. Mesajlaşma platformlarında ise WhatsApp ilk sırada bulunmaktadır.

Dünya İnternet kullanıcılarının %65'i kişisel verilerinin güvenliği için kaygı duymaktadır. Türkiye'de kişisel veri güvenliği konusunda çekinceleri olan kullanıcı oranı ise %60 civarında. Kişisel veri güvenliği konusunda endişesi olan ülkelerin başında ise Brezilya var.

Sosyal medyaya yönelik düzenlemeler içeren kanun bu açıdan çok önemli. BTK tarafından temsilci bildiriminde bulunmayan Facebook, Instagram, Twitter ve WhatsApp'a önce 10'ar bir ay sonra da 30'ar milyonluk ceza kesildi. Buna rağmen hiçbiri hala temsilci atamadı. Çünkü Türkiye Cumhuriyeti kanunlarını muhatap kabul etmiyorlar. Bu paraları tahsil etmemiz de imkânsız. Bunların canını acıtacak adım bu platformlara verilen reklamların engellenmesi veya erişimin engellenmesidir. Bunlar veriyle besleniyorlar, veri akışı durursa yaşayamazlar.

Türkiye'de temsilci atamayan sosyal medya şirketleri için reklam yasağı 19 Ocak itibariyle yürürlüğe girdi. Gerçekten de yasanın devreye girmesine saatler kala Facebook temsilci atamak için çalışmalara başladığını duyurdu. TikTok, YouTube, Dailymotion ve LinkedIn gibi şirketler daha önce temsilci atayacaklarını duyurmuşlardı. Henüz Twitter, Periscope ve Pinterest temsilci atayacağına dair bir açıklamada bulunmadı. Reklam konusunda direniyorlar ama erişimin kısıtlanması safhasında bakalım ne yapacaklar?

Aynı Şirketler AB'nin tüm yasalarına harfiyen uyuyorlar. WhatsApp'ın son

Facebook ile bilgi paylaşımı konusunda AB ülkeleri kapsam dışında tutuldu. Hiçbir şirket ve kuralları Türkiye Cumhuriyeti'nin kanunlarından üstün değildir.

Türkiye her alanda olduğu gibi bu platformlara alternatif yerli ve milli uygulamalar üretmelidir. Yoksa WhatsApp'ı kapatıp Telegram'a geçmek ABD'den vazgeçip Rusya'ya güvenmek demek olur. Onlarca yerli uygulama var aslında. Hatta kurumların kendilerinin yazıp, kendi içlerinde kullandıkları özel uygulamalar da var.

Önemli olan bunların iyi bir stratejiyle pazarlanıp, marka haline getirilmesi. Ortalık yerli sosyal medya uygulama çöplüğüne dönüştürülmemeli, seçilen bazı uygulamalara destek verilerek markalaşması sağlanmalıdır.

Bu konuda bazı çalışmalar yapıldığını da biliyoruz. 2019 yılı Temmuz ayında yayınlanan 2019/12 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Bilgi ve İletişim Güvenliği Tedbirleri Genelgesi'nde de özellikle kamu verilerinin yerli mobil uygulamalar hariç olmak üzere, mobil uygulamalar üzerinden gönderilemeyeceği, sosyal medya üzerinden gizlilik dereceli veri paylaşımı ve haberleşmenin yapılmayacağı yer almıştır. Aynı genelgede, sosyal medya ve haberleşme uygulamalarına ait yerli uygulamaların kullanımının tercih edilmesi gerektiği de ifade edilmiştir.

Her konuda olduğu gibi kanunlar konusunda da yazıda çok iyiyiz ama uygulamada sınıfta kalıyoruz. Bu konunun da sadece yazıda kalması için T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi uygulama konusunda öncü olmalıdır. Önce devlet kurumlarından başlanarak, tüm vatandaşlar yerli uygulamaları kullanmaya teşvik edilmelidir.

Dipnot:

Önce devlet kurumlarından başlanarak, tüm vatandaşlar yerli uygulamaları kullanmaya teşvik edilmelidir.

“Onun için bugün buradayız. Bunu da bugün bu protokol ile kayıt altına aldık. İnşallah önümüzdeki günlerde tekrar faaliyetlerimizle burada her zaman var olacağız. Her zaman Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin yanında güçlü bir destek olup, altyapısını büyütüp geliştireceğiz. Protokolün hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.”

KKTC’nin Altyapısını Büyütüp Geliştireceğiz

Bakan Karaismailoğlu ve KKTC Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanı Ünal Üstel, Karayolu Master Planı 2021-2022 Uygulama Protokolü’nü imzaladı.

Karaismailoğlu, “İnşallah bu protokol ile birlikte Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde gelişen büyüyen KKTC’nin altyapısı için önemli bir adım atacağız. En kısa zamanda gelişen, büyüyen KKTC’nin altyapısında çok önemli değişimler olacak. Her zaman KKTC’nin yanında güçlü bir destek olup; altyapısını büyütüp geliştireceğiz” dedi.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanı Ünal Üstel, Karayolu Master Planı 2021-2022 Uygulama Protokolü’nü imzaladı. Protokol imza törenine, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay ile KKTC Başbakanı Sayın Ersan Saner de katıldı.

Lefkoşa Çevre Yolunu inşallah önümüzdeki günlerde bitirip, KKTC’nin hizmetine sunacağız

Protokol ile birlikte KKTC’de gelişen büyüyen KKTC’nin altyapısı için önemli bir adım atmış olduklarını dile getiren Bakan Karaismailoğlu, “Önemli bir adım attık. Bununla ilgili ilk olarak uzun yıllar devam eden, çeşitli problemleri olan Lefkoşa Çevre Yolunu inşallah önümüzdeki günlerde bitirip, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin hizmetine sunacağız. Bunun devamında da protokolümüz gereği ilave yollarımızla ilgili de en kısa zamanda büyük atılımlar yapacağız” diye konuştu.

Kısa zamanda gelişen, büyüyen KKTC’nin altyapısında çok önemli değişimler olacak

En kısa zamanda gelişen, büyüyen KKTC’nin altyapısında çok önemli değişimler olacağını belirten Bakan Karaismailoğlu, şunları söyledi:

Fiber Yatırımlarımız ile İletişim Hızı Daha da Hızlanacak

Bakan Karaismailoğlu, Türkiye’de genişbant internet abone sayısının 2020 yıl sonunda yaklaşık 82,4 milyona, toplam mobil abone sayısının ise 82,1 milyonun üstüne çıktığını bildirdi.

Cepten ilk “alo”nun üzerinden 27 yıl geçtiğini anımsatan Bakan Karaismailoğlu, “Türkiye’de genişbant internet abone sayısı 2020 yıl sonunda yaklaşık 82,4 milyona, toplam mobil abone sayısı ise 82,1 milyonun üstüne çıkmıştır. 4,5G’de elde edilebilen veri indirme hızları 400 Mbps sınırını zorlamaktadır. İletişim hızında büyük artış sağlayacak 5G’ye geçiş için de çalışmalar hızla sürüyor. Fiber yatırımlarımız ile iletişim hızı daha da artacak” dedi.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, 1G teknolojisiyle 1991’de araç telefonları aracılığıyla tanışan Türkiye’nin, bundan

üç yıl sonra cep telefonlarına, veri aktarımına ve SMS gönderimine imkân tanıyan 2G teknolojisine geçtiğini hatırlatarak; se-sin yanında verinin de önem kazanmasıyla birlikte 2009 itibarıyla 3G’ye geçildiğini, 2009 yılı sonunda yaklaşık 7 milyon civarında olan 3G abone sayısının, 4,5G’ye geçişin sağlandığı döneme kadar artışını sürdürerek 2015 yılı sonunda 64,3 milyon abone ile en yüksek seviyeye ulaştığını bildirdi.

Türkiye’nin fiber uzunluğu, 40 bin 75 kilometre olan dünyanın çevresini yaklaşık 10 kez dolaşacak noktaya gelmiştir

1 Nisan 2016’da mobil cihazlarda internet hızını 10 kat artıran 4,5G teknolojisine geçilmesiyle birlikte bugün 75,9 milyon 4,5G abonesi bulunduğunu belirten Bakan Karaismailoğlu, bunun toplam mobil abone sayısının yüzde

92’sinden fazlasını oluşturduğunu dile getirdi.

Karaismailoğlu şu şekilde devam etti:

“Türkiye’de internet kullanımının başlangıç tarihi olarak kabul edilen 1993’ten bugüne genişbant internet kullanımı hızla artmıştır. 2008’de 6 milyon olan genişbant internet abone sayısı, 2020 yıl sonunda yaklaşık 82,4 milyona, toplam mobil abone sayısı ise 65 milyon seviyelerinden 82,1 milyonun üstüne çıkmıştır. 4,5G hizmetlerinin sağlıklı verilebilmesi için gerekli fiber yatırımlar yapılmaya devam edilirken, işletmecilerin toplam fiber uzunluğu 425 bin kilometreye ulaşmıştır. Böylece Türkiye’nin fiber uzunluğu, 40 bin 75 kilometre olan dünyanın çevresini yaklaşık 10 kez dolaşacak noktaya gelmiştir.”

5G konusu hükümet programında özellikli ve ayrıcalıklı olarak yer almaktadır

Kullanılan cihaz ve altyapının durumuna göre değişmekle birlikte 4,5G’de elde edilebilen veri indirme hızları hizmetinin ilk sunulduğu günlerde 100 Mbps civarındayken hâlihazırda 400 Mbps sınırını zorlamakta olduğunu belirten Bakan Karaismailoğlu, şu bilgileri aktardı:

“1 GByte büyüklüğündeki bir video 3G teknolojisiyle ortalama 6,5 dakika civarında bir zamanda yüklenebilirken, 4,5G’de bu süre 1 dakikanın altına inmiştir. 4,5G’den bir sonraki adım ise 5G ve ötesi teknolojilerdir. Sürücüsüz araçlar gibi teknolojiler 5G ile hız kazanacak olup 5G konusu hükümet programında özellikli ve ayrıcalıklı olarak yer almaktadır. Bu konuda uluslararası arenada söz sahibi olabilmek için çalışmalar sürdürülmektedir.”

İletişim hızında büyük artış sağlayacak 5G’ye geçiş için çalışmalar hızla sürüyor

İletişim hızında büyük artış sağlayacak 5G’ye geçiş için çalışmaların da hızla sürdüğünü anımsatan Bakan Karaismailoğlu, “4,5G ile artan veri indirme hızlarının 5G ile daha da artacağı öngörülmekte olup dünyada 5G şebekesinin hayata geçtiği ülkelerdeki uygulamala

ra bakılınca hizmetin ilk etapta 500 Mbps ile 1000 Mbps arasında hız sunacağı bu hızın zaman ilerledikçe 2000 Mbps seviyesine erişeceği tahmin edilmektedir. Ülkemizde 3G ve 4,5G adaptasyonunun çok hızlı hayata geçtiği değerlendirildiğinde genç nüfusu ve potansiyeli ile öne çıkan ülkemiz mobil hizmetler pazarının 5G ve ötesi hizmetleri de çok hızlı benimseyeceği net bir şekilde ortaya çıkmaktadır” dedi.

Bilişim ve İletişim Sektörlerinde Yerli ve Milli Atılım Tüm Hızıyla Sürüyor

Bakan Karaismailoğlu, BTK'da Haberleşme Teknolojileri Kümelenmesi Toplantısı'na katıldı.

Karaismailoğlu, "Bilişim ve iletişim sektörü tarihi bir dönüşüm sürecinden geçiyor. Bu değişim sürecinin adı; Yerli ve Milli donanım ve yazılıma geçiş sürecidir. Uçtan Uca Yerli ve Milli 5G Haberleşme Şebekesi Projesi'nin ilk fazını Mart 2021 tamamlayacağız" dedi.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nda (BTK) gerçekleştirilen Haberleşme Teknolojileri Kümelenmesi Toplantısı'nda yaptığı konuşmada, bilişim ve iletişim sektörü altyapı çalışmalarında tarihi bir dönüşüm süreci geçirdiğini belirterek, "Bu değişim sürecinin adı; Yerli ve Milli donanım ve yazılıma geçiş sürecidir. HTK bileşenleri yaptığı çalışmalarla bu tarihe tanıklık ediyor" dedi.

Yerli malı belgeli ürün yatırım tutarı 662 milyon liraya yükseldi

2017 yılında elektronik haberleşme sektöründe yerli ve milli üretim ekosistemini geliştirmek amacıyla HTK'yu kurduklarını anımsatan Bakan Karaismailoğlu, bu süreçte yaşanan gelişmelerle ilgili şu bilgilendirmelerde bulundu:

"2015 yılındaki 4.5G ihalesinde işletmecilere verdiğimiz yetki belgelerinde şebekeye ve haberleşme hizmetlerine ilişkin donanım ve yazılım yatırımlarının en az yüzde 10'unu, ürün ve sistem geliştirmek üzere kurulan KO-Bİ'lerimizden karşılamayı şart koştuk. Yine aynı yetkilendirmelerde ilk üç yılda kademeli olarak yüzde 30, yüzde 40 ve yüzde 45 oranlarında yerli malı belgeli ürünlere yönelmeyi kayıt altına almıştık.

2015-2016 döneminde mobil işletmecilerin yerli malı belgeli donanım ve yazılım yatırımlarının toplam yatırım içindeki oranının ancak yüzde 0,98 idi. Dördüncü yatırım döneminde donanım ve yazılımdaki yerlilik oranı yüzde 23'leri geçti. Beşinci dönemdeki yerli malı belgeli ürün yatırım tutarı 662 milyon liraya çıktı. Yani, bir önceki döneme göre yüzde 44'lük bir yerlilik artışı kaydettik. 66 farklı üreticiden yaklaşık 153 farklı ürün temin edilmiştir. Önümüzdeki dönemde bu ürün çeşitliliğini daha da artıracacağız."

Uçtan Uca Yerli ve Milli 5G Haberleşme Şebekesi Projesi'nin ilk fazı Mart 2021 tamamlanacak

Haberleşme Teknolojileri Kümelenmesi üyesi 14 firma ve 3 mobil işletmecilerin katılımı ile Türkiye'nin 5G'ye giden yolda donanım ve yazılım ihtiyaçlarına yerli ve milli imkanlar ile cevap verdiklerinin altını çizen Bakan Ka

raismailoğlu, Bu amaçla geliştirilen, 'Uçtan Uca Yerli ve Milli 5G Haberleşme Şebekesi Projesi'ne TÜBİTAK'ın da destek olduğunu kaydetti. Karaismailoğlu sözlerine şu şekilde devam etti:

"5G altyapıları için kritik önemdeki 5G çekirdek şebeke, 5G baz istasyonu, 5G'ye özel yönetim, servis ve operasyon yazılım ürünleri yerli ve milli imkanlarla geliştirilmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımızın da özellikle vurguladığı gibi, 5G sistemine YERLİ ve MİLLİ imkanlarla geçmemiz gerekmektedir. Proje-mizin ilk fazını Mart 2021'de tamamlayacağız. Diğer fazlara ilişkin çalışmalarımız da devam ediyor. Tüm fazları tamamladığımızda alımızın akı ile 5G'ye geçeceğiz."

Mobil İletişimde Milli Adımlar Atılıyor

Ekonomi Gazetecileri Derneği'nin (EGD) gerçekleştirdiği çevrimiçi toplantıda mobil iletişim sektöründe dijitalleşme konusunda atılan milli adımlar masaya yatırıldı. EGD Başkanı Celal Toprak moderatörlüğünde, MOBİSAD Başkanı Mustafa Kemal Turnacı ve MOBİLSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Kerem Alkin'in yer aldığı etkinlik yoğun bir katılımı gerçekleştirildi.

Pandemi döneminde gerçekleştirdiği online toplantılarla ekonominin gündemde kalmasına destek olan Ekonomi Gazetecileri Derneği (EGD) online bir toplantı ile mobil iletişim sektöründe dijitalleşme konusunu masaya yatırdı.

EGD Başkanı Celal Toprak ve Yönetim Kurulu Üyesi Serpin Alpaslan'ın moderatörlüğündeki etkinlik bu alanda sektörün en etkili kurumlarının başkanlarının katılımı ile gerçekleşti.

Mobil İletişim Araçları ve Bilgi Teknolojileri İş Adamları Derneği (MOBİSAD) Başkanı Mustafa Kemal Turnacı ve Mobil Servis Sağlayıcı İş Adamları Derneği (MOBİLSİAD) Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Kerem Alkin konukluğundaki toplantı yoğun bir katılımı gerçekleştirdi.

ÇALIŞMALAR HIZ KESMEYECEK

Mobil iletişim sektörünün Türkiye'ye sağlayacağı katkılar hakkında konuşan MOBİSAD Başkanı Turnacı, "MOBİSAD olarak asli amacımız mobil iletişim sektörünün ülkesine olan katkısını artırmaktır. Dolayısıyla tüm gündemlerimizi bu bakış açısı altında değerlendiriyoruz. Bugün mobil iletişim sektörünün birçok sektöre nazaran daha genç bir sektör olduğunu gözlemliyoruz. Fakat çok hızlı gelişen sektörde, biz sektör oyuncularını olarak öz eleştiride bulunmamız gerekirse, sektörün gelişimine ayak uydurmaya gayret gösterirken maalesef bazı kuralların oluşmasında

öncelik edemediğimizi de görüyoruz. Günümüzde ise bu farkındalığı oluşturup iletişim sektörünün kurallarının doğru oluşturulması ve ülkeye katkısının artmasına yönelik farkındalık çalışmalarını hız kesmeden sürdürmeye devam ediyoruz" dedi.

MOBİL İLETİŞİM LÜKS DEĞİL

Konuşmasına mobil iletişim sektöründe dijitalleşmenin önemine vurgu yapan Turnacı, "Tüm dünya olarak farklı bir dönemden geçiyoruz. Mobil iletişim sektörünün önemini fark ettiğimiz bir dönem yaşıyoruz. Biz sektör mensupları olarak her zaman ürünlerimizin dijitalleşmenin temelini oluşturduğunu ve bu temelde de ülkemize olan katkısının yadsınmaz olduğunu, ürünlerimizin vatandaşlara kolay ulaşımını sağlayarak ülkemizin dijitalleşme yolculuğunda sektörümüze destek olunması gerektiğini her daim savunuyoruz. Gelişen teknolojilerde lokomotif olabilmemiz için bugün vagona doğru yer almamız gerektiğini biliyoruz. Bu teknolojinin vatandaşlarımızdan başlayarak efektif kullanılmasının sağlanması gerektiğini savunuyoruz. Bugün artık mobil iletişim araçlarının lüks tüketim aracı olarak görülmemesi gereken bir dönemdeyiz. Gıda ve barınma ihtiyacından sonra haberleşme ihtiyacının da zaruri bir ihtiyaç olduğu dönemin içerisindeyiz. Çok yakın bir zaman önce, İzmir'deki deprem felaketinde birçok insanın cep telefonları sayesinde kurtulduğuna hep birlikte şahit olduk. Haliyle yeri geldiğinde hayat kurtaran bir ürünün birçok noktada baskılamak veya farklı yönlerde değerlendirme bakış açısından sıyrılmamız gerektiğini düşünüyoruz. Bu ürünleri vatandaşlarımızla efektif olarak buluşturarak vatandaşlarımızın daha verimli nasıl kullanabileceğini tartışmamız gerektiğine inanıyoruz. Aynı zamanda da sektörel kuralları doğru belirleyebilir, kayıt dışılığı bertaraf edebilirsek sektörümüzü ülkemize ciddi manada ekonomik katkısının artacağını raporlarımızla ortaya koyuyoruz. Değerli EGD Ailesi'nin vesilesiyle sektörümüze daha doğru dikkat çekerek sorunlarımızın giderilmesi ve sektörümüzün ülkemize olan katkısını artırmaya yönelik her türlü desteği vermeye hazır olduğumuzu bir kez daha

belirtmek istiyoruz" diye konuştu. Turnacı, EGD çatısı altında gerçekleşen etkinlikte bir araya geldiği EGD Başkanı Celal Toprak'a ve MOBİLSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Kerem Alkin'e teşekkür etti.

MİLLİ YAZILIM HIZLANSIN

Etkinlikte konuşan MOBİLSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Kerem Alkin şunları söyledi; "MOBİSAD hem ulusal düzeyde ileri bir yapılanma hem de derneğin kendi alanı itibari ile büyük işlere imza atıyor. MOBİLSİAD genel manada altında çok büyük bir dünya barındırıyor. İşin donanım kısmıyla alakalı olarak mobil dünyanın gerçek anlamda bütün donanımı bu mobil dünyayı kullanmamızı sağlan dev bir alanı temsil ediyor. MOBİLSİAD ise bunun yazılım tarafını temsil ediyor. Aramızdaki kardeşliği bu şekilde tanımlayabiliriz. Bu çerçevede derneğimizin üyeleri genel manada cep telefonlarında akıllı cihazlarda kullandığımız uygulamaları aplikasyonları ve bunun yanı sıra diğer mobil katma değere sahip servisleri üreten şirketler olarak karşımızdalar. Alanımızla ilgili çok önemli tartışmaların yaşandığını gözlemliyoruz. Bu konuda gözetleyici kapitalizm diye adlandırılan ve bu dönem sıkça tartışılan bir kavram var. Gözetleyici kapitalizm, uluslar üstü sosyal medya mecraları ve dijital platformlar üzerinden bu platformları uygulamaları kullanılırken paylaştığımız tüm şahsi verilerin belirli bir yöne doğru değerlendirilmesi anlamına geliyor. Trilyonlarca dolarlık bir katma değeri ilgilendiren bir tehdit unsuru içeriyor. Türkiye açısından siber güvenlik itibariyle her bir vatandaşın bilgilerinin gözetilmesi noktasında aslında ulusal veri saklama merkezleri ve milli yazılımlar, milli dijital platformlar ve milli sosyal medya mecraları ile ilgili gelişmelerin hız kazandığı bir dönemdeyiz. Türkiye açısından milli yazılımların geliştirilmesini hızlandırmak milli dijital platformları geliştirmek son derece önemlidir. Yine Türkiye'nin milli veri saklama merkezlerini oluşturmak çok önemlidir. Bir yandan bu konuları takip ediyoruz. Bir yandan da alanımız olması itibariyle blok zincir sistemleriyle ilgili olarak TÜBİTAK, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Hazine ve Maliye

Bakanlığımız ve Ticaret Bakanlığı gibi birbirinden önemli kurumlar nezdinde yürütülen Türkiye için milli blok zincir yazılımları ve sistemleri için yürütülen süreçleri takip ediyoruz. Ayrıca Merkez Bankası'nın hızlandırmış olduğu milli dijital para ile ilgili çalışmaları da izliyoruz. MOBİLSİAD'ı temsilen birkaç sene öncesinden başlayarak TÜBİTAK bünyesinde yürütülen çalışmalara katıldık. KKKV bünyesinde Türkiye'deki her bir vatandaşımızın mobil dünyadaki kişisel verilerinin gözetilmesi ve dolayısıyla o hakların korunması konusunda hep aktif rol aldık. Bu noktada MOBİSAD Başkanı Turnacı'nın başkanlığında, yürütülen çalışmalar için önemli bir alt yapı olan Türkiye için milli geniş bant sistemi kurulmasına yönelik birtakım çalışmalar yaptık. Bu konuda önemli bir rapor da yayınladık."

Alkin, EGD Başkanı Celal Toprak'a ve MOBİSAD Başkanı Turnacı'ya sektöre olan büyük katkıları için teşekkür etti.

Türkiye'nin Dijital Merkez Bankası Parası Çıkarma Çalışmaları Devam Ediyor

Sentez Medya, e-Safe Digital markası altındaki üçüncü video konferans etkinliğini, Kriptomeda iş birliği ile “Kripto Para Piyasalarında Mevcut Durum ve Beklenen Regülasyonlar” teması ile 17 Şubat 2021’de gerçekleştirdi. Etkinliğe konuşmacı olarak katılan Ulaştırma ve Altyapı Bakan Yardımcısı Dr. Ömer Fatih Sayan, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’nin ilk kalkınma planı olan ve 2019-2023 dönemini kapsayan 11’inci Kalkınma Planı’nda da blokzincir tabanlı dijital merkez bankası parası çıkarılması konusunda bir karar yer aldığını ve bu konudaki çalışmaların devam ettiğini söyledi.

Etkinliğin moderatörlüğünü, e-Safe Ulusal Güvenlik Etkinlikleri Başkanı Musa Savaş üstlendi. Dr. Sayan ve Savaş’ın yanı sıra etkinlikte yer alan diğer konuşmacılar; Kriptomeda Kurucusu Eray Dengiz, Kadir Has

Üniversitesi Öğretim Görevlisi İsmail Hakkı Polat, The Mindstone Blockchain Labs Yönetici Ortağı Tansel Kaya ve GlobalB Hukuk Ofisi Kurucusu Avukat Sima Baktaş şeklinde sıralandı.

Konuşmacıların öne çıkardıkları konu başlıkları şunlar oldu;

- Toplumda blokzincir teknolojisinin ne olduğu konusunda bir bilgi eksikliği var. Kripto paraların gerçek anlamda anlaşılabilmesi için öncelikle bu teknolojinin insanlara anlatılabilmesi gerekiyor.
- Getirilecek yasal düzenlemeler öncesinde, kripto paralar aslında para birimi midir, emtia mıdır, hisse senedi midir yoksa varlık mıdır, öncelikle bu sorunu cevabı aranmalı.
- Türkiye her ne kadar blokzinciri ile ilgili

teknolojilerin üretimine geç başlamış olsa da bu alana odaklanarak, yerli savunma sanayisinin İHA ve SİHA’lar alanında yakaladığı başarıyı elde edebilir.

- Getirilecek yasal düzenlemeler hem çok yönlü olmalı hem de teşvik edici olmalı. Böylelikle bu alandaki kalifiye iş gücünün yurt dışına gitmesi önlenabilir.

Blokzincir Pazarı 2024’te 9,6 Milyar Dolara Ulaşacak

Etkinliğin kapanış konuşmasını yapan Ulaştırma ve Altyapı Bakan Yardımcısı Dr. Ömer Fatih Sayan, Türkiye Cumhuriyeti’nin kripto paralar ile ilgili çalışmalar yaptığını aktardı: “Sayın Cumhurbaşkanımızın önderliğinde, her alanda dijitalleşme vizyonu ile teknolojiye çok büyük bir önem veriyor ve bu alanda dünyanın önde gelen ülkeleri arasında yer alıyoruz. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’nin ilk kalkınma planı olan ve 2019-2023 dönemini kapsayan 11’inci Kalkınma Planı’nda da blokzincir tabanlı dijital merkez bankası parası çıkarılması kararı yer alıyor. Bu kapsamda devletimizin ilgili kurumlarının bu konuda çalışmalarını hep beraber takip ediyoruz ve bu çalışmaların devam ettiğini söylemek istiyorum.”

Bakan Yardımcısı Dr. Sayan, blokzincir teknolojilerinden de bahsetti: “Blokzincir teknolojisinin, başta kritik sektörler olmak üzere birçok sektörde uygulama alanı bulunuyor ve önümüzdeki dönemde çok daha yaygın olarak kullanılacağını öngörüyoruz. Bu teknolojiye olan talep, finans, perakende ve otomotiv sektörleri de dahil olmak üzere, dünyanın en köklü endüstrileri arasında büyümeye ve aynı zamanda yaygınlaşmaya devam ediyor. Bu bağlamda blokzincir teknolojisi pazarının 2024 yılına kadar 9,6 milyar dolara ulaşması bekleniyor. Ülkemizde bu teknolojiye yerli ve milli imkanlarla yatırım yapan şirketlerin olmasını ve çeşitli kurumlarımızda blokzinciri konusunda araştırma yapıyor olmasını da biz bu anlamda önemli bir gelişme olarak öngörüyoruz.”

Model Fabrika ve Yenilik Merkezleri

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) Avrupa Birliği (AB) desteği ve T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı iş birliğinde yürüttüğü Suriye Krizine Yanıt Olarak Türkiye'de Dayanıklılık Projesi (TDP) kapsamında İzmir, Gaziantep ve Mersin'de Yenilik Merkezleri ve Model Fabrikalar faaliyete geçti. İnovasyon, dijitalleşme, girişimcilik ekosistemi ve üretimde verimliliği güçlendirmeyi hedefleyen merkezler, yerel imalat sanayiini teknoloji odaklı dönüştürerek, rekabet güçlerini artıracak ve firmaları yeni sanayi devrimine hazırlayarak sürdürülebilir büyümeyi tetikleyecek. Projenin yerel düzeydeki ortaklığını ise, özel sektörü temsil eden ticaret ve sanayi odaları ile organize sanayi bölgeleri üstleniyor.

Avrupa Birliği (AB) ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), İzmir, Gaziantep ve Mersin'de faaliyete geçen Yenilik Merkezleri

ve Uygulamalı Yetkinlik ve Dijital Dönüşüm Merkezleri - Model Fabrikalar ile ekonomide yapısal bir dönüşüme imza atıyor. AB tarafından finanse edilen, UNDP ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı iş birliğinde yürütülen Suriye Krizine Yanıt Olarak Türkiye'de Dayanıklılık Projesi (TDP) kapsamında, üç Model Fabrika ve Yenilik Merkezi İzmir, Gaziantep ve Mersin'de faaliyete geçti. Merkezler firmalara girişimcilik, kurumsallaşma, süreç inovasyonu, dijitalleşme ve yalın üretim konularında rehberlik ederek rekabet güçlerini artıracak ve şirketleri yeni sanayi devrimine hazırlayacak.

UNDP'den yapılan açıklamaya göre AB Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Nikolaus Meyer-Landrut ve beraberindeki heyet, Mersin Model Fabrika ve Yenilik Merkezi'ni ziyaret ederek girişimcilik, dijitalleşme ve yalın üretim konusunda şirketlere ve girişimcilere rehberlik edecek merkezin faaliyetlerini inceledi. Büyükelçi Meyer-Landrut'a ziyaretinde

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verimlilik Uygulamaları Dairesi Başkanı Gül Taşkıran Battal, proje ortakları Mersin Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ayhan Kızıltan, Mersin-Tarsus Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı Sabri Tekli, UNDP temsilcileri ve sanayiciler eşlik etti.

3 bin 800 m2 kapalı alan olmak üzere 5 bin m2 toplam alan üzerinde faaliyetlere başlayan Mersin Model Fabrika ve Yenilik Merkezi verimlilik konularında Çukurova Kalkınma Ajansı, girişimcilik alanında ise KOSGEB ile ortak çalışacak ve Merkezlerden eğitim ve danışmanlık alan firma ve girişimcilere maddi destek de sağlanacak.

İzmir, Mersin ve Gaziantep'te faaliyete geçen Model Fabrikalar ve Yenilik Merkezleri, yerel işletmeler, KOBİ'ler ve girişimciler için yatırım ve girişimcilik ekosistemini geliştirecek, şirketlere dijital dönüşümlerinde rehberlik edecek, inovasyon ve yalın üretim uygulamaları yoluyla imalat sanayiinde verimlilik artışları sağlayacak. Proje kapsamında faaliyete geçen Uygulamalı Yetkinlik ve Dijital Dönüşüm Merkezleri - Model Fabrika ve Yenilik Merkezleri, şirketlerin rekabet güçlerine de katkıda bulunarak, ihracat için yeni kanallar açacak ve nitelikli istihdama katkıda bulunacak.

Merkezler, büyük ölçekli şirketlerden KOBİ'lere kadar tüm işletmelere dijital dönüşüm için gerekli altyapı ve insan kaynağı yetiştirilmesi konusunda da destek oluyor. Uygulamalı Yetkinlik ve Dijital Dönüşüm Merkezleri - Model Fabrika'nın odağında imalatçı KOBİ'lerin üretim süreçlerindeki kayıp kaçakları önlemek, dijital teknolojileri üretim sistemlerine entegre etmek ve enerji verimliliği dönüşümünü gerçekleştirmek bulunuyor. Gerçek bir fabrika gibi kurgulanan Model Fabrika'da CNC torna ve freze, abkant, lazer kesme makinesi, montaj hattı ve operatörlerin bulunduğu bir üretim hattı da yer alıyor. Her sektöre hizmet verebilecek niteliğe sahip olan Model Fabrika'da özellikle KOBİ'lere yönelik deneysel öğrenme teknikleri kullanılarak yalın üretim ve dijital dönüşüm yetkinliği kazandırılıyor. 2020 yılında faaliyete geçen Model Fabrika'da

teorik ve uygulamalı eğitim alan KOBİ'ler üretkenlik, kalite, maliyet ve enerji verimliliği konularında önemli aşamalar kat etti.

Model Fabrikalardan yararlanacak KOBİ'lerin zaman, sermaye ve enerji tasarruf etmesi, üretim ve ürün geliştirme maliyetlerini düşürmesi ve böylelikle daha fazla yatırım yapacak, işlerini büyütecek ve yeni çalışanları işe alacak kaynaklara sahip olması bekleniyor.

Öte yandan, Yenilik Merkezlerinin başlıca hedefi ise, İzmir, Mersin ve Gaziantep'te ekonomik aktörlerin rekabet gücünü ve inovasyon yetkinliklerini artırmak suretiyle, yerel işletme ve girişimcilik ekosistemlerini destekleyerek şirketler için cazibe merkezi olmalarını sağlamak. Yenilik Merkezleri, girişimciler için kapasite geliştirme hizmetleri, ihtisas programları (İnovasyon Yol Haritası, Ticarileştirme Yol Haritası, Büyüme Hızlandırıcı vs.), laboratuvar ve ofis hizmetleri, farkındalık ve ekosistem geliştirme faaliyetleri sunuyor. İzmir, Mersin ve Gaziantep'i inovasyon ve girişimcilik alanında ulusal ve uluslararası merkezlerine dönüştürmeyi hedefleyen merkezler, aynı zamanda sürdürülebilir kalkınmayı da destekleyecek.

UNDP'nin sürdürülebilir kalkınma uzmanlığını ve AB desteğini bir araya getiren proje, 2.000 yeni istihdam yaratacak, 150 yeni şirket veya ortak girişimin kurulmasını sağlayacak.

Türkiye Ekonomisi Kendisini Tamir Edebilen Bir Ekonomidir

İş Bankası Genel Müdürü Adnan Bali, pandemi sürecinde karşılanamayan ihtiyaçların ve ertelenmiş taleplerin devreye girmesinin söz konusu olduğunu ifade ederek, “Pandemi sürecinde olumlu gelişmelerle ve aynı zamanda risklerin başarılı bir şekilde yönetilmesi, yabancı sermaye hareketlerinin de hızlanması suretiyle daha yüksek büyümelere ulaşmak mümkündür” dedi.

BloombergHT TV’de katıldığı canlı yayında ekonomiye ve bankacılık sektörüne dair açıklamalarda bulunan Bali, Türkiye’de artık parasal politikalarda bir normalleşme, sadeleşmenin görüldüğünü, doğrudan politika faizinin enstrüman olarak benimsendiği, yerli, yabancı bütün paydaşların nelerin uygulandığını gördüğü bir tablonun ortaya çıktığını söyledi. Merkez Bankası’nın da bu konuda özellikle Bakanlık ile koordinasyon içinde enflasyonda kalıcı bir düşüş görülmeden parasal duruşun

değiştirilmeyeceği, gevşetilmeyeceği yönündeki beyanlarının önemli olduğunu vurgulayan Bali, “Bu sadece beyanda da kalmadı. Bana göre önemli olan kısmı o. Sadece söylem değildi, eyleme de döküldü. Nitekim politika faizi, Kasım ayında %15, Aralık toplantısıyla %17 ile bir noktaya getirildi. Bunlar piyasalarda, yatırımcılarda ve piyasa göstergelerinde olumlu bir hava yarattı. TL’nin çok hızlı değer kaybından sonra, bu kayıpların bir kısmını geri almasıyla etkilerini görmeye başladık” diye konuştu.

Merkez Bankası’nın zorunlu karşılık oranlarını 200 baz puan artırmasıyla ilgili de Bali, bunun da Merkez Bankası’nın açıklamalarına paralel bir gidişatın sürdüğünü göstermesi açısından önemli olduğunu söyledi. Bali, “Ben bunun, daha çok, benimsenmiş olan politika setinin içinde uygun tarzda seçilmiş enstrüman olduğunu görüyorum. Tutarlılık devam ediyor” yorumunu yaptı.

“Parasal sıkılaştırma işlevini görüyor”

Bankalar olarak, bu politika setinin uygulamalarında, ekosistemin doğal sorumlu bir parçası gibi hareket etmek durumunda olduklarının altını çizen Bali, şöyle konuştu: “Bizim birlikte hareket etmeyi başarabiliyor olmamız lazım. Bu koordinasyonun şu ana kadar ziyadesiyle var olduğunu düşünüyorum. Şu anda ben şahsen uygulamaların, verilen mesajların sadece sözel düzeyde değil, bizzat uygulamalarının da bu paralelde yürüdüğünü görüyorum. Ama şurası önemli; ciddi sorunlarımız da var. Bunların çözülebilmesi için biraz da hızlı başarılarla, çabuk elde edilmiş kazanımlara ihtiyacımız var ki hem kredibilititemizi koruyalım hem cesaretimiz daha fazla artsın hem de bu politikaların sürdürülebilirliği oluşsun. Çünkü pandemi dahil birçok zorlayıcı faktör bir arada. Onun için özellikle bu yılın ikinci yarısındaki performansı önemli görüyorum.”

Kurlarda iki gündür yaşanan hareketliliğe ilişkin de Bali, “Ben bunun biraz düzeltme ihtiyacıyla da örtüştüğünü düşünüyorum. Çünkü kolay değil, 8,50’lerden buraya geldik. %18-20 civarında değer kazandı. Onun için buradaki hareket biraz normal. Piyasalarda bunlar olur. Günlük hareketler üzerine de bu kadar çok görüş bina etmememiz gerektiğini düşünüyorum. Bu tür hareketlerin, reel bir ekonomik bozulmaya işaret edip etmediği ya da ondan kaynaklanıp kaynaklanmadığına dair bir kanaat veya tespit önemli. Ben şu anda öyle bir şey görmüyorum. Şu ana kadar parasal sıkılaştırma işlevini görüyor” ifadelerini kullandı.

Kasım 2020 sonrasında özellikle gerçek kişilerin döviz satmaya başladıklarını, satma eğilimine girdiklerini, tüzel kişilerin döviz alımında bir yataylaşmanın söz konusu olduğunu belirten Bali, “Dolayısıyla normalleşmeyi görüyoruz” dedi.

“Ekonomik aktivitede toparlanma devam ediyor”

Öncü göstergelerden şu anda ekonomik aktivitedeki toparlanmanın devam ettiğinin

görüldüğünü vurgulayan Bali, kurum olarak %3,5 düzeyinde bir büyüme öngördüklerini aktardı. Pandemi sürecinde karşılanamayan ihtiyaçların ve ertelenmiş taleplerin devreye girmesinin söz konusu olduğuna dikkat çeken Bali, “Pandemi sürecinde olumlu gelişmelerle ve aynı zamanda risklerin başarılı bir şekilde yönetilmesi, yabancı sermaye hareketlerinin de hızlanması suretiyle daha yüksek büyümelere ulaşmak mümkündür” dedi.

“Serbest piyasa ilkelerinden sapmamalıyız”

Kontrollü bir şekilde ekonomik aktivite ivmendiğinde sorunların çözüleceğinin altını çizen Bali, konuşmasını şöyle sürdürdü: “Biz bunları yönetebilecek seviyelerdeyiz. Yeter ki operasyonel ortam, finansal istikrar, iş yapma biçimimizi etkileyen ortam kötüleşmesin, kontrol edilemez halde olmasın. Burada da en önemli şey, kurum ve kurallara dayalı çalışmayı, sürekli prensip haline getirmek ve serbest piyasa ilkelerinden asla sapmamak. Serbest piyasa ilkelerinden saptığınız zaman, kısa sürede sonuç verdiğinde, bir takım olumlu şeyler oluyor gibi düşünebiliriz. Ama o sapmalar, uzun dönemde tahrip edicidir. Esas önemli olan şudur; kısa süre içerisinde sonuç vermiyor diye yargılamaksızın tahammüllü bir şekilde uygulamalarımızı sürdürebilmek. Şu anda içinde bulunduğumuz tablo bu. Hep beraber bunları çözebilmek için akıl koymalıyız ve bu ilkelerden de sapmamalıyız.”

“Faiz epey yan etkileri olan enstrümandır, hiç ihtiyaç olmamasını temenni etmek lazım”

Adnan Bali, faizle ilgili değerlendirmesinde de faizin tek başına bütün sorunları çözecek sihirli bir enstrüman olduğunu düşünmediğini ifade ederek, şu yorumu yaptı: “Hatta epey yan etkileri olan bir enstrümandır. Faizin, ihtiyaç olmamasını hep temenni etmek lâzım. Finansman maliyetlerini artırıyor, yatırım saikini azaltıyor, yatırımların fizibilitesini zayıflatıyor, hane halkının, güçlük içinde olan KOBİ’lerin, büyük işletmelerin ödeme

kabiliyetleri üzerinde olumsuz etkiler yapıyor. Hatta bankacılık sistemine de büyük bilanço zararları veriyor. Bizim yüksek faizi benimsediğimiz ve istediğimiz gibi yaygın bir düşünce var. Aslında hiç de öyle değil. Çünkü şu gerçek unutuluyor; biz sadece faiz tahsil etmiyoruz, aynı zamanda faiz ödüyoruz. Yüksek faiz, bizim maliyetlerimizi de yükseltiyor. Net faiz marjımızın en genişlediği dönem, faizlerin düştüğü dönemdir. Zaman zaman faiz konusunda iş dünyasıyla, reel kesimle bankacılık sistemi arasında bir çıkar çatışması var gibi anlaşılır ama aslında yoktur. Sanayici, faiz artışı karşısında bizim durumumuzu anlamak istiyorsa, en çok kullandığı hammaddenin ya da girdinin fiyatı kısa süre içinde yükseldiğinde ne hâle geliyorsa, biz de bilançoda o hâle geliyoruz. Dolayısıyla arzu etmemiz mümkün değil. Bize tek zararı bu da değil. Kredi verdiğimiz tarafların ödeme gücünü zayıflattığı oranda, bilançomuza oradan da bir tahribat geliyor. Ağustos 2018’de faizi kemoterapiye benzetmişim. Keşke almak zorunda kalmasanız ama vücudun bağıışıklık sistemini dahi tehdit edecek şekilde sağlıklı hücrelere zarar vermeyi göze alabiliyorsunuz. Keşke bunları alma gerekleri doğmasa, biz de hep beraber finansal istikrarın içinde işlerimizi daha iyi yapabilme imkânı bulabilsek.”

“Kısa vadeli bilanço gereklerimizle çelişse de bu döneme özgü yapıcı tarzda hareket etmeliyiz”

Bu dönemde bankaların da kredi, mevduat ve fiyatlama politikalarında yapıcı bir tarzda ve parasal sıkılaştırmaya uygun hareket etmesi gerektiğinin altını çizen Bali, “Bundan kastım şu; kısa vadeli bilanço gereklerimizle çelişse dahi bunu yapabilmek lazım. Özellikle yılın ilk yarısı için, ikinci yarıyı riske etmemek için... Peki, bu, bilanço gerekleriyle çelişse dahi hissedar değeriyle çatışır mı? Hayır, çatışmaz. Bir çeyrek, iki çeyrek ekonomik faaliyet yürüten müesseseler değiliz. Bizim için önemli olan kısa vadeli bilanço gerekleri uğruna orta, uzun vadeyi riske etmemektir. Asıl o kısa perspektiflilik demektir. Onun için de hissedar değeriyle hiç çelişmez”

diye konuştu. Bali, iç talebi canlandıracak ve enflasyonist etki yapabilecek olan kredi türlerinde kontrollü bir gidişatı benimsemek gerektiğini belirtti.

“Önemli olan sorunları çözebilme kabiliyeti, dinamizmi”

Adnan Bali, yabancı yatırımcıların Türkiye’ye bakış açısına dair de şu değerlendirmeyi yaptı: “Epey bir süreden bu yana açıkçası, yabancılarla olan temaslarımızda geçmiş yıllarda olduğu kadar sağlam, tutarlı, rahat, özgüvenli bir tablo sunamıyorduk. Gerçekçi konuşmak lazım. Bunun bir kısmı uluslararası konjonktürde ortaya çıkan problemlerden kaynaklanıyordu. Buna ilave olarak, bizim Türkiye olarak bazı uluslararası mutabakatsızlıklarımız var. Bunlar bir sorun değil, bunlar bu ülkenin iddiası. Netice olarak onların bedeli olmak durumunda ve olacak. Siz de zaten o nedenle o mücadeleyi veriyorsunuz. Bu mutabakatsızlıkların da yarattığı zorlayıcı unsurlar var. Bütün bunların üzerine pandemi geldi. Bir de tabii bizim yaptığımız yanlışlar var. Bütün resim, bizim yanlışlarımızla birleşince durumu sıkıntılı hale getirdi. Ama biz hep şunu anlattık; Türkiye ekonomisi kendisini tamir edebilen bir ekonomidir. Bunun çok önemli bir hadise olduğunu düşünüyorum. Her durumda sorunlar olabilir. Önemli olan sorunlar çıktığında çözebilme kabiliyetinin, çözebilme dinamizminin olmasıdır. Türkiye’de bu dinamizm vardır. Bu defa geçmiştekilerden farklı olarak maalesef pandemi, Türkiye’nin kendi ekonomik dinamizmiyle bu süreçleri tamir etme imkânını elinden aldı. Onun için bundan sonraki aşılama süreci dâhil pandemi sürecindeki gelişmeleri çok kritik görüyorum. Bu, bize yeniden o tamirat sürecine imkân verecek diye düşünüyorum.”

“Oluşan tahribatları tamir edeceğiz, çare budur”

Geçmişte Türkiye ekonomisini birçok bakımdan koruyan önemli özellikler bulunduğunu ve bunların Türkiye’yi kendi ülke gruplarında olumlu yönde ayırttığını vurgulayan

Bali, “O dönemlerde biz reytingimizin gerektirdiğinden daha düşük CDS seviyelerine erişebiliyorduk. Ya da daha yüksek reytingli ülkelerin CDS seviyeleri ile aşağı yukarı aynı durumdaydık. Yatırımcılar bizi, masa başındaki reytingcilerin değerlendirdiğinden daha kıymetli değerlendiriyordu. Mesela global dalgalanma olduğunda biz bundan iskontolu etkileniyorduk, gelişmekte olan ülkelere sermaye akışı, fon akışı varsa biz bundan çarpan etkisiyle etkileniyorduk” diye konuştu.

Bütün bunları sağlayan; bütçe açığının GSYİH’ya oranının düşük tutulması, Avrupa Birliği tanımlı borç stokunun GSYİH’ya oranı, enflasyon ve sağlam bankacılık sistemi olmak üzere dört değişken bulunduğunu ifade eden Bali, “Biz bu dört unsurda oluşan bazı tahribatları tamir edeceğiz. Çare budur, yapılması gerekenler budur. Yapılmaya çalışılanların da bu olduğunu düşünüyorum. Bu sadece otoritenin işi değil. Bu işin paydaşı olan her tarafın kendi faydaları, kendi çıkarları, kendi doğruları ve bu ülkenin doğrusu açısından da olması gereken budur” dedi.

“Donuk alacaklar ve yakın izlemedeki kredilerin tamamının zarar olduğunu söylemek bu işten anlamamak demektir”

Bankacılık sektöründe donuk alacaklar rakamının toplam 152 milyar TL olduğunu, yakın izlemedeki 382 milyar TL ile birlikte donuk alacaklar ve yakın izlemenin toplamda 534 milyar Türk Liralık bir büyüklüğe işaret ettiğini belirten Bali, “Bunların tamamının zarar niteliğinde olduğunu söylemek, bu işten anlamamak demektir. Uluslararası bankacılık standartlarına paralel bir şekilde kredi riskinde belirgin bir artışa işaret eden emareler ortaya çıktığında, biz bunları yakın izlemeye alıyoruz ve bunlara göre karşılık politikaları uyguluyor. Şu anda yakın izlemeye alınan kredilerin yaklaşık yarısı yeniden yapılandırılmış vaziyette ve ödemeleri gecikmiş kısmı da sınırlı miktarda. Bunun önemli bir veri olduğunu düşünüyorum” diye konuştu.

Şu anda sektör genelinde %75 olan donuk alacaklar için karşılık seviyesinin Avrupa’da

%45 olduğunu, yakın izleme için Türkiye’de %15 olan oranın da Avrupa’da %6 seviyesinde bulunduğunu aktaran Bali, şöyle konuştu: “Tecrübe olarak geriye doğru data incelendiğinde, yakın izlemedeki kredilerin kabaca %20’sinin sorunluya intikal ettiğine dair projeksiyonlar var. Bunları düşündüğünüz zaman, ‘Biz böyle bir sorunla karşılaştığımızda ne yapacağız?’ diyeceğimiz durumda değiliz. Yapacağımızı yapmış durumdayız. Ben şahsen tecrübe olarak bunu yönetebileceğimize inanıyorum. Yeter ki ekonomik iklim, bunu bozabilecek bir etki yapmasın.”

Adnan Bali, Bankanın Mart ayı sonunda yapılacak Genel Kurulu’nda Genel Müdürlük görevinden ayrılacak olmasına dair de şunları söyledi: “İş Bankası, kurallarla yönetilen bir kurum. Bizde prensip olarak icrai görevlerde 35 yıl çalışma kuralı vardır. Bu 35 yılı tamamladıktan sonra icrai göreve devam edemezsiniz. Varsa tecrübeniz, farklı şekillerde kuruma sunmaya devam edersiniz. Onun da bizde kuralları var. Yönetim Kurulu’nda benimsenmiştir. Bu çerçevede ben de, 1986 yılı Aralık ayında Bankaya girmiştim, 34 yılımı tamamladım, Genel Kurul’da ayrılmanın tarih olarak çok şık olacağını düşündüğümünden, böyle bir tablonun felsefesine de inandığım için ayrılma kararı aldım. Genel Kurul’da uygun görülürse, takdir edilirse Yönetim Kurulu’nda görev yapmaya devam edeceğim. Kanaatimce günlük hayatın çok yoğun temposunun dışında ve daha üstten bir çalışma biçiminin imkânlarına eriştiğimde de kurumum için daha yaratıcı çalışmalar yapabilirim.”

Kripto Para Şikayetleri Yüzde 8 Bin 619 Arttı

2021 yılında zirve yapan kripto parayla ilgili tüketicilerin en çok sorun yaşadığı konuları derleyen Şikayetvar verilerine yatırımcılar en çok kripto para borsasının yükseldiğinde sistemin kapanmasından şikayetçi... Transfer işlemlerinin yavaş olması ve hesap kapatma işleminin yapılamaması öne çıkan diğer şikâyet konuları olurken verilere göre geçen yıl ile kıyaslandığında kripto para şikayetlerinin artış oranı yüzde 8 bin 619'lara kadar ulaştı.

Son yılların en çok konuşulan yatırım araçlarından olan kripto paralara ilgi 2021'de zirve yaptı ve dünyanın dört bir yanındaki yatırımcılarının gözü kulağı artık kripto parada... Özellikle Bitcoin'e yapılan yatırımlar ve televizyonda çıkan haberler tüketicilerin kripto paralardan daha da haberdar olmalarına olanak sağladı. Bir gün önce zirve yapıp ardından yüzde 15'lik düşüşleri gördüğümüz bu yatırım aracıyla ilgili şikayetlerde de adeta patlama yaşandı. Tüketicilerin bir referans kaynağı olarak başvurduğu ve satın alma kararıyla ilgili araştırma yaptığı Şikayetvar, son günlerin en çok konuşulan konularının başında gelen kripto para borsasını ve dijital paraları inceleyerek en çok şikâyet edilen konuları bir araya getirdi.

2021'de 9 binin üzerinde şikâyet geldi

Dünya Ekonomik Forumu tarafından yapılan araştırmaya göre nüfusa oranla en çok kripto para kullanan ülkeler arasında yüzde 16 ile dünyada 4'üncü, Avrupa'da ise ilk sırada yer alan Türkiye'de konuyla ilgili şikâyet artışı da zirve yaptı. Bu durum Şikayetvar verilerine de yansdı. Şikayetvar verilerine göre kripto-sanal-dijital para borsasıyla ilgili 2018'de 2 bin 40, 2019'da 734, 2020'de 7 bin 425 şikâyet geldi. Bu yatırım aracıyla ilgili 2019 -2020 verilerini karşılaştıran Şikayetvar'a göre, kripto-sanal-dijital para borsasıyla ilgili şikâyet artış oranı yüzde 912 oldu. Kripto paralarla ilgili 2020'de en çok şikâyet edilen ay nisan olurken, 2021'in ikinci ve beşinci haftasında şikayetler zirve yaptı.

Haftalık ortalama şikâyet sayısı 1056

2021'in Şubat ayıyla 2020'nin aynı dönemi karşılaştırıldığında kripto parayla ilgili şikâyet artış oranı yüzde 8 bin 619'a yükseldi. Şikayetvar verilerine göre bu yatırım aracına dair geçtiğimiz yıl, haftada ortalama 139 şikâyet gelirken, 2021'de haftalık ortalama şikâyet sayısı 1056'lara ulaştı. 2020 Şubat ayı

verileriyle 2021 Şubat verileri karşılaştırıldığında sektöre olan ilginin artışına ve artan şikâyet sayısının yükselişine şahit oluyoruz. 2020'nin Şubat ayında kripto parayla ilgili toplam 109 şikâyet gelirken, 2021 Şubat ayında bu sayının 9 bin 500'lere kadar yükseldiğini gözlemliyoruz.

Kripto parayla ilgili en çok nelerden şikâyet ediliyor?

- Kripto para yükselince satım yapmaya, düşünce alım yapmaya firmaların engel olması,
- Transfer işlemlerinin yavaş olması, paranın hesaba geçmemesi,
- Üye temsilcilerinin yatırım yapana kadar fazla ilgili davranıp zarara uğrayınca cevap vermemesi,
- Hesap kapatma işleminin yapılamaması,
- Sisteme giriş yapılamaması,
- Hesabın firma tarafından sıfırlanması

Kripto parayla ilgili şikayetlerden bazıları:

Aynı tutardaki işleme farklı kesintiler

"Aynı gün yaptığım alış-satış işlemlerinden yüksek komisyon ücretleri alındı. Aynı kripto para birimiyle aynı gün içinde aynı tutarda alış-satış işlemi yapıyorum. Bir işlemde 4 lira alırken diğerinden 8 lira komisyon kesiyor. Kafasına göre farklı farklı kesintiler yapılmış."

"Mail ile çalışan destek ekibi mi olur?"

"Kripto paramı başka hesaba aktarmak istiyorum cüzdan adresi yanlış diyor. Hangi coin'de denersem deneyim hep aynı hata. Destek ekibi zaten yok. Kripto para piyasasında mail ile çalışan destek ekibi mi olur?"

"Onay kodu gelmiyor"

"Para çekim işlemim sırasında telefonuma onay kodu gelmiyor. Dolayısıyla para çekme işlemimi gerçekleştiremiyorum. Mail yazarak sorunumu ifade ettim ancak geri dönüş alamadım."

"Para çekmedeki gecikme insanı korkutuyor"

"Kripto para alım satım uygulamasından para

çek komutu verdim acil paraya ihtiyacım var ama işlem onaylanmıyor. Para yatırırken maksimum 2 dakikada işlem gerçekleşirken para çekmede böyle problem olmamalı hem güven sarsıyor hem insan korkuyor."

"Çektiğim kripto param onaylandı olarak gözükmesine rağmen param hala yatmadı. Saatlerdir bekliyorum. Param nereye gitti nasıl bir uygulama desteğe yazdım hala cevap yok hak mı yiyorsunuz anlamadım. Alırken hemen alıyorsunuz verirken niye vermiyorsunuz?"

"Kripto paramı satamıyorum"

"Uygulamadan belli bir miktar kripto para aldım. Ancak aldığım kripto paranın üstünde hiçbir emir/engel vesaire olmamasına rağmen satamıyorum."

"Borsa yükselince sistemi kapatıyorlar"

"Borsanın yükseldiği anda sistemlerini kapatıp işlem yapılmasını izin vermeyen firma beni çok büyük zarara uğrattı. Lütfen artık biri bunlara bir dur desin. Ben ve benim gibi birçok insan mağdur olduk!"

"Ne zaman kripto para piyasası hareketlense sistemi hemen kapatıyorsunuz. Orada tüketicilerin binlerce TL parasını riske atıyorlar. Bu sistemi kapatmaya katiben hakkınız yok."

"Yüklenen coinin en tepesindeyken site erişime engellenerek müdahale etmemiz engelliyor. Burada usulsüzlük açık. Konuyla ilgili desteğinizi bekliyorum."

"10 bin dolarlık yatırımım görünmüyor"

"Hesabımdaki hiçbir kripto para gözükmüyor, hiçbir şekilde iletişime geçemedim. 10 bin dolarlık yatırımım vardı. Hiçbir şey gözükmüyor bunun sebebi nedir? Bu kadar sağlam bir sitede ilk defa böyle bir sorun yaşıyorum."

"Kripto para alım satımı yapıyorum. Kaç defa denedim ve gözlemledim. Ben kripto parayı almadan önce hızlı hızlı artıyor, ama ne tesadüftür ki her alımdan sonra bu yükselmeler duruyor ya da hızlıca düşüyor. Bunun tesadüf olmadığını düşünüyorum."

Yapılan 7751 Başvurudan 5968'ini Sonuçlandırdık

Kamudaki en yetkili isimleri konuk eden Dijital Gündem, başarı ile geride bıraktığı ilk sezon etkinliklerinin ardından, ikinci sezona, 10 Şubat'ta gerçekleştirilen "Dijital Dünyada Kişisel Verilerin Korunması" başlıklı video konferans ile başladı. Etkinliğe konuşmacı olarak katılan Kişisel Verileri Koruma Kurumu (KVKK) Başkanı Prof. Dr. Faruk Bilir, kurumun kuruluşundan beri yapılan 7751 başvurudan 5968'ini sonuçlandırdıklarını söyledi.

Faaliyetleri nedeniyle Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının kişisel verilerinin büyük çoğunluğunu elde tutan kurum ve kuruluşların temsilcilerini bir araya getiren ve Türk Telekom ana sponsorluğunda, 10 Şubat'ta gerçekleştirilen etkinliğin moderatörlüğünü, Bilişim Medyası Derneği Başkanı ve gazeteci Musa Savaş üstlendi. Etkinliğin diğer konuşmacıları ise Türkiye Türk Telekom Hukuk ve Regülasyon Genel Müdür Yardımcısı Uğur Nabi Yalçın, Türkiye Barolar Birliği Başkanı Prof. Dr. Metin Feyzioğlu, Türkiye Bankalar

Birliği Başkan Vekili Ümit Leblebici, Türkiye Noterler Birliği Başkanı Dursun Cin ve Türkiye Otelciler Birliği (TÜROB) Başkanı Müberra Eresin şeklinde sıralandı.

Bu konuşmacıların dile getirdikleri konulardan öne çıkanlar şunlar oldu:

- 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun önemi ve amacı konusunda, kurum ve kuruluşlar arasında bir konsensüs bulunuyor.
- Mevzuatın; kişileri koruyacak, yasaklara yol açmayacak ve ekonomik faaliyetleri engellemeyecek şekilde gelişim göstermesi büyük önem taşıyor.
- Kurum ve kuruluşlar, Kişisel Verileri Koruma Kurumu ile yakın bir işi birliği içinde çalışmalar yürütebiliyor. Bu kapsamda, ortak eğitim programları da düzenleniyor.
- Bazı sektörlerde, "İyi Uygulamalar Kılavuzu

" ve benzeri çalışmalar yapılıyor. Bunun, diğer sektörlerle de yaygınlaşması gerekiyor.

- Avrupa Birliği'nin GDPR (General Data Protection Regulation / Genel Veri Koruma Düzenlemesi) uygulaması ile Türkiye'deki mevzuatın birbiri ile uyumlandırılması, birçok sektör için önem taşıyor.

KVKK-GDPR Uyumluluğu ile İlgili Çalışmalar Tamamladı

Etkinliğin kapanış konuşmasını yapan KVKK Başkanı Prof. Dr. Faruk Bilir; Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile GDPR'nin uyumlu hale getirilmesi ile ilgili çalışmayı tamamladıklarının bilgisini paylaştı. Kurum, uyumlulukla ilgili konuları; mevzuat değişikliği gerektirenler, kurumun yorum yoluyla sağlanabilecekler ve uzun vadede sağlanabilecekler olarak 3 kategoride gruplandırdı. Prof. Dr. Bilir, uyumluluğu sağlayacak düzenlemelerin kısa vadede yürürlüğe girmesini beklediklerini belirtti.

Prof. Dr. Bilir, diğer konuşmacıların değindiği konuların da üzerinden geçerek kurumun planları ve çalışmaları hakkında bilgi verdi. Tüm bu çalışmalardaki yaklaşımlarını, şu sözlerle özetledi: "Veri temelli ekonomiyi önemsiyoruz. Kişi mahremiyetine de büyük önem veriyoruz. Kişilerin, verilerini geleceğini belirleme haklarının bulunduğu; kontrol ve denetim yetkisinin kişinin elinde olduğunun altını çiziyoruz. Bu kanun, teknolojiden faydalanmayı engellemiyor. Kanun, insanı merkeze alan, insan odaklı bir yaklaşım benimsiyor."

Güncel Rakamlar Açıklandı

Prof. Dr. Faruk Bilir, kurumun çalışmaları ile ilgili güncel rakamları da açıkladı: "Bugüne kadar Kişisel Verileri Koruma Kurumuna; 7751 başvuru yapıldı, bunlardan 5968'ini sonuçlandırdık. 408 veri ihlali bildirimi yapıldı, 72 tanesini sayfamızdan ilan etti. Kamu kurumlarına ve özel firmalara toplamda 492 hukuki görüş verdik. Ayrıca, 6 ilke kararı yayınladık."

Türkiye’de ve Dünyada Derin Teknoloji Girişimciliği

Teknopark İstanbul’un kuluçka merkezi Cube Incubation öncülüğünde Türkiye’de ve Dünyada derin teknoloji girişimciliği ekosistemine ışık tutan bir çalışma gerçekleştirildi. “Türkiye’de ve Dünyada Derin Teknoloji Girişimciliği” başlıklı raporda özellikle Covid-19 salgınıyla derin teknolojilere yönelik talebin arttığının altı çizilirken derin teknoloji girişimcilerinin dünyadaki ve Türkiye’deki dağılımına da yer verilerek ülkeler arasında gelişim kıyaslaması da yapılıyor. Rapora Türkiye’den 6 ana teknoloji kategorisi ve 12 ana sektörde faaliyet gösteren 131 derin teknoloji girişiminin kurucuları ve/veya yöneticileri katılım sağladı. İngilizce ve Türkçe olarak hazırlanan rapor Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda çalışan İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA) iş birliğiyle gerçekleştirildi.

Global girişimcilik ekonomisi yaklaşık 3 trilyon dolar değerle, bir G7 ülkesi GSYİH’si

kadar değer üretiyor. Dünyanın en büyük 10 şirketinden 7’si ve hatta büyük küresel şirketlerin önemli bir kısmı teknoloji sektöründe faaliyet gösteriyor. 2019 yılında girişimcilik ekosistemine dünya çapında yapılan risk sermayesi yatırımları 300 milyar USD’ye yaklaşmış durumda. Küreselleşme, kentleşme ve dijitalleşme, son yıllarda dünya ekonomisini yönlendirirken, aynı zamanda yaşadığımız çevreye baskı uygulayarak yeni güvensizlik biçimlerinin oluşmasına da neden oluyor. Bu bağlamda derin teknolojilerin, günümüz global sorunlarının çözümünde önemli bir yere sahip olacağı düşünülüyor. Cube Incubation’ın İSTKA desteğiyle hazırladığı Rapor derin teknoloji girişimlerinin dünyadaki ve Türkiye’deki gelişimine ışık tutuyor.

Pandemiye yönelik ürün ve çözümler derin teknolojinin dünyaya armağanları

Derin teknoloji terimi, büyük bilimsel atılımlara

veya mühendislik yeniliklerine dayalı ürünler geliştiren girişimleri ifade ediyor. Yapay zekâ, veri ve görüntü işleme, otonom araçlar, robotlar ve mekatronik artırılmış ve sanal gerçeklik (AR/VR), endüstri 4.0, nesnelerin interneti, biyoteknoloji, yeni malzemeler ve nanoteknoloji gibi kategorilerde çalışma yapan derin teknoloji girişimleri tarım, otomotiv ve ulaşım, tüketici ürünleri ve hizmetleri, savunma ve havacılık, enerji, çevre ve su, finans, gıda, sağlık, üretim ve yapı, telekomünikasyon ve perakende gibi alanlarda benzersiz ürün ve çözümler gerçekleştiriyor. Raporda derin teknoloji girişimlerinin öneminin pandemiyle arttığının da altı çiziliyor. Pandeminin ilk günlerinde çok hızlı bir şekilde imdadımıza yetişen COVID-19 test kitleleri, salgının ilerleyen dönemlerinde hastane kapasitelerinin dolmasıyla önemini anladığımız ventilatörler ve geldiğimiz noktada çok hızlı bir şekilde üretilip kullanıma sunulan ve pandemiden dünyayı kurtarmak için umut bağladığımız aşılarda derin teknoloji şirketleri tarafından kullanıma sunulan armağanlar olduğu düşünülüyor.

Derin teknoloji Ar-Ge çalışmalarıyla desteklenerek büyüyor

Derin teknoloji alanı bilimle başlayıp Ar-Ge çalışmalarıyla desteklenerek büyüyor. Bilimsel bir keşfi veya buluşu kullanan bu girişimler geleneksel girişimlerin aksine bir dizüstü bilgisayar ve kablosuz ağdan çok daha fazlasını gerektiriyor. Laboratuvarlara, test tesislerine, benzersiz kaynaklara, özel araçlara ve makinelere, güçlü bilgi işleme altyapısına, verilere, sermayeye ve kapsamlı düşünmeye ihtiyacı olan girişimlerin bu noktalarda desteklenmesi ise kritik bir önem taşıyor.

Dünya Geneline Derin Teknoloji Yatırımları Ne Durumda?

Rapora göre; tüm teknoloji girişimleri arasında derin teknoloji girişimlerinin payı 2010’da yüzde 22’lerdeyken 2018’de yüzde 45’i aştı. Derin teknoloji alanında dünya çapında yapılan yatırımların en fazla fotonik ve elektronik kategorisinde, en az da kuantum bilgisayarlar da

yapıldığı görülüyor. 2020’de dünyada 51 farklı ülkede 1.305 farklı şehirde derin teknoloji yatırımı gerçekleşmiş durumda. Raporda derin teknoloji yatırımlarının ülkeler bazında incelemesi de yapılıyor, ABD ve Çin’in, 2015’ten 2018’e kadar derin teknoloji şirketlerine yapılan küresel yatırımların yaklaşık %81’ini gerçekleştirdiği görülüyor. ABD’de bu zaman zarfında 32,8 milyar USD, Çin’de ise 14,6 milyar USD derin teknoloji yatırımı yapılmış durumda. Ancak dünya derin teknoloji ekosistemi yalnızca bu iki büyük ülkeden ibaret değil, sektörde pek çok Avrupa ülkesi de öne çıkıyor. Avrupa’da son yıllarda önemli bir artış görülüyor. Atomico’nun “The State of European Tech” (2020) raporuna göre, 2016’da 3,9 milyar USD tutarında olan Avrupalı şirketlere yapılan derin teknoloji yatırımları, 2019’da 10,2 milyar USD seviyesine çıkarak zirve yapmış, 2020’nin ilk 9 ayı itibarıyla 8,9 milyar USD olarak gerçekleşmiş durumda. 2016’dan bu yana, Avrupa’daki derin teknoloji şirketlerine yapılan kümülatif yatırım ise 36 milyar USD’yi aşmış.

“Türkiye’de ilkleri gerçekleştiren benzersiz bir derin teknoloji girişim ekosistemi oluşturacağız”

Türkiye ve Dünyada derin teknoloji girişimlerine yönelik sayılı raporlar arasında yer alan bu çalışmayı ekosisteme sunmaktan guru duyduklarını dile getiren Teknopark İstanbul Genel Müdürü Bilal Topçu şu değerlendirmelerde bulunuyor: “Teknopark İstanbul olarak girişimcilik ve yeni fikirlere verdiğimiz önemle girişimcilerin iş fikirlerini hayata geçirme yolunda karşılaştıkları birçok zorluğu aşmalarına çözüm üretiyoruz. Hem derin teknoloji girişimlerimizin dünyaya açılması anlamında hem de derin teknoloji alanında çalışan girişimcilere mali destek olma noktasında yoğun çalışmalar gerçekleştiriyoruz. Yeni kuluçka binasıyla birlikte sağladığımız pek çok desteğin yanında sürdürülebilir, öngörülebilir ve Türkiye’de ilkleri gerçekleştiren benzersiz bir derin teknoloji girişim ekosistemi oluşturmak hedefi ile ilerlemekteyiz. Kısa zaman içerisinde uluslararası camiada önemli bir merkez olarak konumlanmayı hedefliyoruz. Türkiye’deki derin

teknoloji girişimlerinin hizmet sağladığı ana sektörler içerisinde sırasıyla “Sağlık” ile “Üretim ve Yapı” yoğunluk bakımından ön plana çıkıyor. Bu iki sektöre ek olarak temel odak alanlarımızdan “Savunma ve Havacılık” sektörü de yoğun çalışılan bir diğer sektör olarak dikkat çekiyor. Kurumlar olarak bu çalışmayı iyi inceleyerek doğru adımlar atmamız girişimcilere daha iyi bir ortam sunmamızı sağlayacaktır. Yaptığımız bu çalışmanın kendi potansiyelimizi görme ve dünyaya tanıtmada anlamında önemli fayda sağlayacağına inanıyorum. Türkiye’de ve Dünyada Derin Teknoloji Girişimciliği Raporu, Derin teknoloji girişimlere odaklanmamızdaki gerekliliğin defalarca altını çizen, çok kıymetli bir çalışma.”

Türkiye’de Derin Teknoloji Girişimciliğinin Mevcut Durumu ve İhtiyaçlarının Tespiti Araştırması’nı da içeren rapora <https://www.cubeincubation.com/rapor> adresinden ulaşabiliyor.

Türkiye’de ve Dünyada
Derin Teknoloji Girişimciliği Raporu

Derin Teknolojiye Derinlemesine Bakış

Yayınlandı ▼

[cubeincubation.com/rapor](https://www.cubeincubation.com/rapor)

24 farklı bölümden katılım bulunuyor. Türkiye'nin hatta dünyanın geleceğinde söz sahibi olacak düşünce gücüne sahip bireyleri desteklemek üzere geliştirdiğimiz bu programda gençlerimiz, okulda görmeye alışık olmadığı-mız fakat Kırılım Çağı'nda ihtiyaç duyduğumuz yetkinlikleri alanlarının düşünce liderleri tarafından dinleme fırsatı bulacakları bir gelişim sürecine dahil oldular. Örneğin blockchain üzerine bir eğitimi zaten bu alanda girişimi olan bir kişi anlatırken, mülakatlara hazırlık eğitimini deneyimli insan kaynakları çalışanları verecek. Üstelik bu bir topluluk ve program bitse de staj ve networking imkanlarıyla süreç devam edecek. Tamamen ücretsiz olan eğitimlerimiz etkili genç liderlere burs da sağlayacak. Eğitimciler; girişimciler, akademisyenler, düşünce liderleri, danışmanlar ve şirket yöneticilerinden oluşuyor" dedi.

Başlangıç Noktası Akademi adına 21 Şubat 2021 Pazar günü gerçekleştirilen açılış etkinliğinde; TBV Başkanı Faruk Eczacıbaşı, UNESCO Gelecek Okuryazarlığı Direktörü Riel Miller, Massachusetts Institute of Technology (MIT) Öğretim Üyesi Dr. Canan Dağdeviren gibi birbirinden değerli konuklar ve çok sayıda katılımcı yer aldı.

Türkiye'nin Etkili Genç Liderleri Geliyor

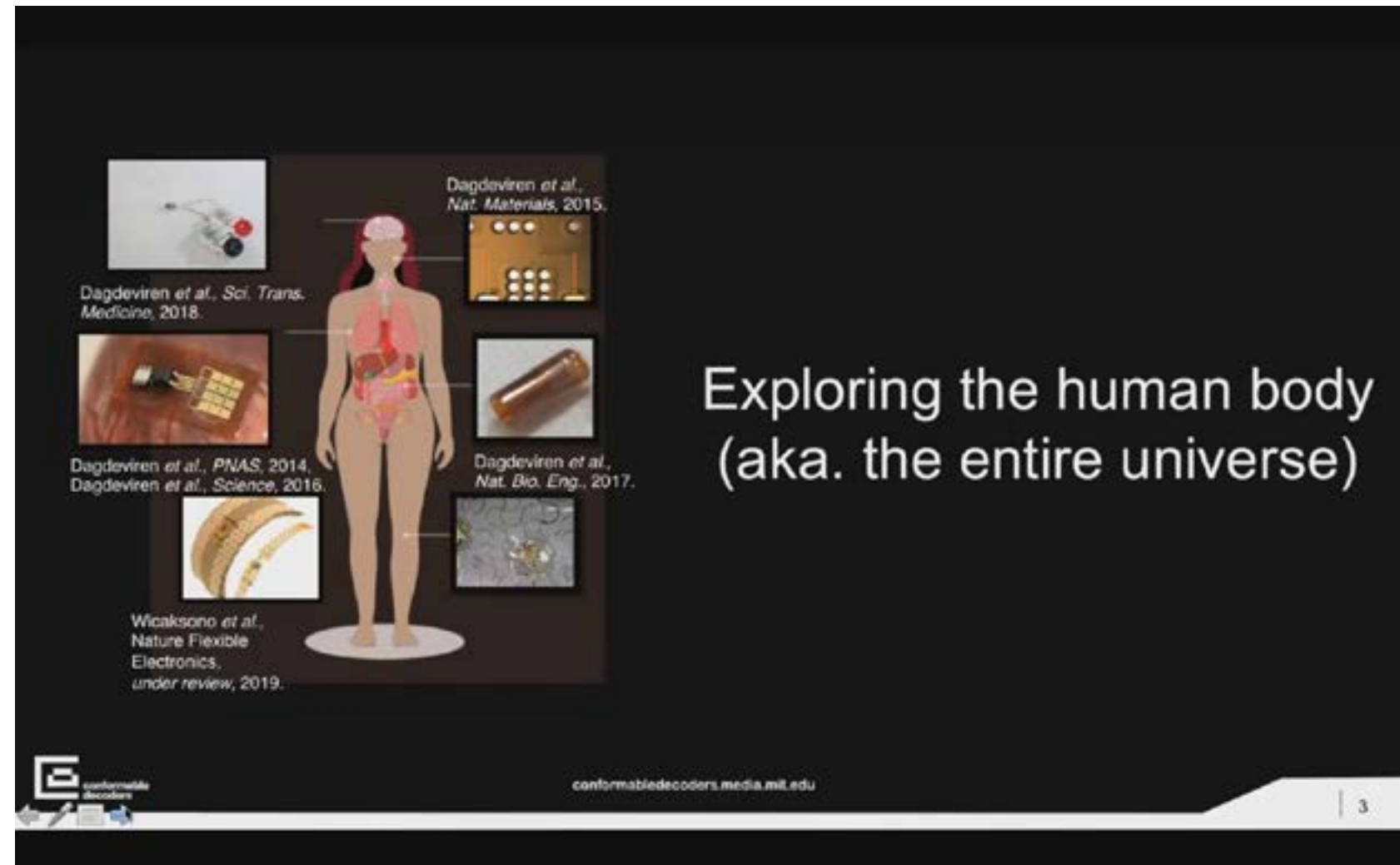
Türkiye Bilişim Vakfı'nın inisiyatifi olan Başlangıç Noktası'nın Türkiye'nin etkili genç liderlerini yetiştirmek vizyonu ile hayata geçirdiği eğitim platformu "Başlangıç Noktası Akademi" eğitime başladı. 1 Ocak-1 Şubat'ı kapsayan başvuru sürecinde 192 farklı üniversite ve 300'den fazla bölümden toplam 4600'den fazla başvuru alan Başlangıç Noktası Akademi, sunduğu burs olanakları ve farklı sektörlerden önde gelen 46 şirketin sunacağı staj imkanıyla da dikkat çekiyor.

Geleceğin değişim öncüleri olacak "etkili genç liderleri" ortaya çıkarmak, fırsat eşitliği ile alanlarının uzmanlarından 21. Yüzyıl yetkinliklerine yönelik ücretsiz eğitimler vermek ve kariyer hedeflerinde desteklemek üzere yola çıkan Başlangıç Noktası Akademi eğitim sürecine başladı. Türkiye Bilişim Vakfı'nın inisiyatifi olan Başlangıç Noktası'nın hayat verdiği eğitim programı, topluma ve doğaya

proaktif şekilde fayda sağlama yaklaşımına sahip üniversite 3 veya 4. sınıfta olan parlak gençleri hedefliyor. Akademi ile öğrencilerin gelişen, değişen yeni dünya düzeni ve yeni teknolojiler karşısındaki eksikliklerinin tamamlanması noktasında yol arkadaşlığı yapmak yaklaşımı öne çıkıyor.

192 üniversiteden 4600'den fazla başvuru

Sürdürülebilirlik, Dijital Okuryazarlık ve Gelişen Teknolojiler, CV Hazırlama ve Mülakat Simülasyonları, Girişimcilik ile Mentorluk ve Staj İmkanları gibi eğitim ve destekleri içeren platforma 192 üniversite ve 300'ü aşkın bölümden çok sayıda genç yeteneğin başvurduğunu belirten Türkiye Bilişim Vakfı Başkanı Faruk Eczacıbaşı, "Neredeyse Türkiye'nin her şehriden, toplam 4600'den fazla başvuru aldık. Yaklaşık 4 ay sürecek ilk eğitim sürecimize yetkin 41 gencimizi dahil ettik ve 18 farklı şehirden, 31 farklı üniversiteden ve

Covid-19 Liderlerin Rolünü Değiştirdi

KPMG'nin her yıl düzenli olarak gerçekleştirdiği Küresel CEO Araştırması'nın Covid-19 Özel Versiyonu yayınlandı. 2020'nin başında bin 300 CEO ile yapılan araştırmanın ardından Temmuz ayında yapılan ikinci araştırma pandeminin iş liderlerinin gündemini nasıl değiştirdiği ortaya konuyor. Türkiye'den de 15 CEO'nun katıldığı araştırmadan çıkan sonuca göre, Covid-19 iş dünyasını yöneten CEO'ların 'liderlik' anlayışını yeniden yapılandırıyor. CEO'lar artık kar etmeye değil, şirketlerinin amacına odaklı. İş dünyası liderleri görevlerini sadece şirket yönetmekle sınırlı görmüyor. Her biri kendisini toplumsal değişimin liderliği konusunda sorumlu hissediyor.

KPMG'nin Küresel CEO Araştırması, Covid-19 Özel Versiyonu ile güncellendi. 2020 yılının başında küresel ölçekte dünya devi şirket yöneticileriyle yapılan araştırmanın devamı niteliğindeki anket, Covid-19 ile geçen

10 ayda iş liderlerinin önceliklerinin nasıl değiştiğine ve büyük sağlık krizini nasıl yönettiklerine ışık tutuyor. Araştırmanın Covid-19 Özel Versiyonu, liderlik yetenekleri Covid-19'la sınanan CEO'ların liderlik anlayışını tamamen yeniden inşa ettiklerini gösteriyor. CEO dünyasında 'karlılığa odaklanma'nın yerini 'amaca odaklanmak' aldı. Büyümenin önündeki en önemli tehdit artık ticaret savaşları ve buna bağlı ülkeselleşme değil, 'yetenek riski'.

Araştırma sonuçlarını değerlendiren KPMG Türkiye Başkanı Murat Alsan, dünyayı bir gecede değiştiren Covid-19 pandemisinin kontrol altına alınsa da dünyanın eski normale dönmeyeceğini söyledi. CEO'ların belirsizliği yöneterek geçirdiği 2020'den çok önemli dersler aldığını vurgulayan Alsan, şöyle konuştu:

Şirketlere neden ihtiyaç var

"Bu süreçte toplumun Covid-19 salgınıyla

birlikte iş liderlerinden beklentilerinin farklılaşmaya başladığını gördük. Aslında her şey bu boyutta bir küresel sağlık krizinin ortasında 'insanların şirketlere neden ihtiyacı var' sorusuna yanıt aranmasıyla başladı. Toplumsal sorunları merkeze almak, fayda üretmek, insanlara ilham vermek, fikirleri eyleme dönüştürmek, hayatımızdaki 'yeni normaller' için yön göstermek her şeyden değerli oldu. Ve dünyanın her yerinde iş liderleri değişim ve değişimin getireceği yenilikler konusunda harekete geçmeye başladı. Çünkü Covid-19 ile mücadelenin başında toplumun ihtiyaçlarını karşılama zorunluluğu yer alıyor. Şirketlerin sadece şirket ortaklarına ve iş yaptıkları paydaşlarına değil bulundukları ülkelerin toplumlarına, çalışanlarına ve bütününde dünyaya hizmet etmeleri gerekiyor. Covid-19 işte bu değişimin katalizörü oldu. Artık işletmelerin gündemi kardan, zarardan, cirodan, maliyetten, finansallardan çok daha büyük başlıklara odaklı. Yeşil büyüme stratejileri, sürdürülebilir kalkınma çalışmaları, yeni gerçeklikte müşteri deneyiminin anlaşılması, buna uygun dijital dönüşüm, yeni İK stratejileri, yeteneklerin elde tutulması gibi gündem maddelerimiz var. Çalışanlarla yeni gerçekliği şekillendirme fırsatına sahibiz. Araştırmamız tüm bu sonuçların sebebini ve ilerlediği yönü iş liderlerinin bakış açısıyla yansıtıyor."

Üç kritik eylem alanı

Salgından kurtulmanın 'normale' dönüş anlamına gelmediğini kaydeden Alsan, şöyle devam etti:

"Bunun yerine yeni bir gelecek tanımlama fırsatı var ve üç eylem alanı kritik olacak; sürdürülebilirlik, dijitalleşme ve güvenilirlik. Birincisi, liderlerin salgının sonucu olarak elde edilen iklim kazanımlarını korumaları ve sürdürülebilir, yeşil bir ekonominin temellerini atmaları gerekiyor. İkincisi, endüstrilerin geleceğini şekillendiren dijitalleşme ile müşteri davranışının nasıl değişeceği ve ortaya çıkan yeni taleplerin nasıl karşılanacağı konusunun anlaşılması ve anlatılması gerekiyor. Son olarak, pandemi şirketlere toplumda nasıl gerçek bir fark yaratabileceklerini gösterme

Başlangıç Noktası Akademi adına 21 Şubat 2021 Pazar günü gerçekleştirilen açılış etkinliğinde; TBV Başkanı Faruk Eczacıbaşı, UNESCO Gelecek Okuryazarlığı Direktörü Riel Miller, Massachusetts Institute of Technology (MIT) Öğretim Üyesi Dr. Canan Dağdeviren gibi birbirinden değerli konuklar ve çok sayıda katılımcı yer aldı. fırsatı verdi. Kurumların böyle bir dönemde ne yaptığı hiç bu kadar önemli olmamıştı. CEO'lar çalışanların, müşterilerin ve toplulukların güvenliğini korumalı, şirketlerinin 'amacını' ve bu amaç için çalıştıklarını her fırsatta göstermeli."

Araştırmadan dikkat çeken bazı başlıklar şöyle:

İlk sırada kar değil amaç var

- Covid-19 CEO'ların liderlik yeteneklerini sınanı. Dünyanın en büyük şirketlerinin üst yöneticileri, şirketlerinin temel hedefini kâr odaklılıktan çıkarıp toplumsal sorumluluklarını dikkate alan bir amaç algısı ile şekillendiriyor. Küresel CEO'ların sadece yüzde 23'ü ve Türkiye'deki CEO'ların yüzde 30'u şirketlerinin genel hedefini 'hissedar değeri için yönetim' olarak belirtiyor. Küresel araştırmada CEO'ların yüzde 54'ü Türkiye'de ise yüzde 61'i paydaşlara odaklanan daha geniş kapsamda amaca yönelik bir yaklaşım benimsiyor. Her beş CEO'dan biri (yüzde 22) ana hedefinin toplumu iyileştirmek olduğunu söylüyor. Türkiye'de ise bu oran yüzde 9. CEO'lar çalışanların, müşterilerin ve toplumların güvenliğini korumak ve geliştirmek istiyor.
- Pandeminin yıkıcı etkisi karşısında CEO'lar mevcut amaçlarının gerçekten toplumun ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığını sorguladı. Türkiye'de katılımcıların yüzde 60'ı Covid-19 sonrası 'amaçlarını' yeniden değerlendirmek zorunda kaldıklarını ifade etti. Amaç, pandeminin başlangıcı ile birlikte CEO'lar için 'öncelikli görev' haline geldi. Küresel CEO'ların yüzde 79'u krizin başından bu yana şirketlerinin amacına daha güçlü bağlar hissettiğini belirtiyor. Türkiye'deki araştırmada bu oran yüzde 93 çıktı.
- Empati kararları etkiledi. Küresel CEO'ların

yüzde 39'u, Türkiye'deki CEO'ların yüzde 40'ı kendilerinde veya ailelerinde Covid-19 yaşandığını söyledi. Kendi kişisel deneyimlerinden dersler çıkaran CEO'lar pandemiye gösterdikleri stratejik tepkileri değiştirdiklerini kaydetti. Empatiyle yönetsel kararlarını şekillendiren CEO'ların oranı küreselde yüzde 55, Türkiye'de yüzde 63.

Toplumsal değişime liderlik etmek

- Yılında başında küresel CEO'ların yüzde 65'i, Türkiye'deki CEO'ların yüzde 58'i toplumun bazı sorunlarına çözüm bulmak için liderlik etmeye hazır olduklarını söylüyordu. 10 ay sonra toplumsal değişimin lideri olma sorumlulukları bulunduğunu belirten CEO'ların oranı küreselde yüzde 81'e, Türkiye'de yüzde 83'e yükseldi.
- Ekonomik büyümeye güven sarsıldı. Dünyada CEO'ların yüzde 32'si Türkiye'de ise yüzde 27'si gelecek üç yıllık küresel ekonomik büyüme konusunda karamsarlar. Ancak şirketlerinin büyümesi konusunda daha güvenliler. Küresel CEO'ların sadece yüzde 17'si Türkiye'deki CEO'ların yüzde 20'si şirketlerinin üç yıllık büyüme tahminlerinde güvensizlik hissediyor.
- Dijital büyüme hız kesmeyecek. Salgın sürecinde yeni nesil dijital teknolojilere yapılan yatırımlar şirketlerin için pandeminin nasıl sonuçlanacağını belirleyecek. Küresel CEO'ların yüzde 80'i, Türkiye'deki CEO'ların yüzde 87'si pandeminin dijital dönüşüme ivme kazandırdığını ifade ediyor.

Yeteneği yönetemeyen tehlikede

- Şirketleri tehdit eden riskler değişti. 'Yetenek riski' geçen 10 ayda önündeki 11 riski sollayıp şirketler için bir numaralı tehdit haline geldi. Küresel CEO'lar büyümeye engel gördükleri ilk beş tehdidi 'yetenek riski – yüzde 21', 'tedarik zinciri riski – yüzde 18', 'ülkeselliğe dönüş – yüzde 14', 'iklim değişikliği – yüzde 12', 'siber güvenlik – yüzde 10' olarak sıralıyor. Türkiye'de ise sıralama şöyle: 'Tedarik zinciri – yüzde 22', 'yetenek riski – yüzde 18', 'ülkeselliğe

dönüş – yüzde 16', 'iklim değişikliği – yüzde 14', 'yıkıcı teknoloji – yüzde 8)

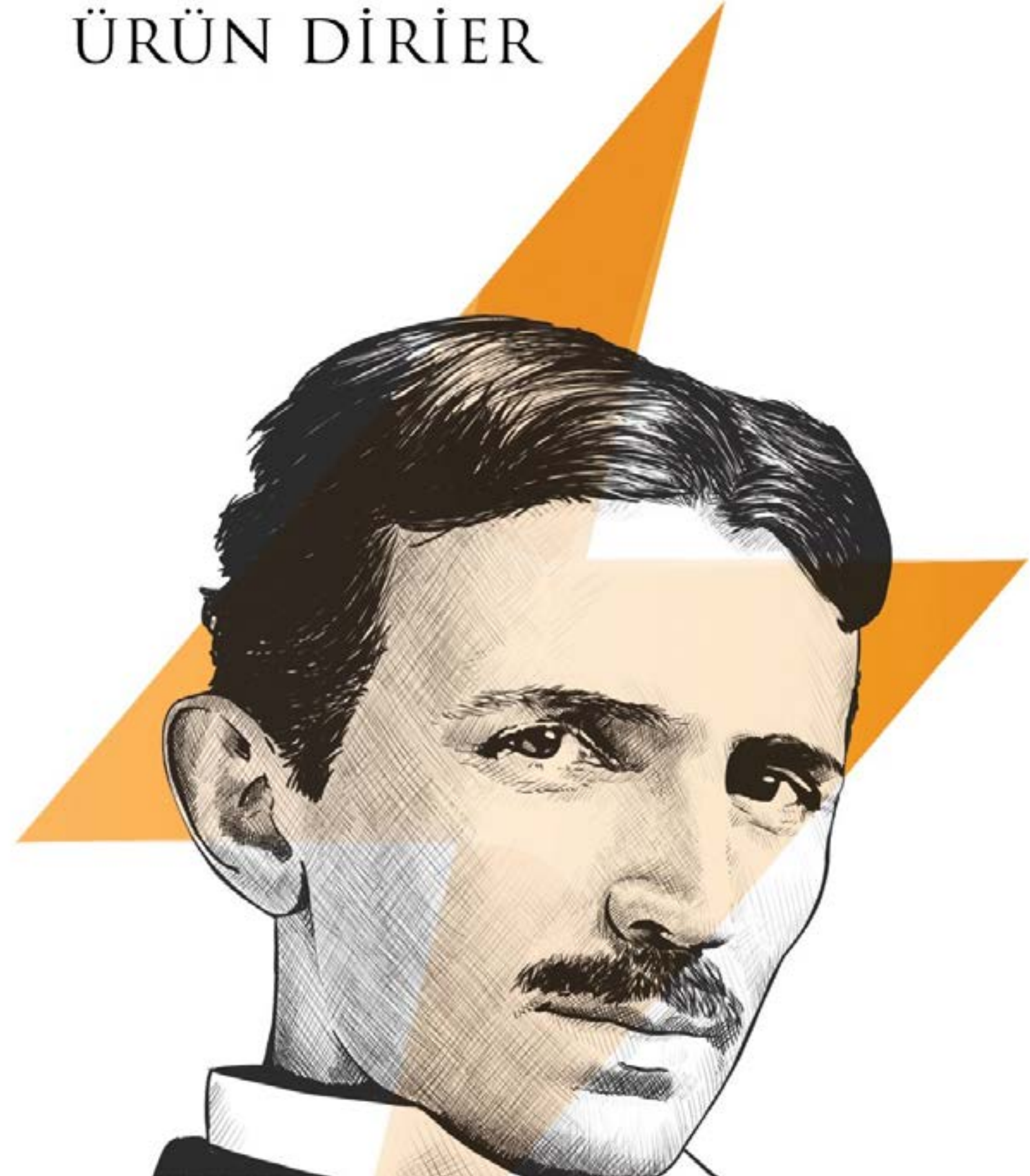
Yeşil büyüme ve iklim öncelikli

- İklim, CEO'ların gündeminde üst sıralarda. Üst yöneticiler iklim değişikliğinin gelecek yıllar için ciddi bir ekonomik ve insani tehdit olacağını, şirketlerin sürdürülebilir bir ekonomiyi desteklemek için yeniden inşa edilmesi gerektiğini belirtiyor. Küresel CEO'ların yüzde 65'i, Türkiye'deki CEO'ların yüzde 67'si iklimle ilgili riskleri yönetmenin önümüzdeki beş yıl boyunca işlerini devam ettirmelerinde en önemli unsur olacağı görüşünde. Küresel CEO'ların yüzde 71'i ve Türkiye'deki CEO'ların yüzde 87'si salgında elde edilen iklim değişikliği kazanımlarını sürekli hale getirmek istediklerini söylüyor.

Eski düzene dönüş yolları kapandı

- Eski normale dönüş yok. Covid-19 tüm dünyada iş yapma alışkanlıklarını radikal şekilde değiştirdi. Pandemi bitse de eski düzene dönmek artık imkânsız. CEO'ların gündeminde 'yeni çalışmayı planlamak' var. Küresel CEO'ların yüzde 77'si ve Türkiye'deki CEO'ların yüzde 67'si pandeminin bu sürecin başında kullanmaya başladıkları dijital iş birliği ve iletişim araçlarını geliştireceklerini söylüyor. Küresel CEO'ların yüzde 73'ü, Türkiye'deki CEO'ların yüzden 87'si uzaktan çalışmanın yetenek havuzunu oldukça genişlettiği görüşünde. Küresel katılımcıların yüzde 63'ü ise önümüzdeki dönemde fiziksel iş alanlarını küçülteceklerini belirtiyor. Türkiye'de ise bu oran yüzde 60.

CESUR YENİ DÜNYADA I LOVE TESLA BİLİM, TEKNOLOJİ VE GELECEK ÜRÜN DİRİER

Şirketlerin Çağrı Karşılama Maliyetlerini 5'te 1'e İndiriyor

Türkiye'nin sanal asistanlar konusunda lider yapay zekâ şirketi CBOT'un 2020 yılı karnesi göz doldurdu. Pandeminin etkisinde geçen 2020 yılında pek çok ulusal ve uluslararası şirketle iş birliğine imza atan CBOT Gartner tarafından 2020 Temmuz ayında yayınlanan "Gelişen Teknolojiler ve Trendler Etki Radarı: Bankacılık ve Yatırım Hizmetlerinde Yapay Zekâ" araştırmasında önde gelen ilk 16 şirket arasında gösterildi. CBOT imzası taşıyan sanal asistanlar üzerinden gerçekleşen konuşmalar 2020'de 15 kat artarak 400 milyona ulaştı. Çağrı merkezi süreçlerinde yaşanan değişimlerin yazılı yanında sesli kanallarda da otomasyonu zorunlu hale getirmesine istinaden ses yapay zekâsını da teknolojik yetkinlikleri arasına katan şirket, son geliştirdiği ürün CBOT SPEECH ile uçtan uca ve bütünsel bir müşteri hizmetleri otomasyonu sunmaya başladı. CBOT CORE, CBOT SPEECH, CBOT FUSION, CBOT ANALYTICS ve CBOT

LIVE CHAT ürünlerinden oluşan platformuyla CBOT, 2021 yılında da adından sıkça bahsettirmeye hazırlanıyor. CBOT geliştirdiği sanal asistan projeleriyle şirketlerin çağrı karşılama maliyetini 5'te birine düşürüyor.

Son yıllarda şirketlerin müşteri deneyimi ve sadakat çözümlerinde önemi giderek artan chatbotlar özellikle pandemi döneminde şirketlerin müşterilerine hızlı ve kişiselleşmiş çözümler sunmalarını sağladı. Türkiye'nin yapay zekâ tabanlı sanal asistanlar konusunda lider şirketi CBOT da 2020 yılında uygulamaya aldığı chatbot projeleriyle pek çok şirketin dijital dönüşümünde kritik bir rol oynadı. CBOT'un 2020 yılında imza attığı projelere bakıldığında; bankacılıktan telekom sektörüne, oyundan otomotive, startaplardan, mobil hizmet/alışveriş uygulamalarına kadar geniş bir alanda faaliyet gösteren güçlü markalar için soruları cevaplayan ve işlemleri yapan chatbotlar geliştirdiği görülüyor.

80 milyona dokunacak çapta 400 milyon etkileşim

Çok sayıda özel şirketin ve kamu kurumunun dijital dönüşümünü şekillendiren CBOT milyonlarca kişinin deneyimlerini iyileştirdi. CBOT chatbotlarında 2020'de; farklı yaş gruplarından, farklı sosyo-ekonomik gruplardan ve farklı sektörlerin kullanıcılarından ve çalışanlarından gelen 400 milyon konuşma gerçekleşti. CBOT devam eden projeleriyle birlikte bugün 80 milyonluk geniş bir kitleye hizmet veren Türkiye'nin Yapay Zekâ Platformu olarak 2021'de de emin adımlarla ilerliyor.

Ses yapay zekâsı CBOT SPEECH ile güçlenen bütünsel müşteri hizmetleri otomasyonu

Şirket; bir ses yapay zekâsı olan CBOT SPEECH ürünüyle de bütünsel bir müşteri hizmetleri otomasyonu yapısı kuruyor. CBOT SPEECH şirketlerin çağrı merkezlerinde bulunan sesli yanıt sistemlerine (IVR) de dahil olarak artık sesli çağrılarda da otomasyon sağlayabiliyor. Çağrı merkezini arayan bir müşteri CBOT'un yapay zekâ teknolojisi ile karşılanıyor ve canlı bir insan ile konuşur gibi bir deneyim sunularak, chatbot ile otomatik yanıtlanıp çağrı sonlandırılabilir. Böylece kurumların müşteri hizmetleri operasyonlarında insan + yapay zekâ çözümleri konumlandırılarak, söz konusu hizmet daha verimli ve etkin hale getiriliyor. CBOT, CBOT SPEECH ile artık uçtan uca bir müşteri hizmetleri otomasyonu sağlayan platform olarak hizmet veriyor.

Bunun içinde yapay zekâ ve diyalog yönetim sisteminin bulunduğu CBOT CORE, ses teknolojisinin bulunduğu CBOT SPEECH, entegrasyonların ve diyalogların kod yazılmadan oluşturulabilmesini sağlayan CBOT FUSION dikkat çekiyor. Ayrıca, tüm diyalogların detaylı raporlamasının yanı sıra yapay zekâ kullanılarak önemli çıkarımlar alınmasını sağlayan CBOT ANALYTICS ve canlı bir müşteri temsilcisiyle ile yazışma yapılmasını sağlayan yine yapay zekâ teknolojisi içeren CBOT LIVE CHAT, platformun bütünsel bir müşteri hizmeti sunmasını sağlıyor.

Ar-Ge'ye gelirimizin %40'ını yatırıyoruz

CBOT'un 2020 karnesine ilişkin değerlendirmelerde bulunan CBOT Kurucu ve CEO'su Mete Aktaş: "CBOT olarak 2020 yılını önemli bir büyümeyle kapattık. İş ortaklıklarımızı artırırken Türk mühendislerden aldığımız güçle geliştirdiğimiz yerli yapay zekâ teknolojimizle platformumuzu daha ileri bir noktaya taşımaya devam ettik. Gelirinin %40'ını yeniliğe, geliştirmeye ayıran Ar-Ge odaklı bir şirketiz ve CBOT Platformu en son teknoloji yapısını koruyacak şekilde geliştirmek bizim en önemli önceliğimiz. Bu nedenle bu yıl CBOT SPEECH ses yapay zekâsını devreye almaktan büyük bir mutluluk duyuyoruz. Pandemi iş yapış şekillerini ve özellikle müşteri beklentilerini derinden etkiledi. Şirketlerin karşı karşıya kaldıkları dijital müşteri tipi yepyeni çalışmaları zorunlu kıldı. Diyalogsal yapay zekâ tabanlı chatbotlar ve voicebotlar self servis seçeneği ile müşteri hizmetlerinde daha fazlasını, daha hızlı sunmayı sağlıyor. Biz de bir ses yapay zekâ altyapısı olan CBOT SPEECH'i geliştirerek, CBOT PLATFORM'u uçtan uca hizmet veren bir yapıya kavuştuk. Artık şirketlere dijital müşteri deneyimi noktasında bütünsel bir otomasyon sunabiliyoruz. CBOT olarak 2021'de de ihtiyaçlara cevap vermeye, sadece Türkiye'de değil yurtdışındaki kurumların dijital dönüşümlerine öncülük etmeye devam edeceğiz."

DATA CENTER
ANKARA

30 MART 2021

ONLINE

www.datacenterankara.com

"GAZETECİLİK İLE SOSYAL MEDYA İLİŞKİSİ"

SOSYAL MEDYADA HABER VAR

İZZET TAŞKIRAN

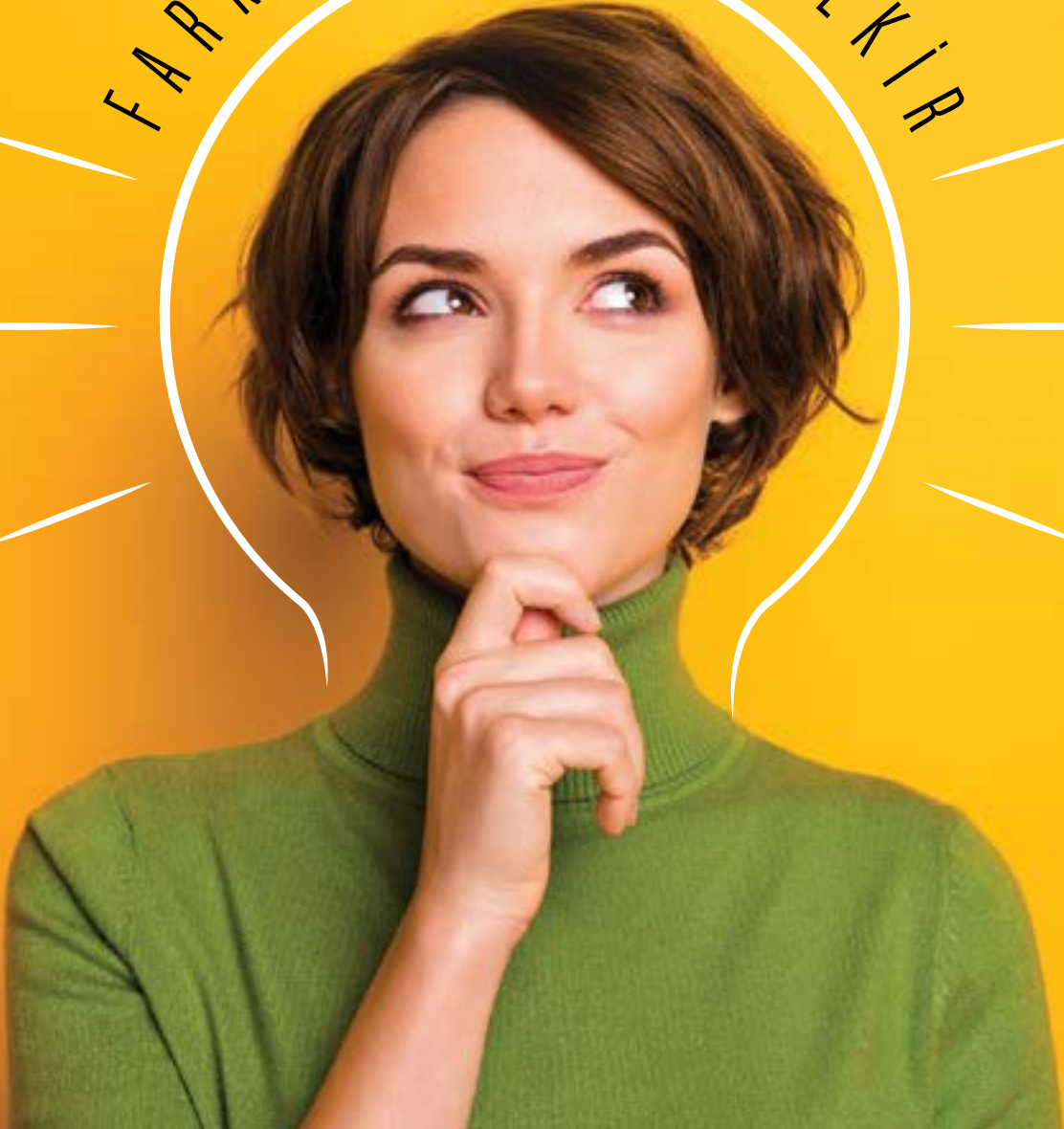

FARKLI OLMAK YETMEZ

Günümüz iş dünyasında doğru ve verimli iletişim, kalıcı başarı sağlamakta hayati bir öneme sahip. Hedef kitleye ulaşmanın sırrı ise medya ve müşteri ilişkilerinde yatıyor.

Uzmanlığı, deneyimi ve özel yaklaşımlarıyla, hikayelerinizi hedef kitleye en etkili şekilde ulaştıran, iş dünyası ve medyada hak ettiğiniz ilgiyi yaratan **Faselis Growth** ile tüm dikkatleri üzerinize çekmeye hazır mısınız?

FARK EDİLMEK GEREKİR

 faselisgrowth

www.faselisgrowth.com